

MAGYAR URIASZONYOK LAPJA

VERES filmrecepti udvari és kamarai fényképezés felvétele V., Harmadévt. 3.

BÁRÓ SZALAY GÁBOR M. KIR. POSTA VEZÉRIGAZGATÓ GYERMEKE : MARCSI.

A MI MAGYAR VIRÁGOS KERTÜNK!

Nagy Rózsika, Viszkok Iduska, Halmy Iluska Ceglédrol.

Vágó Gáspárné szü', Szigety Mancsi, Jászapáti.

Bartucz Mariska, Csépa.

Kozsányi Maniika, Rákospalota.

MAGYAR URIASZONYOK LAPJA

Szépirodalmi, társadalmi és háztartási folyóirat * Megjelenik minden hónapban háromszor: 1-én, 10-én, 20-án * Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Jókai-u. 37. (Berlini-tér sarok) * Telefon: Aut. 107-23. * Előfizetési ár: egész évre 18 P, félvre 10 P, negyedévre 6 P
Egyes szám ára: 80 fill. Ausztriában 1 Sh. 40 Gr. Franciaországban 5 Frc. Olaszországban 4 L.

Főszerkesztő: KERTÉSZ BÉLA

Beírás előtt

Porzik az országút, kattog a vasútkerék, viszi az anyák szemefényét, a gyermeket, a távolabb eső nagyobb községekben, megyei székhelyen vagy a fővárosban levő gimnáziumba, reálskólába.

Gyermekek, sarjadó élethajtások, fakadó ígért-rügyek, nemzetünk gyümölcsrejtő virágai, hozzátok szólnak. A háború után való lerongyolt, csonka országra mért átkot sinylően talán ványadtak, véznák, betegesek, soványak, rongyosak, mezítlásosok, kopott ruhájúak, foltos cipőjűek vagytok, de ezt ne szégyeljétek, mert nem ti tehtek róla. Apátok talán iparos, kereskedő, aki keservesen küzd az áldatlan gazdasági helyzet irtózatossá, telhetetlen rémével; vagy talán közalkalmazott, aki erejét, munkabírását, agyvelejét áldozta az államnak, amely azonban mindezért ma még csak száraz kenyeret nyújt ellenértékül. Lehet, hogy neki sem telik többre. Ne tévesszen hát meg bennünket az a nagy, fényes és pompás dáridó, amelyet a nemes Rothermere lord fiának vendéglátásakor rendezett az ország. Az angol főúr és újságfejedelem önzetlen barátsága, amellyel a szegény, nyomorult, mindenkitől elhagyott Magyarország igaza mellé állott, minden hálánkat és rajongásunkat megérdemli és az ifjú Harmsworth látogatásakor újra bebizonyítottuk, hogy mi magyarok ünnepleni, azt aztán tudunk. De amikor vége a lakodalomnak, az áldomásnak, a vigasságnak, ismét ránk szakadnak a nyomorúságos, szürke hétköznapok...

Gyermekek — az iskola emelkedő és a célhoz, a hivatáshoz elvezető útján — tanuljatok jól, képezzétek magatokat a szellemi tudományokban és a testi ügyességben, a tornában, a sportban, a fegyverforgatásban egyaránt. Mentül többet tanultok, mentül többet tudtok, annál inkább föllestek vértelve a bizonytalan jövő minden eshetőségével szemben. Tanuljatok meg minden körülmények között szilárdan helytállni, jóban-rosszban szívósan kitartani, erős akarattal hinni, Istenbe vetett buzgó hittel törhetetlenül bízni az igazság győzelmében és ha kell, ezt a győzelmet izmos, edzett karotok erejével kivívni. Mert ne feledjétek el, nem elég a győzelemhez a szellemi felsőbbség, a kulturális túlsúly tudata és hogy a mi részünkön van a jog: mindenre elszánt erőnk megmutatása és kifejtése biztosítja csak az igazság győzedelmeskedését.

Tanuljatok, gyermekek és fogadjatok szót oktatóitoknak, akik csak javatokat akarják. Engedelmesen és pontosan kövessétek tanácsaikat, mert — higgyétek el — nem az iskolának, hanem magatoknak tanultok. Szeressétek, becsüljétek meg tanítóitokat, tanítónőiteket és tanáraitokat, akik mint a nemzet napszámói, fáradhatatlanul azon munkálkodnak, hogy belőletek derék honleányok, becsüle-

tes állampolgárok váljanak. Második szülőitek ők, akik amikor szigorúak is, féltő vigyázattal, lelkiismeretes odaadással, kifoghatatlan türelemmel és értetek dobogó jószívvvel foglalkoznak veletek, noha rájuk is nehezdednek a gondok, mialatt nemes és terhes hivatásukat gyakorolják. Azon igyekezzetek, hogy haszontalan, léha viselkedéssel ne felhőzzétek be homlokukat, inkább arra törekedjétek, hogy szorgalmatokkal és előmenetellekkel tegyétek kedvesseé hozzátok való viszonyukat és kellemessé a rátok fordított drága időt. Mint az egyik legnagyobb német politikus mondotta, egy ország sorsa az iskolamesterek lelkes szándékán és eredményes működésén fordul meg. Ehhez azonban szükséges a ti akaratotok is, amellyel a gyorsan múló s többé vissza nem igazítható idő minden arra rendelt percét önképzésteik javára serényen és gazdaságosan kihasználjátok.

Tanuljatok, gyermekek, mert ezzel tartoztok szüleiteknek, akik legtöbbször maguktól vonják meg a falatokat, csakhogy a ti nevelésükről kellőképpen gondoskodhassanak. Ha nem tanultok, hálátlanok vagytok, rosszal fizettek szüleitek jóságáért, édesanyátok szívét elszomorítottátok és atyátok gondját, baját szaporítottátok. Mint a bibliai példázat mondja, aki az apjától kapott talentumot nem kamatoztatja, az szegény marad, azonképpen aki Istentől nyert tehetségét nem műveli, képességeit nem fejleszti idején, az nem lehet később hasznos tagja a társadalomnak, hazájának s nemzetének. Jusson eszetekbe, hogy amit most könynyelmű lustálkodással elmulasztotok, azt nehezen, vagy soha többé nem pótolhatjátok. Vegyétek szívetekre, hogy a ti sikeretek, a ti boldogulástok értetek aggódó, minden áldozatot meghozó és beleéregedő szüleiteknek egyetlen célja, öröme és megnyugvása.

Kedves gyermekek, szeretném, ha szüleitek fölolvassák néktek hozzátok intézett szavaimat és veletek megértetnék, hogy mit várunk mi tőletek. Hogy ti vagytok a mi duzzadó reményünk, akikre bizalommal és várakozással nézünk. Hogy amikor mi kidőlünk s kezünkől kihull a gyalu, a kalapács, a véső, a toll és egyéb munkaszerszám, nálunk külön nemzedék lépjen örökünkbe s biztosabb, bátrabb kezek vegyék át a munka és harc fegyvereit. Hogy a ti testi és szellemi fejlődésetek, a ti tudományos fölkészültségétek, a ti dúsan kivirágzó erőtök legyen az a kemény, félelmes ércfal, amelyen minden ármánykodás megtörik, amely elől minden gonosz falánkság visszadöbben s amely jogosan kiköveteli — ha kell: hittel, ha kell: tettel — a gúzsba kötött igazság elmaradhatatlan diadalát. Várjuk és kívánjuk, hogy amit mi még láttunk, majdan ti is meglássátok: a Kárpátoktól az Adriáig s Dévénytől Vereckéig a hatalmas, boldog Nagy-Magyarországot.

A „kisasszony“

Irta: Szabó Mária

A vasrácsos ablaknál egy csúnya leány ült és varrogott. Kegyetlen dolog, valakiről kertelés nélkül megállapítani, hogy csúnya, — de még soha, senki sem akadt, aki Amáliát meglátva, ne erre a szóra gondolt volna. Mert csúnya volt. Hórihorgas, puffadt arcú, feketesárga bőrű. Hátrafelé homlokából kinosan simult hátra a fekete haj.

Amália gondolkozott. Felidézte az egész életét. Kereste az összefüggést a tegnaptól a maig. Le-letette egy percre a varrást, mikor egy kép élesebbé vált előtte. Töprengve nézte, vizsgálgatta, forgatta, mintha először látná.

Legelőször akkor volt nagyon szerencsétlen, mikor egy nyári délutánon a fehérösztalos tornácra ülve a „vásárfiával“ játszadozott. Porcellánfejű, merev nézésű baba volt ez. De csak a tömzsi ujjai babráltak a kis jószággal. Szeme vissza-visszatévedt a rácsos kerítéshez. A kerítésen túl tarkainges apró fiúk, hosszúszoknyás kis leányok guggoltak az utca porában.

Játszottak.

Amália sóvárgó vágyakozással kívánczolt közéjük, hogy ő is játszhassek, sugdolózhassék és ujjongjon, meg, hogy bepizkolhassa magát, mint azok a boldog parasztgyermek.

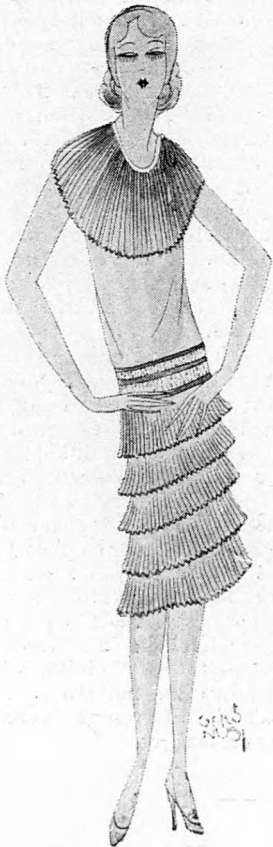
Vitte a vágya.

De az utca-ajtónál elkapta ledobott szoknyáját az anyja és epésen ripakodott rá:

— Ugyan, Amália! Kisasszony létedre csak nem méssz a parasztok közé! Majd adok én neked, — bepizkolni a drága ruhádat...

Az utcagyerekek szájtátva bámulták a közéjük törhető, kapálózó kisleányt, aztán sikoltó hangjukon felsendült az anya szavainak gúnyolódó visszhangja. Kinyúltak a maszaszoknyás mutatóujjak. Egymást lökdösve tolongtak a rácsoskerítéshez:

— Ni, a kisasszony! Ott a kisasszony!

Amália visszarohant a tornácra. Újra felvette a babát. Gépiesen vetkőztette, öltöztette, — de oda sem nézett. Nézése másfelé irányult már.

Bent, a kert végében, amelyet rácsoskerítés választott el az uraság gondozott diszkertjétől, fahérség lebbent. Űde gyermekhangok szökkentek át. Tarka toll-labdák röppen-tek a levegőben.

Amália újra engedett kényszerítő ösztönének. Ledobta a babát és végigrohant a kerten.

Odaállt a kerítéshez. Szemei kidüledtek a vágytól. Nézte az „uraság“ gyermekeit.

Milyen szépek!

Fehérruha simogatja mindennapos fürdőtől illatos testüket. Fehér a cipőjük s napbarnított lábszáraikra hízelkedve csúszik fel félig a fehér harisnya.

Amália buta kis agyában megmozdult valami.

Miért nem mehetne közéjük ő is? Hiszen ő is kisasszony, — cipőben jár és tiszta a ruhája.

Átkiáltott egy fiú, a legnagyobb, a legszebb:

— Átesett egy zöld lapda! Keresd meg és hozd át!

Aztán szedegetheted, ha elejtjük!

Amáliában pillanatra felágaskodott a sértett büszkeség. De azt a büszkeséget hamarosan legyőzte a magakorú gyermekek utáni esengés. Felkutatta a lapdát s már mászott is át a rácsoskerítésen.

Vállonragadta egy erős kéz. Haragosan visszarántotta az apja. Dühösen átkiabált a játékkukat abbagyó gyermekekre:

— Az én jányom ugyan egy tapottat se megy! Majd az is mán magukat szögájja! Nem cseléd a! Kisasszony a! Magával vonszolta a fájószívű kisleányt.

Odaát összenéztek a kacagó gyermekek.

— Hallod? — Kisasszony!?

— Na, szép egy kisasszony!

— Láttad a „kisasszony“ haját?

— Hát a ruháját?

— Te! A cipője a legszebb!

— Rézorrú cipője van a kisasszonynak!

Kacagtak, sikongattak. Ideát az apa káromkodott. Odaát tanáctalalun nézett össze a láрма okát nem értő két miss. Csak annyit láttak, hogy a rácson túl zokogva követi dühöngő apját a szegény „kisasszony“.

A nagy gesztenyefa lehajolt hozzá. Végigsimogatta könnytől azott arcát. Vigasztalni szerette volna. De a kisleány nem értette a természet szavát. Minden idegzálalával vágyott ide, vagy oda. Parasztok, vagy urak, de gyermekek közé!

Nem lehetett. Rácsos kerítés tiltotta innen is, onnan is.

S ez mindig így maradt.

Nézte tovább a gyermekkorát. Kötött, varrt, süttött, főzött és irt-olvasott, úgy, ahogy. Egyebet nem tudott. Még annyit sem, amennyit a falusi iskolában megtanulhatott volna.

Mert pénzéte gögös apja fejébe vette, hogy mindenáron kisasszonyt nevel a leányából. A falusi iskolába nem akarta beadni a parasztok közé. Egyszer nagyot gondolt. Feljárt a kastélyba, az urasághoz.

Nem akart kevesebbet, mint együtt taníttatni az uraság gyermekeivel Amáliát.

A finom úr udvarias szavakkal bocsájtotta el a megalkodásában is gögös embert. Megkínálta szivarral és az ajtóig kíserte. S ez a szivar, ez a kikísérés lett az Amália veszte. Mert az apa fejéből többet nem lehetett kíverni, hogy igazsága van, ha nagyra tartja a leányát. Őt is magaformájának ismerte el az uraság, — szivarral kínálta, ajtóig kíserte. Hanem bizonyosan attól fél, hogy az eszes leány túltesz a gyermekein! Ezért nem engedte meg az együttes tanulást. Igen, igen, — csakis ezért nem...

Bement a tanítóhoz. Felszólította, hogy járjon el hozzájuk... „privátórákra“. Pénz nem számít.

A tanítót régen sértette a gögös ember felfuvalkodottsága. Hiszen papot, jegyzőt, tanítót „faluszögájának“ hívott, jötti-mentként kezelte. Megmutatta neki, hogy pénzen sem lehet mindent megvenni.

— Csak járjon el a gyermek az iskolába. Ott is tanulhat annyit, amennyi neki kell!

Felháborodva ment haza az apa. Nyomában szepegett a megalázott Amália. Amália a falhoz lapulva nézte, hogy vágja földhöz pulykamérgű apja a kalapját. S összeszoruló szívvvel hallgatta a fogadkozását:

— Csak azért se engedlek iskolába! Majd tanitlak én, ha senki nem vállal! Végeztem én három gimnáziumot!

És csakugyan megkezdődött a tanítás, sok dühöngő kitöréssel, türelmetlenséggel és kevés tudással. Amália lassanként fel is nőtt, de tizennégy éves korában éppen csak a nevét tudta leírni valahogyan.

Elhagyatottan élt a ráccsal körülvelt portán. Sohasem mehetett a parasztyermekek közé, — azok kigúnyolták és megvetették. És soha nem tehetette be lábát az urasági kertbe, pedig ott talán megtúrták volna apró szolgálatokért. De gőgös apja megérezte, hogy csak csinjeik bűnbakja lenne és oda sem engedte.

Csak nézte hát az életet a rácson innen és túl, — de nem élte sehoh.

A varrogató, magányos leánynak most vérhullám tódult az arcába. Elérkezett gondolataival odáig, mikor először szólalt meg a szíve is.

Mert első szerelme az uraság katonafia volt, aki meg sem látta a csúnya parasztleányt. Ugyanakkor azonban a szomszéd fia is belopózott a szívébe. De az sem fordult erre, mikor itt vezetett el az útja. Kackiás volt a járása. Sarkantyúpengés kísérte a lépéseit. De mindig tovább ment egy házzal. Ott benyitott, bement és ott is maradt a magához illő, szőke parasztleánynál.

Telt az idő. Amália még mindig otthon élt. Pedig bőven akadt szomszédfalubeli legény, aki szívesen elvette volna a gazdag leányt. A szülők hivalkodó gőge, az Amália tudákos csúnyasága, választékos beszéde és se nem uras, se nem paraszti öltözetek egymásután riasztotta el a kérőket. S az idő szaladt tovább.

Elhaltak a szülők. Amália magában maradván, lassanként öntudatra ébredt. Tépelődött és mérlegelt. S meg is találta szerencsétlensége okát a kétfelélésben.

Ezért ment hát tönkre az élete! Megmérgezte a sehova-nem-tartozás, a folytonos ingadozás!

Beldobbant szívébe a megismerés, de ugyanakkor félénk reménykedés is simogatta. Hátha még nem késő?

Még talán van idő s vagyona és szorgalma neki is megadhatja azt, amit hosszú idő óta irigyel másoktól: ölelő férfikart, emberek között leélt életet és Istenem... Talán még egy szép, kékszemű gyermeket is!

Csak szakítania kell a régi életével. Be kell fordulnia azon az ajtón, amelyet talán még kinyitnak előtte.

El kell felejtenie a „kisasszonyt!“

A falu másik végén lakodalom készült. Amália megtette azt, amit eddig soha meg nem tett volna: elment a menyasszonyhoz és felajánlotta, hogy elmegy az esküvőjére.

Csodálkoztak, de örömmel fogadták a megtisztelő ajánlatot. S a menyasszony titokban máris arra gondolt: vajjon mit vesz neki a hóborost vén „kisasszony?“

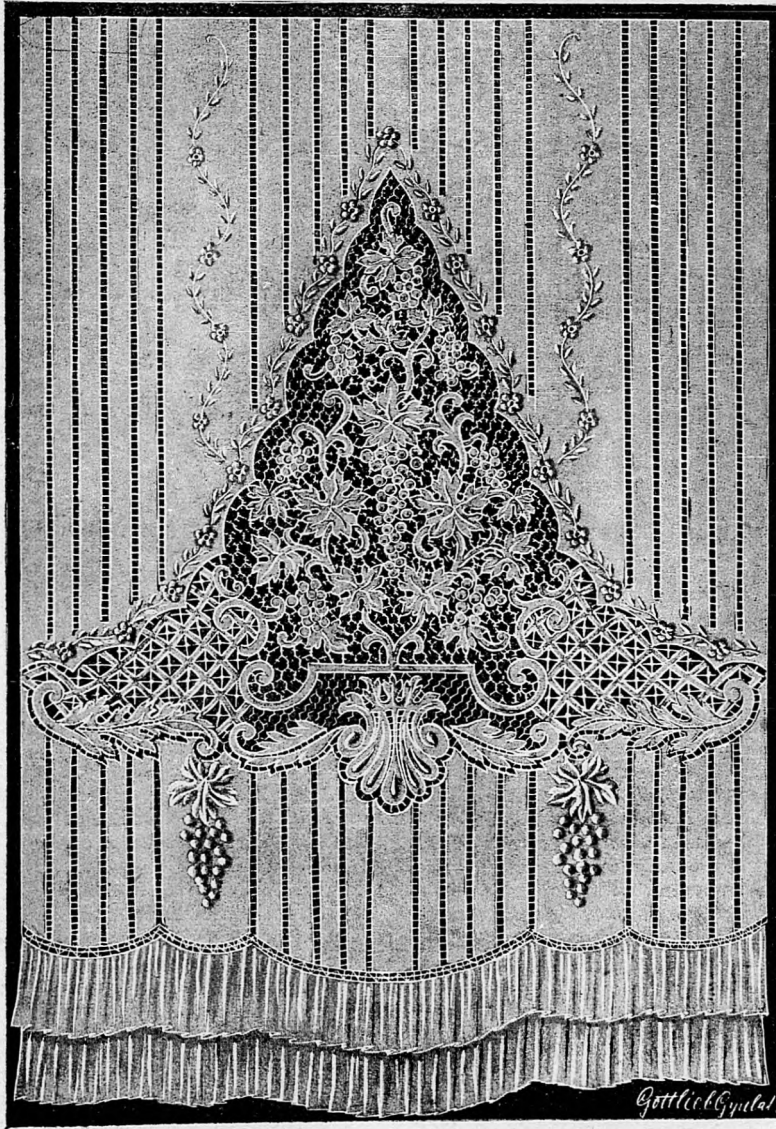
Mire eljött az esküvő napja, elkészült a sokfodros rózsaszínű ruha is. Amália két ágba fonta a haját. Nem tette kontyba, hanem „égszín“ szalagot kötött bele és végigeresztette a hátán. Fogta az ajánlékot, a nagyrojtú selymekendőt. Maga vitte a házhoz, csak úgy, mint a többiek. Szertefoszlott, a beléje nevelt úrhatnamság. Ugy szerette volna, hogy befogadják maguk közé azok, akiket eddig szülei kívánságára lenézett.

Az bizonyos, hogy nagy tisztelettel vették körül. Széket törültek alája. Kényszeredett beszélgetést kezdtek vele. Amália nem vette észre, hogy zavarja őket. Sokszor végignézte rácsosablakából a lakodalmas-meneteket. Leányok és legények vidám kurjongatással haladtak és fogták egymás kezét. S most csak arra gondolt: vajjon ki lesz az ő párja!?

Rendezkedett a násznép. A menyasszony kétségbeesve rohant a bátyjától a völgy két öcséhez. Könyörgött, még sirt is. De hiába. Senki sem akart a rút, „kisasszonnyal“ menni.

Végre a kemence mellől előrángattak egy hatgyermekes özvegyembert. Lakodalmakon bizony már rég nem állott párba, hanem kullogott hátul, sereghajtónak. Marconán lépett a „kisasszonyhoz“. Esetlenül karját nyújtotta neki, mint valamikor kastélybeli uraktól láthatta. Beálltak a többiek közé.

És Amália fájó döbbenéssel eszmélt reá, hogy az egész gyülekezésben csak ők ketten suták. A repülőruhás leányok és fényescsizmás legények mind vidámak, tréfá-

Ebédlő-sztor. Gottlieb Gyula iparművész modellje.

sak és természetesekek. De azért beszélgetni próbált a párjával. Megkérdezte a gyermekeit.

Az otromba ember lökött egy-egy szót. Lógatta a fejét és kémlelte, hogy merre meneküljön.

De a lány szívében még ott remegett a reménység. A tánc!... Talán a tánc mégis meghozza a várt boldogságot!

Nagyon hamar szertefoszlott ez a reménysége is. Zene zendült, nótá csendült. Szerelmes pillantással talált össze leány és legény. Csak a menyasszony szaladgált ide-oda. Megisméltődött az előbbi jelenet. Kezét tördelve biztatta és kérte a legényeket, de egyik sem vállalkozott arra, hogy odasimulhasson egy férfi karjába. Hogy a zene ringató hangjánál önfelédett táncban örüljön az életnek.

Lilás alkonyat teregetett áttetsző fátylakat a falura. Bokrok alatt, gallyak között árnyékok aludtak.

Magányos alak suhant a kertbe s elkerülve a falut, a kertek alatt lépegetett hazafelé Amália.

Sárguló bokrok cirógatták az elhagyatott vándor ruháját. Gallyak hajoltak le, hogy végigsimítsanak kétágbafontott haján, melybe itt-ott már fehérszálakat szőtt az idő. S egy kis elkésett öszivirág ajándékozó szívvel lehelte elébe egyetlen kincsét, szerény kis illatát.

De Amália még most sem tudta megérteni a természet vigasztalást adó erejét.

Gúnyos zengéssel kísérték a zene hangjai, s már nem is ment, hanem rohant hazafelé. Megkerülte az uraság kastélyát, amely lecsukott szalukkal aludta nemrég megkezdett téli álmát. Besiklott rácsoskapuján, amely most már örökre elzárta az emberektől.

Bús gyermekkorának soha nem figyelt tanui fogadták: a vén gesztenyefa s a sok lombját hullató akác. Szelid suttogással meséltek neki. Ringatták volna a lelkét új álmódzásokba, — csak hogy a leány még sem látta őket. De — életében most először — meglátta a csenevész fenyőt, mely az udvar közepén állva, vágyódva nyújtogatta csenevész karját a maguk talajában pompázó alföldi fák felé.

Szívére szoritotta a kezét. Betámolygott a szobába.

A felhőkkel harcoló hold diadalmasan bukkant elő. Csendes álmódásba merült minden. A fák bólogatva susogtak egymásnak.

Az asztal mellé roskadt. Lecsukló feje összekulesolt kezére zuhant. A fájdalom önkívülete vádaskodva sodorta ki belőle a keserűséget:

— De hát miért? Mit vétettem én, hogy mindenkinél nyomorultabb lettem?! Miért nem juthatott az én életembe soha fény? Hiszen én senkit sem bántottam. Mindig adásrakész volt a szívem! De még csak nem is találkoztam olyannal, akinek kellett volna az a melegség, amit úgy adtam volna! Hát soha véget nem érő az én magányosságom?!

A féhérszopos házban egyre erősödve jajongott a lázadó lélek zokogása. De, még ezt a kétségbeesett hangot is túlsírta egy gyermeksikoltás. A rácsoskaput megvárta valaki. Azután rongyokba burkolt, összerogyott anyjára reáborult egy jajgató kisleány.

Amália először azt hitte: az ő sírását visszhangozza az udvar. Csak a harmadik sikoltásra nézett körül. Megnyitotta az ajtót. A holdfény elébe jött és mutatta az utat a kapu felé.

Könyörgés rögződött meg a haldokló asszony üveges szemében, mikor Amália fölébe hajolt. Tétova keze a gyermekre mutatott. És a magányos leány megértette a szótalan kérést.

Szomszédokat vert fel a gyermek folytonos sikoltására. Lótás-futás zavarta a haldoklás perceit. A megérkezett orvos már csak a halál bizonyítója lehetett. És Amália az elalélt gyermeket magához ölelve, újra átlépte magányos háza kapuját.

Kéletem fényrózsákat dobált széjjel a nap. Egy virága odahullott a behunytt szemű gyermek sírástól duzzadt arcára. Rongyok tarkállottak csenevész testén, hiszen csak egy árva koldus gyermek volt, — de Amália mégis úgy érezte, hogy vele együtt viszi az életébe a fényt és a meleget.

Féltékenység

Irta: Vándor Iván

A szerző megengedte, hogy lapunk előfizetői, műkedvelői előadásokon e darabot nyilvánosan is előadhassák. Szerk.

Személyek:

A bárónő.

Marianne.

A költő.

A bárónő: Hajlékony, karcsu, lovagló-dresszben. Kalapját ledobja a divánra. Fáradt. Ez a fáradság kellemesen nyújtózik tagjaiban. Jól esik. Belezuhan egy nagy zöld karosszékre. Arca olyan, mint a tearózsa, csak szája vézően piros a rúztól.

A költő: Mellette áll és nézi. Halálosan szerelmes belé és gyűlöli. Ugy érzi, nem veszi komolyan ez a csodálatos leány. Gyönyörködik szerelmes vergődésében. Pórázon tartja, mint egy érdekes vadat. Kacérkodik vele. Talán gondol is rá, ha éjjel felszerken álmából, de mindez komolytalan. A költő önérzete vérzik és háborog. Ugy érzi, menekülnie kell, ha nem akar lealjasodni egészen. Nem báb és nem cseléd, kit ide lehet parancsolni és elkergetni, ha nem kell. Férfi és lángész, kit elismer és ünnepel az egész világ, csak ez a leány nem akarja szeretni. Bár ez se biztos. Néha úgy érzi, mintha meleg sugározna a hosszú szempillák alól és a férfias kézzszorításokból. Néha... Más-kor meg nem törődik vele... a költő ilyenkor halálverseket ír és őrjög. Most ott áll a leány mellett és nézi.

A bárónő: Nagyszerű volt. Az a kis japán úgy lovagol, mint a szélvész. És nem is csunya fiú. Persze, nem szabad az olasz Capelloni mellé állnia. Capelloni olyan szép, hogy az már kétségbeeszt. Maga azt gondolja, hogy nem is olyan nagyon szép? Ez természetes irigység a férfiakban egymás iránt.

A költő (főlényvel): A japán olyan, mint egy majom, — de értelmes. Capelloni szép, de egy barom. Sajnálom magát, ha az érdeklődését bábukra pazarolja.

A bárónő: Ezek nem bábuk. Ezeknek szívük van. Ezek szerelmek belém.

A költő: Maga szerelemről nem beszéljen. A szerelem tulságosan mély ahhoz, hogy maga felfoghassa. Maradjon csak a flirtnél, Leona. Az magának való. Az játék. Egy olyan paprikajancsival, meg egy japán macskával.

A bárónő (kacag): Elemér, maga féltékeny.

A költő: Ez nem féltékenység. Ez valami más. Ez talán még kegyetlenebb. Az ember észreveszi...

A bárónő: Mit vett észre, Elemér? Hogy nem vagyok méltó rá, hogy szeressen?

A költő (nézi Leonát): Talán nem is szeretem magát. Lehet, csak megmérgezte a lelkem. Lehet, ha elmulik a láz, mely sorvaszt, nem marad utána más, mint egy kimerültség. Maga olyan, mint egy betegség, Leona.

A bárónő (kacag): Ezt szépen mondta. Láz vagyok, mely elsorvasztja. Akkor, barátom, magának gyógyulni kell.

A költő (nézi a leányt): Gyógyulni. Ki akarok gyógyulni magából, Leona.

A bárónő: Ez okos gondolat. De hogy fogja ezt elérni? (Kacag.)

A költő: Nem gondolja, hogy egy japánnal és egy olaszsal versenyt szaladok? (Megfogja Leona kezét.) Nézen a szemembe. Mit jelentek a maga életében! Mondja meg.

A bárónő: Nem tudom szavakba fogni... egészen bizonytalan... Ezen gondolkozni kell.

A költő: Ezen nem kell gondolkozni. Ezt érezni kell. Szeret?

A bárónő: Ez nem olyan egyszerű... így... egyetlen szóba belezárni mindent...

A költő: Nem szeret?

A bárónő: Ez még sokkal komplikáltabb. Nyugodjon bele, Elemér, hogy velem nehéz boldogulni. Bennem ellentétek hullámanak.

A költő: Szeret, vagy nem szeret?

A bárónő: Ne kérdezzon ilyen brutálisan. Mondja meg, mit akar tenni... ha azt mondanám, hogy...

Költő: Hogy?

A bárónő (halkan): szeretem...

A költő: Akkor feleségül veszem...

A bárónő: És ha nem...

A költő: Elmegyek...

A bárónő: Elmegy?... Elmegy... Ezt sem olyan egyszerű megtenni, mint kimondani. (Elkomolyodik.) Itt tudna hagyni, Elemér!

A költő: Feleljen: igen, vagy nem.

A bárónő: Nem tudom...

A költő: Isten vele, Leona. (Indul.)

A bárónő: De visszajön? Egy óra múlva...

A költő (megáll): Akkor felel?

A bárónő: Talán... ne menjen olyan gyorsan, felelek... ha mindenáron akarja, felelek.

II. jelenet.

Marianne: Szőke és szelíd. Fehérruhát visel, kezét könyvet tart. Kicsit szomorú. A hangja halk és lágy, mint egy puha kéz simogatása. Az ajtóban beleütközik Elemérbe. Megállítja: Hová szalad? Miért ilyen izgatott? Kínoztad megint?

A költő: Most nem lehet... majd később... Egy óra múlva... meg fog tudni mindent... maga is... más is... (Elrohan.)

Marianne (megáll, hosszan utána néz.)

A bárónő: Elment?

Marianne: Elment.

A bárónő: Szervusz.

Marianne: Mit csináltál vele? Ugy ment el, mint aki rettenetes terveket hordoz magában.

A bárónő: Ugy ment el, mint egy ember, aki házasodni akar.

Marianne: Megkért?

A bárónő: Azt kívánta, feleljek neki: szeretem-e, vagy sem. Te tudnál erre felelni, Marianne, ha tőled váratlanul ezt kérdeznék? Meg lehet azt mondani egy-két szóban? És igaz lenne-e, amit mondanék? Mert néha szeretem. De néha nem. Ugy utazom e két érzés között, mintha repülőgépen lebegne a szívem. Néha nagyon kedves. Olyan nagy a szeme és olyan fekete, mint az éjszaka. A keze forró. Arcán látszik, hogy homloka mögött más gondolatok élnek és vívódnak, mint a többieknek. Ilyenkor szebb, mint a legszebb ember, mert lelke átizzik és átvilágítja lényét. Ilyenkor szeretem. Ilyenkor jó tudnék hozzá lenni, ilyenkor érzem, mennyivel több, mint a közönséges tucatember és büszke vagyok rá, hogy engem szeret.

Marianne: Akkor ne habozz. Merd szeretni. Olyan érzékeny, finom lélek, szüksége van megértésre, — állj mellé, Leona, — tedd boldoggá.

A bárónő: Boldoggá tegyem? És ő boldoggá fog-e engem tenni? Néha félek tőle. Az indulat megváltoztatja színét arcának és szemének, olyan hirtelen és erőszakos. Bizonyára állhatatlan is. Házasság egy ilyen emberrel örültség lenne. Mind a ketten szeszélyesek vagyunk. Örökké vitatkoznánk, félreértenénk egymást. Egész életünk csupa magyarázkodás lenne. Azt hiszem, megszőknénk egymástól hamarosan.

Marianne (nagyon halkan): Akkor küld el... mondj le róla. Mondd meg neki hogy ne reméljen...

A bárónő: És ha megmondanám.

Marianne: Akkor én vigyáznék rá. Az ilyen ember olyan, akár a gyermek. Gondját kell viselni, jónak kell hozzá lenni. Te nem érted őt meg, Leona... ha nem tudod követni röptét az álmok országába és nem tudsz vele a lélek mélységeiben kutatni. Mondj le róla. Küldd el magadtól. Ne játsz az idegein, mint egy hárfa tulfeszített húrain. Félttem őt tőled. Téged kényeztet az egész világ, nincs időd arra, hogy mást kényeztess.

A bárónő: Ha lemondanék is róla, — nem téged szeret.

Marianne: Majd észrevesz. Tudok vele banni. Éreztem vele, hogy lángész... hogy Isten kitüntette az emberek között... annak örülni fog.

A bárónő: Engem szeret. Csak annak örül, amit tőlem kap... Ha elhagyom, boldogtalan lesz.

Marianne: Nem lesz boldogtalan. Te kínozd, én csókolni fogom. Lába elé térdelek és úgy lesem minden szavát. Együtt álmodunk, együtt dolgozunk...

A bárónő (idegesen): De ő nem veled akar dolgozni és nem veled akar álmodni...

Marianne: De te elküldöd, ugy-e elküldöd. Azt mondtad.

A bárónő: Nem azt mondtam. Egy ilyen embert nem lehet csak úgy elküldeni. Magad mondtad, hogy lángész.

Marianne: És szép. És kedves.

A bárónő: Nekem is tetszik. Szép... és... kedves. Azt nem mondtam, hogy nem akarom... hogy lemondok róla...

Marianne: Azt mondtad, hogy állhatatlan, az életemek csupa vita lenne.

A bárónő: De ezek a viták végtelen érdekesek lehetnének. Nem gondolod, Marianne, ha két olyan ember, mint én, meg ő, kicserélnék a gondolatainkat...

Marianne: Az őt fárasztaná. És téged is. Te nem tudnád őt csodálni és azt kívánnád, hogy ő bámuljon téged.

A bárónő: Ó csodál engem. Egy ilyen ember csodálata felér egy világ hódolatával.

Marianne (kétségsbeesve): Hozzámégy?

A bárónő: Félek...

Marianne (felujjongva): Lemondasz róla?

A bárónő: Nem tudok.

Marianne: Így nem lehet... így nem szabad... így az örületbe kergeted... Nem engedem...

A bárónő: Milyen jogan?

Marianne: Szeretem.

A bárónő: Hallatlan. Hogy mered szeretni aki az enyém.

Marianne: Nem a tied. Nem is lesz a tied.

A bárónő: Hallatlan. Vakmerőség. Talán téged szeret.

Marianne: Engem fog szeretni...

A bárónő: Nem igaz... nem igaz...

III.

A költő: Leona, gondolkozott... Igen, vagy nem?

A bárónő (izgatottan): Igen... igen... igen...

A költő: boldogan csókolja meg Leona kezét, Marianne lassan, lehajtott fővel távozik...

A Csajkovszky keringő

Irta: Dénes Gizella

Terézia, a nagytestű, szikár főápolónő megszegte a nehéz, barna gyári-kenyeret, amikor a szőke és hamvas-arcú tanársegéd elsetált mellette.

A gyógyintézet igazgatója belekarolt Revilla Miklósa és Terézát odahívta a kerítéshez.

— Holnap szabadságra indulok Teréza és a kolléga úr fog engem helyettesíteni.

Teréza végignézte a finom-külsejű szőke férfin. Magában összehasonlította az igazgatóval, aki már öreg volt és fekete hajába sűrűn belemarkolt az idő. Meghajtotta magát.

— Igenis. Ha parancsolja, azonnal elvezetem a betegkezekhez...

Az új orvos bölintott.

— Szeretném látni őket. Legalább az igazgató úr előtt venném át az intézetet. Aztán a többi az én dolgom...

Kemény, erőteljes vonal mélyült az ajka szögletébe. Az igazgató elhúzta száját.

— Sok eredményt maga se fog itt elérni, kedves barátom...

Revilla halkán dobolni kezdett ujjaiával a kerítés lécein.

— Majd meglátjuk... Én a szisztematikus gyógymódnak híve vagyok s nem tartozom azok közé, akik radikális kúrával dolgoznak. Az én módszeremben nemcsak a tudomány szerepel, hanem a lélek és a szív is. Nem félek igazgató úr. Bátran rámbizhatja betegeit. Két hónap nagy idő és én fiatal vagyok, és dolgozni akarok!

— Igen, fiatal... mondta az igazgató s eszébe jutott a maga elszállt ifjúsága. Ő is hasonló lobogással irdult, nagytervű lélekkel jött az egyetemről. Aztán múltak az évek és az ambíciók veszttek, fakultak. Anyagi akadályok, egyéni érdekek akadályozták meg, hogy az intézetet kedve szerint vezethesse. Már nem törődött többé a haladással, modern gyógymódokkal. Kicsit elkomorodott és egykedvűen karolt bele fiatal társába.

— Gyerünk hát...

Ahogy észrevették a betegek az új orvost, otthagyták a kenyeret, Teréziát és egyenkint sompolyogták a kerítéshez. Megbámulták a ruháját, finom cipőjét, ápolt fehér kezeit.

Nagyon sokan voltak, talán ötvenen is a keskeny, kopár udvaron. Egy kistermetű, rendkívül formás fiatal leány lecsavarta magáról a ruhát. Egy másik társa is követte ebben a műveleiben. Teréza azonban közéjük csapott. Távobli egy parasztasszony sirt hosszan elnyujtott, rettentő hangon.

— Mind gyógyíthatatlan — dörmögte az igazgató. — Van köztük öt-hat esztendősen beteg is. Nem veszedelmesek, csendes, hallgatag betegek.

Revilla végignézte az intézetet. Amikor visszafelé jöttek csendes beszélgetés mellett, Teréza hozzájuk jött.

— Az orosz asszony megint nem eszik...

Az igazgató homlokára csapott.

— No lássa, a legérdekesebb betegemről elfeledkeztem. Hallgasson csak ide. Ezelőtt négyesztendővel, egy sötétedő őszi alkonyaton beoppant hozzám egy szép ele-

gáns férfi. Ilmenjeff Péternek hívták és orosz földbirtokos volt. Elmondott egy borzalmas drámát. Ő Moszkvában járt és fiatal felesége otthon maradt a birtokon háromesztendősen kislányával és a cselédséggel. Amíg a városban járt, nem tudni, hogyan és miként, kigyulladt a kastély és ott pusztult a hároméves kisleány is. Az asszony megbetegedett az eset után, úgy, hogy nem is merték neki megmondani a gyermek halálát, csak a felgyógyulása után. Az asszony nem hitte el. Nevetett, minden nevetett. Végül keresni kezdte a gyermeket. De ekkor se sirt, egészen nyugodt maradt. Csak estefelé hallgatott el, amikor ráébredt a valóságra. És azóta hallgat. Nem sir, nem jajgat, csak hallgat... A legrettenetesebb melankólia borult rá, nem ismerte meg öveit, nem törődött semmivel. Az ura elvitte a világ leggyönyörűbb helyeire, Indiába, Egyiptomba, Nápolyba, Rómába.

Az asszony mindenütt és mindig vérsesebben hallgatott. Végül arra gondolt a férj, aki ekkor már éveket töltött távol birtokától, hogy eladja pusztáját, földjeit és az asszonyt teljesen ismeretlen vidéken, csendes kis intézetben fogja elhelyezni. Pesten járt ekkor és ott ajánlották neki ez az intézetemet. Akkor még én is más voltam. Tíz éve annak... Minden esztendőben eljött meglátogatni az asszonyt, de hiába. Nem segíthettünk. Jőj-jön, megmutatom...

Az asszony az ablakmélyedésben ült. Fejét kezére hajtotta s meg se mozdult, amikor benyitották az ajtaját. Nagyon sápadt volt és az eléje tett ételtől undorodva fordult el.

Revilla most látta csak, hogy az asszony minden szenvedés dacára még szép és fiatal. Az igazgató németül beszélt az asszonyhoz, azonban választ nem kapott tőle. Merev, komor pillantása átrepült fákra és mezőkön. Az új orvos igyekezett felfogni ezt a pillantást. Ebben a pillantásban megmervült könnyek égtek.

— Ennek az asszonynak sirni kellene egyszer — sügta az igazgatónak. — Valamit ki kell találni, hogy sirni tudjon...

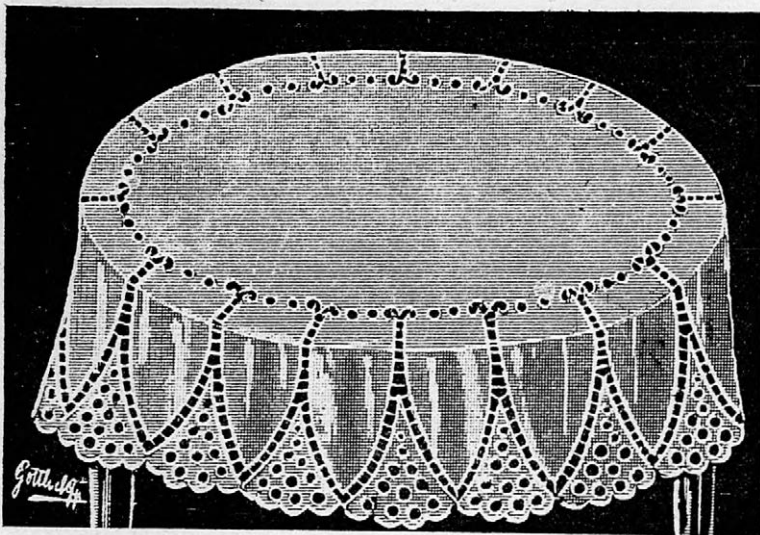
— Hiábavaló itt minden. Az a fontos, hogy egyék. Lassan elmúlt a nyár és Revilla Miklós jól látta a nehézt léptű napok alatt az intézet sok hiányosságát. Azonban nem ért rá tanakodni. Terézát szigorúságra fogta és minden idejével a betegek javulásán dolgozott. Különösen Ilmenjeff feleségével törődött sokat. Ugyszólván a napnak minden órájában betoppant a beteghez. Figyelte gesztusait, szemrebbenéseit. Teréza észrevette, hogy az asszony is kezdi várni ezeket a látogatásokat. Amikor maga mellett tudja, lassan megborzone és arca feléje fordul. Teréza jól sejtette, hogy ez a titkos reszketés az ébredező öntudat jelentkezése. De nem szólt észrevételeiről az orvosnak, mert titkos bosszúsággal gondolt rá, amiért szigorúságával leredukálta a vasárnapi kimenőit...

Egy napon zongorát hoztak az intézetbe. Az asszonyok és férfiak odarohantak a rácsokhoz és zavart, kusza kiabálással mutogattak a nagy, fekete alkotmányra.

A zongorát Revilla parancsára az orosz asszony szobájába vitték. Teréza arcán sunyi mosoly suhant végig.

— Nagyon gondoskodik a helyettes erről az asszonyról... Persze, az asszony szép... Ilyenek ők mindannyian...

Azért nem állhatta kérdés nélkül, Minek ez a zongora?

Abrosz. Gottlieb Gyula iparművész terve. (IV. Petőfi Sándor-u. 17, II.)

— Majd meglátja, Teréza. Csak maradjon itt. Amikor elhelyezték a zongorát, az asszony mellett termett Revilla.

— Szereti-e a zenét, asszonyom?

Az asszony arcán, jól látta Teréza, világos, könnyű mosoly jelent meg. Nagyon kicsi volt ez a mosoly, csak akkora, mint mikor a komor hófelhővel elborított téli égboltot egy percre átvillogja a napfény.

Ajkát azonban konokul összecuska most is és a következő pillanatban sötét, bizalmatlan tekintetet vetett az orvosra, Terézára és a zongorára.

— Nos, majd játszom valamit... — mondta halkan Revilla és odament a zongorához.

Amikor leült és végig futtatta ujjait a billentyűkön, az első felzengő hangok után ösztönös furcsa mozdulattal felugrott az asszony. Egész testében remegett. Teréza mellette sietett. Az orvos azonban rekedten sügta.

— Meg ne mozduljon.

Odafordult az asszonyhoz, aki küzdelmes, kinlódó szemekkel nézte őt és a zongorát.

— Talán egy Csajkovszky-keringőt játszom? — kérdezte németül. — Meleg, biztató pillantással nézett a betegre, aztán belekezdett a játékba.

A hangok halkan suhogtak a szobában, akár a hópelyhek a megfakult téli világban. Néha egészen elvesztek, elhaltak, azután egyszerre hatalmas, zengő akkorddal decrescendoba szakadtak. Sűrű és súlyos lett a zene és egy messzi, távoli ország élete viharzott át benne. Néma, téli fák, hosszú, hóval borított utak, folyók,ombok és puszták kergetőztek a dallamokban. Vad viharok, zizegő hópelyhek, széltől rezgő faágak, szánok csengése, kandallók bűgása; mind-mind az orosz puszták világa. Végül néhány halk, csendes ütem. Olyan csendes és puha, mint a szamovár zümmögése.

Az asszony hirtelen fölsikoltott. Nagy, kínos sikoltás volt ez. Szinte repült, szakadt kifelé az asszony torkából.

Revilla meg se mozdult. Játszott tovább. Csak Terézát intette a beteg mellé. Az asszony azonban kitépte magát Teréza ráfonódó karjaiból és Revillához rohant, a zongorához. Rávetette magát egész testével a billentyűkre.

— Sírni... sírni akarok... — vinnyogta vacogva s az arcán forrón, melegen lecsordultak a könnyek. Vállai remegni kezdtek, ujjai elvesztek a billentyűk fehérjében.

Teréza ijedten bámult az orvosra, aki összehúzott szemekkel, nyugodtan vizsgálta az asszony arcát.

— Mit tegyek hát? — hebegte. — Mit hozzak?

— Semmit — sügta az orvos, — készítse el az ágyát. Hozza be a vacsoráját. Aztán adjon fel két táviratot, egyiket az igazgatónak, a másikat Ilmenjeff Péternek, hogy az orosz asszony meggyógyul...

— Meggyógyul?... — sikoltott Teréza. — De mitől?

— Mitől? Egy daltól, egy dallamtól, amelyben a nő régi, elvesztett életének emlékeire ismert. Tanulja meg Teréza, hogy akik itt vannak, nemcsak bolondok, nevetségés páriák, hanem szomorú sorsú, kettétört lelkű emberek. A lelket pedig nem lehet hidegvizkúrázni, villanyozni. Szeretetre van itt szükség, szeretetre és jóságra...

Az asszony fölemelte fejét és Revillára tűzte tekintetét. Teréza jól látta, hogy ezekbe a beteg, zavart szemekbe most visszatért az élet.

Ahol én ügyvédeskedtem

Írta: Csermely Gyula

Hálás utókor nincs, hálás jelenkor még kevésbbé. Lásd — hogy csak magunkról beszéljek — lásd a sok nincstelen író, akik hány jó órát szereznek a világnak s akiktől azt sem kérdezi a világ, volt-e dohányra való „dohányuk“, mikor alkottak.

Nos, hálás jelenkor nincs, de kíváncsi jelenkor már inkább van. Kíváncsi rá a világ, hol nyaralnak a szinpadig Napjai; X bankárné miért válik az urától; hol szerzi be lovag Freystaedtler basa a kalapjait; Mindszenti Tibor vajjon merre jár most; Fezör úr ő-méltósága ugyan mi-ből él?

Én nem vagyok se szinpadi ég Napja — hetedik öregapám se volt, anyám se — bankárné férje sem vagyok,

Monogram ágyneműbe. Gottlieb iparművész terve.

fezör se. Író vagyok, aki jár a maga útján, aki nem keresi a reklámot, a feltűnést, aki nem haragoztat olyan darabról, amit még meg sem írt, de aminek „még csak a címével sincs tisztában“; aki, ha egy regényén dolgozik, nem kürtölteti ki előre, hogy „mi készül?“

Mégis tapasztaltam az utolsó hetekben, hogy a jelenkor bizony én rám is kíváncsi. Az a jelenkor, amit ennek a lapnak kedves olvasóközönsége reprezentál. Mikor megírtam, hogy lettem én íróvá, a több oldalról jött kérelmek engedve, képét festettem Zagyva bácsinak, a papnak, s mikor ebben a második cikkemben volt főbíránról, dr. Hunyadiról is írtam s egyet-mást a magyarfaló oláh pópáról is, megint kaptam leveleket, hogy folytassam. Írjak valamit a havasalji világról; Óradnáról, ahol ügyvédeskedtem annyí éven át; a kis magyar szigetről, mely az oláhság hullámverése kellő közepén állt; az emberekről, akik védtek a partjait, hogy kárt ne tegyen az oláh ár... de leginkább saját magamról írjak és ténykedésemről, mint fiskális, mely megtermékenyíthette írói vénámat. Azzal senki sem gyanúsít, hogy az ügyvédeskedés megtermékenyítette a zsebemet is, holott csödtömeggondnok is voltam, mint ügyvéd. Szenkovics Bogdánknak hívták

Szörmebunda

vételnél, ha tényleg meg akar arról győződni, hogy közel félszázados cégemnél

szakember kezéből a legjobbat

kapja, akkor vásároljon csupán nálam és biztosítom róla, hogy sehol sem vehet jobbat olcsóbban, mint

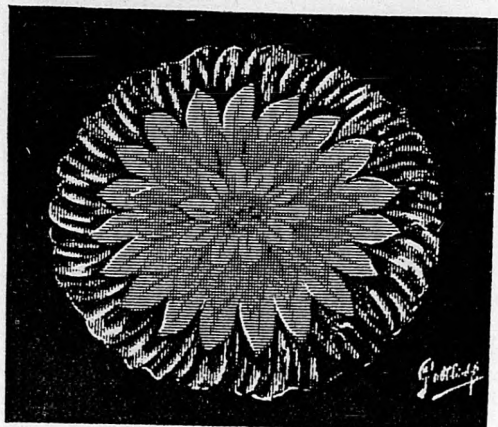
CSERY GYULA SZÜCSMESTERNÉL
IV. Prohászka Ottokár-utca 3.
(volt Papnövelde-utca)

Alapítva 1884.

a vagyonbukott kereskedőt s telivér örmény volt ökelme. S ha már itt vagyok, hát megírom, hogy hetven százalékokat kaptak a hitelezők. Hetven százalékokat, siebzig Prozent, settanta. Egy fiskális, akinek elmondtam ezt az eredményt, összecsapta a kezét; — hát nem szégyeli magát, kollega úr, hogy ezzel még el is dicekszik... no hallja! Minden jóra való csódnél húsz százaléknak is örüljön a hitelező, a többi a tömeggondnok zsebébe megy.

Mind nők voltak a levélírók s ezt megtudtam, még mielőtt a „szívélyesen üdvözlő“-ig értem. Először is kérem, mert mit törődik férfiember az irókkal? Csak az adófelügyelőség férfiai törődnek (ezek nagyon is érdeklődnek irántunk), másodsor, mert csak a nők tudnak olyan közvetlen melegséggel írni, hogy nem is irás az irásuk, hanem mosolygás.

Nagy hatalom a női könny, de a női mosolygás még nagyobb. Egy szellemes ember azt mondta, hogy a demagog olyan, mint az utcaöntöző; tud sarat csinálni a napfénybe, de nem tud napfényt csinálni a sárba. Nos, a mosolygó nő meg olyan, hogy nincs is neki szüksége a napfényre; a szeme és egész lénye csupa fény s ezzel azt csinálja, amit akar. Az ecetből mézet, a timsóból cukrot; a szigorú rendőr nem írja fel, ha valamiben vétett a rőnd ellen; a szabadkozót engedékenységre bírja és — irásztalához kényszeríti az író.

Diványpárna. Gottlieb iparművész terve.

Még a pensumot is feladták az én levélben mosolygó hölgyeim (lásd pár bekezdéssel feljebb) s én absolválom a pensumot, amint következik.

Óradna. Égbenyúló havasok alján a Szamos és a Bánypatak mellett. A tatárjárás előtt sokkal nagyobb volt; akkor, mikor odakerültem mint ügyvéd, alig ötezer volt a lakósa száma. S jó, hogy velem együtt nem még több ügyvéd került abba a helységbe, mert megszületett volna a megjegyzés: a második tatárjárás Óradnán! De szerencsére, csak magam jöttem a városba, s ahogy egy fecske nem csinál nyarat, egy kofa sem országos vásárt, tatárjárást sem csinál csak egy ügyvéd.

Inkább „nyelvjárást“ csinál, amit úgy tessék érteni, könyörgöm, hogy mindenki az új jövevényről beszél. Három napig, amíg körül nem vizitelt. Ki ő és merre van a hazája; nős-e már az új ember vagy még nőtlen (ezt a leányos családányak kérdezik); tud-e kártyázni s jó táncos-e? ez az apák és a leányok kérdése.

Nos, Óradnára kerültem, mint ügyvéd, és jöttem, látam és harmadnapra megérkezésem után már nemzeti vértanúvá lettem. Azaz kevésbé én, mint inkább az ügyvédi címtáblám, amit siettem a kapu mellé veretni, hogy rámtaláljon a „jogkereső közönség“. Hát, rátalált (a táblára) egy vad oláh és éjszakának idején lelopta. Szemet szűrt a dászkalnak vagy ki lehetett, hogy a címtáblám szövege csakis magyar volt. Szegény vértanú ügyvédi címtáblám! Ott pihenhet még most is a Szamos-folyó medrének a legmélyén s mert a magyar betűnek, magyar szónak

elke van, a Szamos fenekéről is felhallatszik a biztató szó: ez a folyó magyar volt s megint magyar lesz!

Mint a diplomás emberek legtöbbször, én is feljegyezhetem magamról az adatot, hogy más szerettem volna lenni, mint ami lettem. Orvos akartam lenni, vagy katonatiszt — s jogász lettem, aztán ügyvédjelölt, majd fiskális úr. Ám cseppet sem lelkesedtem a pályáért; én és a pályám olyan házasság volt, amit akárhol köthetünk, csak az égben nem. Hiszen szívesen fogadtam a klienseket, még szívesebben az előleget, amit adtak (ügyvédnek ez a legillatosabb dohány), póreimet mind lelkiismeretesen vittem, jó jogásznak is számítottam a megyében, mégsem rajongtam valami nagyon a pályáért. Végrehajtani, árverezni s a többi; dobra üttetni másnak a hajlékát és verejték-áztatta kis földjét a legtöbbet ígérőnek eladni; bizony szebb mesterség is van a világon, mint az enyém volt.

Csak akkor kezdtem megbarátkozni a pályámmal, mikor írói szemmel néztem. Határozottan megtermékenyítette vénámat és sok peres ügyben kész novellatémára találtam. Ilyen volt a Szarka Gergely póre is, aki megfogadta, hogy feszületet állít s emiatt bajba került, duplába is. Fent lakott az erdő szélén, a domboldalon és Sári lányát megharapta egy kigyó. Súlyos beteg lett a csinos leány s atyja megfogadta, hogy ha felépül a Sári, ott állít feszületet az Úrnak, ahol megtörtént a kigyóval való kalamitás. Fel is állította, mert úgy vélte az öreg, hogy aki nem fizeti meg az Istennek a tartozást, az az ördögnek fizet kamatot, busásat. Nos, felállította s ebből baj lett; a hely, ahová állította, nem az ő, de a szomszédjának fundusa volt s az az istentelen szomszéd in integrum restituoért kiabált, vagyis birtokháborítási pórt sózott a nyakába.

Ez volt az egyik baj, volt másik is. A fa, amit Szarka koma kivágott, hogy feszületet ácsoljon belőle, a községi közös erdőnek a fája volt s emiatt az erdőőr a főszolgabírónál tett ellene feljelentést... Egy kis írói fantázia és megymás és kész volt a novella: Hogyan jutott Szarka Sári völgyébe. Eljegyeztem az erdőőrrel a helyre lányt (nem az egyetlen házasság ez, ami az én művem volt) s az erdőőr-völgy aztán kihúzta a csavából az apósát. Lám, így mozdítják elő az író urak a korrupciót!

„Az anya szégyene“ című novellámnak nyers anyaga is ott porosodik az akták közt a radnai járásbírósa irattárának valamely polcán — ha el nem adták már a sajtónak az oláhok — s „Rigagno“-val jelzett cikkeim is (csermely: olaszul rigagno) amik a pesti lapokban jelentek meg sűrűn egymásután, mind tapasztalataim alapján íródtak.

De tán már eleget beszéltem magamról — sőt úgy vélem, hogy túlsókat, bocsássanak meg — hadd beszéljek végre másokról is.

A magyarság egy kis Szigetvára volt Óradna, amit köröskörül ostromoltak a magyar gondolat ellenségei, az oláhok. A mi Szigetvárunk Zrinyi Miklósa a főszolgabíró, dr. Hunyadi Imre volt. Él-e még és hol él, bizony nem tudom.

Báró Bánffy Dezsőnek, Magyarország későbbi miniszterelnökének, Beszterce-Naszód vármegye volt főispánjának jeles tanítványa volt Hunyadi Imre. Mindig a törvényesség alapján állt. De azon aztán úgy, hogy járomba törte a legvadabb oláh bikát is. Hivatali önkényeskedést nem ösmert, törvénycsavarást vagy törvénytírást még kevésbé; igazságosan alkalmazta a törvényt, de az igazságból aztán nem engedett egy jottát sem. A legközönségesebb közigazgatási ügyben sem, hát még olyanban,

ŐSZI KALAP
ujdonságok érkeztek

Mme ELEK

NŐI KALAP ÜZLETÉBE

BUDAPEST, IV., PÁRISI-UTCA 1.

E lapra hivatkozók kedvezményben részesülnek.

amely magyar érdeket érintett! Kuáles Godofréd, vérbeli szász, volt az alispán, szárhegyi gróf Lázár Árpád a főispán; Hunyadi akárhányszor mindakettőnek is erélyesen opponált. Miért? Mert tudta, hogy neki van igaza.

Volt az oláhoknak egy kis pénzintézetük Óradnán, a Fortuna nevű takarékpénztár részvénytársaság. Kis pénzintézet, de nagy átok volt a Fortuna. Huszonötös kamattal is dolgozott és meztelenre kifosztotta saját oláhjait is. (De az igazgató úr asztrachán-galléros téli bundában járt.)

Mit tett erre dr. Hunyadi Imre? Szerzett magyar pénzt a járásban, magam is jegyeztem vagy húsz részvényt, szerzett Kolozsvárott, de még Pesten is és magyar pénzintézetet alapított Óradnán, mely minden melldíjjal együtt maximum tíz százalékra dolgozott. Kezdek hálálkodni a dumnezőnek az oláhok; hiába prédikálták a pópák: sohse örüljete, ott oláh paraszt nem kap pénzt; bágye Oniszim és frátye Nyikuláj és még sok bágye és frátye és bocskor a „domnu potrozside“ bankjánál (a fő bíró úr bankjánál) nyujtotta be váltócskáját egy kis kölcsönért, és kapott is jó szóval és jó szívvel. És száz korona kölcsön után csak két korona ötvenet vontak le neki negyedévi kamatra, míg a Fortuna kilenc-tízet is levont. Fél métermáza kukorica a különbözet: nagy tétel volt ez az oláh parasztok szemében.

Dr. Hunyadi főbíró erélyesen és okosan, néhai Kovássy Géza vezető járásbíró okosan és kedélyesen szolgálta a magyar-védelem szent ügyét. Okosan, mint az igazság öre, kedélyesen, mint társadalmi ember. Megértette a parasztokkal, hogy Óradna: Magyarország, nem Románia. — Ha ez Románia volna, — mondta — tudjátok-e, ti pörösködő frátyék, mivel kezdeném ügyetekben a tárgyalást? Azzal, hogy tartanám a markomat: ki ad többet, hogy ő nyerje meg a pöröcskét? Van-e rokonod „odaát“, atyafi? No hát erigy át hozzá és kérdezd meg. Meghallhatod őtöle is, ott hogy áll a bál.

Volt Óradnán és Radna-Borbereken vagy háromszáz bányász-család, mind magyar vér. Guzmann János bányatanácsos és vezérkari tisztjei, Fizély és Gallo főmérnökök, úgy vigyáztak a bányászokra, hogy nyelvükben is magyarok maradjanak, mint a jó gazda arra, hogy szerb-tövis ne kerüljön a földjébe. Házasság, sógorság, komaság: rá-rákaptak az oláh szóra a bányászok s az oláh szó még veszedelmesebb, mint a szerbtövis. Olyan az, mint a gyomorfehély; mint a rossz seb, amit sujnak mond a székely. No de rendet teremtett Fizély főmérnök. Szépen feljegyezte magának, kik beszéltek munkaközben oláhlal s péntek délután, mikor bérfizetés volt, egy-egy koronát vagy még többet is vont le a fizetésükből, mint birságot. S a legártatlanabb arcával a világnak ezt — oláhlal adta a bűnösök tudtára. S mikor ezek már jó nagyokat néztek, így beszélt hozzájuk, de csak rumunyal: — Akarjátok, hogy én ne tudjak oláhlal? Akkor ti meg csak magyarul tudjátok.

Az erdőgondnokok is mind ilyenek voltak; nemcsak tisztviselők, akik végezték a dolgukat, de a magyarság védelmezői bent és a magyar érzés terjesztői kifelé. Éppen így az állami tanítók s a bányameg a járásorvos, az állatorvos, a közyám, az útmester. Erős vára volt a magyarságnak a mi Óradnánk.

Aztán jött a nagy háború, jött Károlyi és Gyulafehérvár s jött a többi. Nem hegycsuszamlás, nem földrengés: vakondok munkája és gaz árulás temette el Erdéllyel együtt ezt a Szigetvárt is. De nem örök a sir, van feltámasztás, s jönni fog, mert jönni kell, egy jobb kor, mely után...

Vénlánynak lenni...

Nem szégyen. Azért tárgyalunk róla, mert ez is egy olyan téma, aminek szöbakerülése nem egy kedves barátnőnket érinti kellemetlenül. És azért ülünk neki bátran, hányjuk-vessük meg minden oldaláról ép úgy, mint az öregedés és az anyósi hivatásnak problémáit. Ezeknek a diszkurzusoknak az a célja, hogy szemébe nézzünk minden reánk váró kellemetlen fázisnak, megvizsgáljuk, hol a legfájóbb pontja, megállapítsuk, hogy mi okozza és azután igyekezzünk ezeket az okokat megszüntetni, vagy fájdalmas hatásukat csökkenteni.

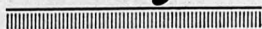
Lássuk legelőször is a „vénlány“ korhatárát. Hol kezdődik a vénleányság? A parasztoknál a 20—22-ik év elmúltával, amit annak lehet tulajdonítani, hogy a föld népe korán munkába fogja a gyermekét. A munka hamar megtöri, idő előtt öregíti a legizmosabb, legsudárabb természetű leányt is, mint ahogy a parasztasszony is hamarabb török össze, mint úri testvére, mert hiszen ha 2—3 gyermeket nevel is és házatáján minden munkát egyedül végez is el, hol marad ez a robot az aratás és szőlőművelés, jószágkezelés durva és napkeltétől késő estig tartó veritékes, kemény munkájától, ami mellett a legminimálisabb testápolásra sem igen jut idő!

Az úrilány vénülésének kezdete tehát a harmincas évek elejére esik, ha ugyan lehet az ilyesmit általánosságban megállapítani. Mert láttam már lányokat, jóval túl a harmincon frissnek, üdének és vonzó jelenségnek és láttam már fáradt, fonnyadt bakfisokat is. Nem annyira idő kérdése ez, mint inkább a testi-lelki egészségé, önfegyelmzési képesség és — természetesen lelki kultúra és világnézet dolga.

A pártában maradt leánynak az élete általában nem is azért a legszomorúbb, mert nem érkezhett el a női élet teljesítményeinek csúcspontjára, vagyis nem lett feleség és anya, — hanem legnagyobb mértékben emberi kegyetlenség az, ami elkeseríti. A férfiak kissé lenéző sajnálkozással kezelik őket. Ez azért van, mert a nők elhitették a férfiakkal, hogy egy nő egyedül ők képesek boldoggá tenni. Hogy oly nő, aki férfi nélkül él, az csak nagyon szerencsétlen, számandó teremtés lehet. És a férfiak ezt a maszlagot maradék nélkül bevették. Hiszen asszony adta be nekik. Az asszonyok társadalmi helyzetük és modoruk szerint finomabb vagy kevéssé finom módon szoktak velük csúfolódnival. Noha... noha, — a szívük mélyén ezek az asszonyok, jaj, de sokszor sirják vissza a lánykorukat és irigylik a legragyogóbb okker-sárgán azt a lánypajtásukat, akinek „bizony több

Budapest, IX,
Ráday-u. 31.
Tel. AuL. 866—54.

Abayné

fest, tisztít

E lap előfizetőinek kedvezmény.

Munkáért el-
küldünk és
hazaszállítjuk.

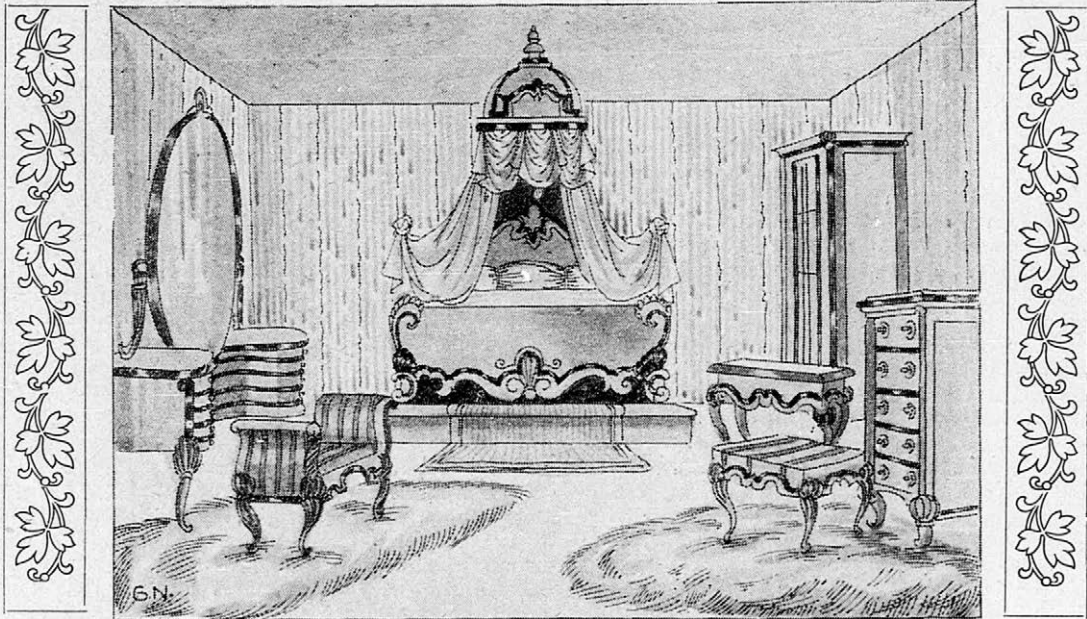
esze volt". Miért volt több esze? Mert válogatott, mert senki sem volt elég jó neki. Hát nincs igaza? Hát van olyan férj, aki minden tekintetben elég jó, csak elég jót mondtam, kérem. Merthát az asszonyok, bár még önmaguknak is csak alig-alig merik bevallani, de igen ritkán vannak teljesen megelégedve az életük párjával. Ezt a megelégedést, sem a férj kitűnő minősége okozza, hanem az egészséges életfilozófia és a keresztényi megnyugvás, ami gyakorlati nyelven így hangzik: Ej, Istenkém, egyikünk sem tökéletes, egyiknek ez a hibája, másoknak az. Az ember nyel egyet és kész. Nincs értelme előlről kezdeni és punktum.

De azért — vigasztalásul férjhez nem ment barátnőimnek — megsugom, hogy az asszonyok velük való csipkedése sokszor nem egyéb, mint irigység, mint visszasírása a régi idilli állapotnak, mikor a pénztér maga kereste és maga költötte el. A lányok sokat pityeregnek, olykor meg akarnak halni egy férfiert, aki egy kicsit szórakoztatta őket, aztán szépen megfedlekkezett róluk. Az asszonyok rendszeren mosolyognak a lányok bánatán. Nem veszik komolyan. Hogyan is vehetnék? Ők már túl vannak az ilyesmin. Sírni egy-két csókokkáért, egy tapintatlan szóért! No

Jó néhány házasságot megfigyeltem, jó néhány asszonylélekbe mélyen belenéztem és nagyon sokszor tapasztaltam, hogy a férj megbontja, fölborítja az anyaság harmóniáját, ha az asszony nem nagyon jó, nagyon okos, elnéző és alkalmazkodó. A férjet az asszony építi jó tartós lakóházzá, vagy muló kártyavárnak. Mondanom sem kell talán, hogy ennél az építkezésnél a malter szerepét a titokban elsírt asszonyi könnyek játsszák.

Az asszony hivatása nehéz, felelősségteljes pozíció. Generációk boldogsága fordul meg a kezén. És segítőtársa sokszor legnagyobb akadályává válik. Ezért sokszor irigyli a leányt s ha talán valójában még sem cserélne már vele, azt a gyermeke miatt teszi.

Mert minden asszony tudja, hogy egy leány sem azért maradt vénlány, mert nem kellett senkinek. Minden asszony tudja, hogy ilyen nő nincs. Mert minden nő szívében kopogtat egyszer a bebocsájtást kérő szerelem. Korán, későn, félreösmerve, lenézve, túlbecsülve, észrevétlen, szerényen vagy követelve, de jelentkeznek. S az elutasításnak és elfogadásnak milliő oka van. A nagy forgalomnak vakmerően nekivágó embernek sokszor nagyobb a szerencséje, mint a minden apró-cseprő akadályt komolyan vevőnek.

Hálószoba részlet.

hiszen, hova jutnánk? Mit szólunk az elkártyázott negyedévi házbérekhez? A zsebben felejtett idegen illatú keztyűkhöz, rúzsoltos zsebkendőkhöz, eltévedt levelekhez, rossz helyre kézbesített bunda- és toalett-számlákhoz? Nemrégiben volt egy aranyos cikk a lapunkban a virrasztó feleségről, aki kávéat vacsorál és úgy várja a szeparéból hazatérő férjüremat és bóogat szeliden a buta kifogásokhoz — okos kifogást csak asszonyok tudnak kitalálni — úgy tesz, mintha vakon hinne a teremtés koronájának... pedig, tudja minden botlását a férjnek, ennek a nagy, ügyefogyott, könnyen hívő gyermeknek, aki asszonyi irgalom és elnézés híján elpusztulna és elzüllene a nagyvárosi éjszaka fertőjében.

Lányok, lányok, akiket oly sokszor kicsufolnak, mert nem ültetek föl a természet ezer édes tavaszi cselvetésének, mosolyogjatok fölényesen. Okosak voltatok. Amennyit vesztettetek, annyit nyertetek. Anyaság... ezer öröm és millió fájdalom, örökös rettegés, végtelen boldogság és végtelen gyöttrődés. Tudjátok, lányok, a gyereket egy asszony sem adná oda nektek, a férjét minden második és az, aki ragaszkodik az urához, az nagyon sokszor azért ragaszkodik, mert gyermeket kapott tőle, vagy mert nem bizik benne, hogy a gyermeket férfitámasz nélkül is föl tudná nevelni.

A pártában maradt leányt semmiesetre sem szabad sem lenézni, sem gúnyolni. Mert ki ő? Egyszer az óvatos ember, aki nem ül föl a repülőgépre, mert tudja jól, hogy a csillagokig úgy sem juthat, ellenben van rá egy csomó lehetőség, hogy katasztrófa éri. Másszor édes álmok örök álmódója, aki a csodák költeményeit nem tudja a valóság nyelvére lefordítani. Lehet papnője egy régi szent oltárnak, talán egy hősi halottnak, vagy valakinek, aki nem is tud róla, hogy egyszer akarva-nemakarva, örökös vérző sebet nyitott egy leányszíven. Mennyi büszkeség, bűbajos romantika, tántoríthatatlan hűség az, amit az emberek oly könnyen egy-két üres fecsegő szóval elintéznak. Meddő-e a vénlány élete? A világegyetem életében semmi sem meddő, ott minden gyümölcsöző és a rossz is a jó indító okává válik.

Van, akit boldoggá tesz egy kunyhó. Van, akinek palota sem kell. Ezerfélék vagyunk s nem önmagunk alkottuk magunkat. Nincs jogunk itélni és gúnyolódni. Tiszteeljük egymás útját s ne tegyünk rajta keresztbe egyetlen szalmaszálat sem. Legyünk jók egymáshoz és gondoljunk arra, hogy mindannyiunknak van egy tragédiája. Főlleges ezeket a tragédiákat apró és céltalan gonoszságokkal földidézni. Nincs vénlány és vénasszony, csak ember. Legyünk emberek.

Angelotti Mária.

Rívaldán innen, Rívaldán túl

Nagyságos Asszonyom! Furcsa, ösztsejtető esős délután szakadt rám egyik napon. Önkénytelenül szegény Kafka Margitra gondoltam, aki ilyen napra mondta egyszer, hogy: Vannak napok, amikor olyan az ember, mint egyetlen, nagy nyitott seb. Bárhol érjenek is hozzá, fáj.

Utott egykedvűséggel könyvespolcomon kezdtem kutatni. Hirtelen kezembe került egy kis kötet. Herceg Ferenc színdarabja: a „Kék róka“. Olvasni kezdem, csak úgy állva és ahogy szemem szórakozottan végigsiklik a nyomtatott sorokon, egyszerre különös, édesen csengő, könnyespuhán álmódó hangot hallok. Egy-egy mondat plasztikus élenkséggel varázsolja elém ezt a bűvös hangmuzsikát és most már tisztán felfénylik bennem, úgy ahogyan sok esztendővel ezelőtt a színpadról hallottam egy női hang.

Varsányi Irén hangja.

Féltreveszem a könyvet és tovább kutatok a polcon. Amott a Molnár-darabok: „Az ördög“, „A testőr“, „Liliom“, kissé odébb a rengeteg magyar darab mellett a külföldiek: Shaw, a franciák, Ibsen, Pinero, Csehov és ki tudná elsorolni valamennyit...

Mintha mágikus varázslat áradna a poros könyvek felől, hirtelen benépesül a szobám asszonyi alakokkal. Ott lengenek egymás körül a riadtszemű kis ligeti cselédlány és a büszke hercegnő, a komplikált lelkű asszony és a kis táncosnő, a halk orosz lány és a pergőszavú kis londoni fruska és még sok más és mindez, mint egyetlen sokrétű, megfejthetetlenül mély és átláthatatlanul rejtélyes zseniális művészaszony teremtő erejének megnyilatkozása. Valamenyinek a lelke ott tükrözik a szemén. Kristályosan tűnik most elém ez a barna, kicsit fátyolos tekintetű, valahonnan a lélek legmélyéről felfénylő szem.

Varsányi Irén szeme.

És most már mozdulatok is ébrednek bennem. Látom a „Hattyú“ hercegnőjének büszke fejtartását, észreveszem magamban a „Liliom“ Julikájának rebbenő verébcsipogását, ahogy ura holtteste fölé hajlik, visszaemlékszem a „Trilby“ babonás rémülettel elhárító gesztusára, ahogyan menekülni akar ismeretlen rémek elől. Pedig most már mindez nem is szó vagy tekintet. Csak mozdulat.

Varsányi Irén mozdulata.

Most már nincs maradásom itthon. Pillanatok alatt kész az elhatározás. El kell mennem Varsányi Irénhez, akinek minden fellépése pirosbetűs ünnepnapnak számít és beszélnem kell vele mindazok nevében — ugy-e a Maga nevében is Nagyságos Asszonyom? — akik újabban olyan sajnálkozva nélkülözik ezeket az ünnepnapokat.

Percek alatt ott vagyok a Lipót-körúton, gyorsan fel a harmadik emeletre, még pár pillanát, keresztül a sokvirágos hallon és már ott ülök a szalónban. Várok. Körülöttem sok csipke, porcellán és virág. És szemközt a falon életnagyságú portré. Egy Sárkány kép. Varsányi Irént ábrázolja. Elnézem a képet. A sötétes háttérből kiborul a finom metszésű arc, kezei ölében pihennek és szája körül különös mosoly játszik. Megfejthetetlen és megmagyarázhatatlan ez a mosoly. Jóság van benne, fölény, fájdalom, megnyugvás, szenvedés, béke, kutatás, harmónia. Hol látam én már ezt a mosolyt?!

Már nincs időm ezután kutatni emlékezetemben. Nyilik az ajtó és belép. Egyszerű háziruhában van, kedves barátságos hellyel kínál és leül velem szemközt. Nézem. Arcán pudernek, festékek nyoma sincs. Tiszta, nemes, nyílt vonások ezek és hangja egyszerű, póznélküli, közvetlen. És már mész is:

— Fehérváron az iskolában kezdtem el szavalgatni. Felköszöntöket mondtam és egyéb ilyen ünnepélyes al-

kalmakkor léptem fel. Nagyon tetszett az otthoniaknak a szavalamat, bár képzelem — teszi hozzá kedves öngúnyval — milyen lehetett... Akkor azután Pestre jöttem, de nem vetek fel mindjárt a Színiakadémiára, mert még fiatal voltam. Várnom kellett még egy évig. Közben felépült a Vigszínház. Ditrői Mór az igazgató eljött az akadémiai vizsgálódásra, ahol Molière „Dandin György“ben játszottam egy kis szerepet. Leszerződöttem és a Vigszínház megnyitó előadásán Jókai „Barangók“ című darabjában léptem fel először...

Kicsit elhallgat és messzenéz, mintha régmúlt emlékek fantómjai révednének fel előtte. (Eszembe jut, hogy Varsányi Irén az egyetlen magyar színésznő, aki hosszú művészi pályája alatt soha, de egyetlenegy esetben sem lépett fel másutt, mint a Vigszínház színpadán. Nem emlékezteti ez Nagyságos Asszonyt a régi hitbéli vándorkomédiások szent rajongására vagy csak a kiváltságosan nagy művészek esztétikus lemondására?!)

Szerepekről kérdezem. Nem ismer különbséget szerep és szerep között.

— Kis szereptől a nagy szerepig, tisztaavastól a tizen-négy ivesig, fokozódó majdnem lépcsőzetes emelkedés volt azelőtt. És mindig minden szerepet egyformán játszani, hittel és lendülettel, ez a legfontosabb...

Látom rajta, hogy valósággal zavarba jönne, ha megkérdezném tőle, melyik szerepét szerette legjobban. Legszívesebben eltüntetné azt a nagy és komoly szerepét, amely a magyar drámaírók világhódító előretörésében, az egész modern magyar dráma körül kifejtett tevékenységében, betöltött.

BUTOR

POLGÁRI LAKÁSBERENDEZŐ VÁLLALAT
SIMUNIC ANDRÁS

Budapest, Károly-körút sarok, Dohány-utca 2. sz.

Teljes lakberendezések, mindennemű kárpitos árúk, szálloda, penzió és amerikai rendszerű irodabútorok állandó kiállítása. :: Előnyös fizetési feltételek.

BUTOR

— Mit tart általában a színészetről? Igaz művészetnek ismeri el?

— Nem merem azt állítani, hogy olyan abszolút művészet, mint a zene vagy a festőművészet vagy a többi... De azért vannak pillanatok, amikor mi színészek is megnyugtatót nyerünk arra vonatkozólag, ami a mi pályánkon a legszomorúbb. Tudniillik, hogy a színész művészete nem maradandó. A pillanat szüli és a pillanattal el is múlik. De látja, például ma kaptam Pozsonyból egy levelet, amelyben azt írják, hogy sok-sok évvel ezelőtt látták a Pygmaliont és azóta se felejtettek el. Hát ez olyan jó... Ilyenkor, úgy érzem, ez is igazi művészet és ezek az ismeretlen ismerősöktől való üdvözlések az én igazi érdemrendjeim...

Ajka körül ott játszik az a mosoly, amelyet az imént a képen figyeltem. Még nyugtalanabb erővel dörömböl fel bennem: Hol láttam én már ezt a mosolyt?! Mialatt ezen gondolkodom, arról kérdezem, miért él olyan elvonultan, miért, hogy a színpadon kívül soha semmit nem hallani róla?

— Ó, — mondja — a színpad nagy lemondással jár. Nem enged se időt, se ideget a társaséletre. Választani kell és én a színpadot választottam. Meg aztán az ember nemcsak színésznő, hanem anya is... A kettőt nagyon szigorúan el kell különíteni egymástól... Amikor egy szerepre készülök, ez annyira igénybevesz, annyi álmatlan éjszakát jelent, hogy bizony időm, de kedvem sincs ilyenkor semmi egyébhez a világon. De aztán amikor már ott állunk a közönség előtt, sokszor adódik egy-egy pillanat, amely teljes kielégülést nyújt és bőven kárpótol mindenért. Pedig a mai közönség már nem a régi...

— Miben látja a legnagyobb különbséget?

— A régi közönség valahogyan állandóbb volt. Ma ez nincs. Mindig mások jönnek a színházba. De frissek, fogékonyak és talán kevésbé kritikuskak, de nehezebben lelkesedők is, mint a régi volt... De azt hiszem, ez a mai ember idegrendszerében van már.

— Hát tényleg meg lehet különböztetni a mai embert,

helyesebben, — hiszen bennünket az érdekel közelebről, — a mai nőt a régi nőtől?

— Feltétlenül. Itt egészen nagy és komoly különbségek vannak. A mai nők mások... Talán kevésbé nőiesek, de frissebbek, józanabbak, egészségesebbek. Ezért bizonyos ellentétek képződnek anyák és lányaik között. Én hál'Istennek — teszi hozzá most már titkolt anyai büszkeséggel — azt hiszem, teljes mértékben áthidaltam ezeket az ellentéteket, mert mi a lányommal igen jól megértjük egymást. De ez az ellentét is el fog múlni, mert a mai lányok, ha anyák lesznek, már a maguk szellemében nevelik majd leányaikat és itt is teljes lesz a harmónia.

Ahogy most kiejti ezt az utolsó szót és ajka körül megjelenik a különös mosoly, érzem, megtaláltam. Már tudom, hol láttam ezt az örök harmónia felé sóvárgó, csodálatos mosolyt. Párisban, a Louvre egyik termében Leonardó da Vinci halhatatlan festménye a Gioconda mosolyog így.

Még sokáig beszélgetünk. Terveiről is szó esik. Elmondja, hogy most Angliába készül és a jövő szezonban reméli, megint csurran-csöppen számára megfelelő művészi feladat a színháznál.

Később felállok, elköszönök és megyek. Süt a nap. Olyan érzés vesz rajtam erőt, mintha egy Beethoven-szimfóniát hallgattam volna végig. És önkénytelenül feltolakszik bennem a gondolat. Ha nem a Lipót-körúton lakna, hanem Berlinben vagy Párisban, ünneplő tömegek lennének, ha olykor elkerülne hozzánk vendégszerepelni. Így pedig: „ha nem csurran, majd csak csöppen valami...”

De hamar elhessegetem magamtól a bántó gondolatot. Ma nem szabad. Ma ünnep van. Ma egy csodálatos szívet éreztem magam mellett, élő, fájdalmasan nagyszerű, titoksejtő asszonyszívet, amelyben teremtő őserő lakik. Csak egy szív.

Varsányi Irén szíve.

Nagyságos Asszonyom, sokszor csókolom a kezét.

Anday Ernő.

Álarcok

Jár, megy, sürr-forr a bús embertömeg,
Tekintetem sok-sok arcot követ.
Mély barázdákkal szántott bánaton
Nem sikklik mosoly. Csupa szánalom!
A másik ifjan is már olyan vén,
Vagy vénen mutat ifjat a szegény:
Vastagon pírlik ajkán a festék
(Hejh, régen csókkal sokan keresték!)A ráncok gödrén púder-pára hull,
Hiába a harc: a nap alkonyul!
De megyek, s mennek-mennek előre,
Ismerős, barát, jönnek előmbe.
Mit rejtenek az édes mosolyok,
Alattuk vajjon mily álnok, konck
Szív rejlik? És mily káröröm arat
Dús kéréket a mély részvét alatt?

Minden lélek csúf álarcot mutat,
Ha veled sir ma, vagy együtt mulat,
Minden koccintás harangkondítás,
Álarc-alatt neked mély sirt ás!
Hol van a tükör, amely egyenes
Nyílt fénnel mutatná, hogy merre les
A szem titokban, mely ma rád tekint,
Vetve szivedbe érzést, vágyat, kint?
Emberek! Kik ma gúnyval nevettek,
Holnap nevetek én is veletek,
Ha érzem dőlni bús életharcom
S töletek én is elrejttem arcom!

S ha mosolyt, könnyet, nálam se láttok,
Akkor lesztek ti igaz barátok.
S akkor fog sírni igazán szívem,
Ha nem láthatja azt meg senkiséim!

FAZEKAS ERNŐ, Kecskemét.

Szerelem három országon át

— Regény —

Írta: Csermely Gyula

XXII.

Egy kézcsók.

Bakunin Anna nem szertelenkedett, amikor azt írta be toldásul a füzetbe, hogy megújodottnak véli a lelkét. Olyan pacsírta volt eddig a lelke, melynek olmot is kötöttek a szárnyára, zsineget is csavartak a torka köré; nem bírt se hangot adni, se repülni; de a napot és ragyogását sem látta, mert felhőkkel volt tele az égboltozat. Most könnyűnek érezte a lelkét, szabadon szárnyalhatott el Cirillhez és mindazt, mit dalos kedve inspirált, kifejezésre juttatta, levélben.

Hát nótázás is volt inkább, mikor levelet írt Cirillnek, mint betüvetés. Minden tollvonása egy-egy trilla, minden sora egy-egy emelkedő hangfutam volt. Milyen boldoggá tettél, hogy írtál, áldjon meg érte a jó Isten, áldjon meg! Mi gyötrelmes nyomástól szabadítottad meg lelkemet azzal a pár sorral; sivatag volt a lelkem, most gyöngyvirágok csilingelnek benne, tetszhalott voltam én magam is, most vidámságra és életkedvre ébredtem. Húrja vesztett citera volt eddig, most dalra ajzott lant a szívem, keblem és sóhajtáshoz szokott csöndes ajkam most álmomban is csókot küld néked...

Igy írt Anna vagy négy oldalon át és megvigasztalta Cirillt, hogy csak reméljen; hűséges szerelme az övé, és már nem tántorítja el tőle semmi. Mikor leírta már a szót, egy pillanatra könnybe lábadt a szeme, azután beletette a levelet egy borítékba, sok csókot nyomott a levélre is, a borítékra is és a postára vitte sietve.

Visszatéret egy gondolat villant az agyába; Cirillel volt kapcsolatos ez a gondolat és mintha vőlegénye mellette lépdelt volna, halk kifejezést adott annak, amit gondolt.

— Hogy meggyőzzelek, Cirillem, — suttogta — hogy már nem távolít el tőled senki, most tudod-e, hová megyek? Az aulába megyek! Felkeresem Domonkyt és sétálok és beszéllek vele egy órán át és meglátod, milyen nyugodt fog maradni a szívem. Mozdulatlan fog maradni, mint a delejtű, melyet lágy vas helyett briliánsal izgatnak.

— Jaj, bocsáss meg, Cirillem: ez a hasonlat nagyon is sántít. Te nem vagy lágy vas, te is briliáns vagy és foglalatos az én szerető szívem. És egyedül tündökölsz a szívemben; nincs melletted, amely elhomályosítson, más drágakő. És tudod-e, hogy te Cirill milyen drágakő vagy? Olyan, mely melegít is, mint az oltártűz.

Igy gondolkozott magában Anna és haladtában észre sem vette, hogy az egyetem épületét már elhagyta. Csak egy pár tucat lépéssel alább eszmélt fel gondolataiból és megfordult.

— Ni, már el is hagytam az egyetemet! — örvendezt. De nagy meglepődésére szolgált a kis szórakozottság. — Mert Cirillre gondoltam, — mosolygott. — Domonkyhoz igyekszem és Cirillel foglalkozom... így jó ez.

A kapunál megpillantotta Domonkyt, ki előadás vége lévén, épen akkor jött ki az aulából. — Bon jour, mon cher ami, — üdvözölte őt Bakunin Anna és feléje nyújtotta a kezét. Mosolygott és boldog volt, de azért, mert csepp forróságot vagy izgalmat, de még zavart vagy elfoglaltságot sem érzett.

— Ni, még mindig, vagy már megint itt Bécsben van? — hangzott el a pajtáskodó kérdés. — Tán öt hete mult, hogy bucsút vett tőlem, Ancsu.

— Már megint, — felelte Anna. — Sok elmondani valóm is volna; nem sétálnánk egy félóráskat órnagy úr?

— De a legnagyobb örömmel, Ancsu. Hol járt, amíg oda volt és most hogy van?

Ezzel megindult közöttük a társalgás. — Berlinben voltam... nagyon jól vagyok... és Anna úgy csacsogott,

olyan elfoglaltság nélkül, mint egy iskolás-leány. Erről is, arról is tereferélt és Domonky csak úgy kérdezgette magában, honnan ez a hirtelen jött változás? Ez már nem az a merengő, bánatát titkoló Anna, aki eddig volt.

Pár perc múlva megtudta az okot, mivel is magyarázható a nagy változás. A beszélgetésben beállott kis szünetre Anna egyszerre és minden átmenet nélkül csak így szólt:

— Menjünk be egy melléktucába, ahol kevesebben járnak, órnagy úr. Vagy húzódjunk be egy pillanatra egy kapu alá.

— Szívesen, Ancsukám. De miért is kívánja, mondja meg.

Bakunin Anna most igazán olyan lett, mint egy gyermek-lányka, akin erőt vesz az érzés. Könnyek gyűltek a szemébe és megindultan, zavarodottan suttogta:

— Mert szeretnék önnek kezét csókolni, órnagy úr.

Olyan naivság nyilvánult meg ebben a hét szóban, hogy Domonky önkéntelenül is elmosolyodott. Meghatottan bár, de kedveskedve és derülten ezt mondta:

— Öregnek elég öreg vagyok, Ancsu, hogy elfogadhassak egy kézcsókot egy ilyen kis lánytól. Harminckét éves lettem a mult hóban. De miért akar nekem kezét csókolni, Ancsu?

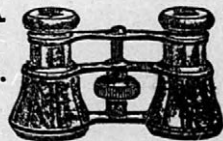
— Mert megmentett, órnagy úr, azért; mert visszaadott engem saját magamnak és vőlegényemnek... azért. És most oly boldognak érzem magam, oly megtisztultnak és jónak és édesatyám szeme az égből megint szeretettel pihenhet a leányán.

CALDERONI ÉS TSA

LÁTSZERESZEK

Budapest, V., Vörösmarty-tér 1. sz.

Látszók, szemüvegek, orrcsípítőf. Fényképezeti készülékek és cikkek. Barometerek, hőmérők

A megindító őszinteség csak úgy világított fellelkesült szeméből és Domonkyban, ahogy ránézett a leányra, szinte testvéri szeretet ébredt iránta. — Folytassa, Ancsukám, — mondta és a hangja csupa bizalomkeltés és lágy-ság volt. — Csak folytassa, édes kis Ancsukám, de nem fog nekem kezét csókolni, azt nem engedem meg. Bátyjának tekintsen, bátyjának pedig nem csókol kezét a húga.

— S én a húgának álmodhatom magam?! Óh, köszönöm a hozzámvaló jóságát. Ezzel megengedhetem magamnak, hogy önt imádságomba foglaljam nap-nap után.

— Mint a valóságos húgom, Ancsu. De ni csak, most ötlük az eszembe, hogy szóba került köztünk a nővérem. Azt írta most nem rég, hogy adjam át üdvözlését önnek.

Bakunin Annát egy pillanatra megrezzentette a boldogság. Melegen és háladatosan mosolygott, azután csókolozva nézett az órnagyra.

— No igen, — mondta Domonky — ön még nem tudja. Elküldtem volt húgomnak az ön boldogult édesatyja könyvét és kíséző levelemben megírtam, hogy ennek a Bakunin professzornak a leánya diáktársam az egyetemem. Válaszában aztán üdvözöltette önt és azt írta, ha ő majd Bécsbe jön, ösmertessen meg önnel, Ancsu.

— Az ön húga nagyon fenkölt lelkű nő lehet. Vajjon mikor rándul fel Bécsbe... megírta-e?

— Még ebben a hónapban, — felelte Domonky. Más-harmincegyedikén nagy ünnepségek lesznek itt és én rábírtam a húgomat, hogy édesanyámmal jöjjön fel vagy két hétre ő is.

— Megszállani persze... Anna keresgélte egy darabig a fejében, melyik is a legjobb szálló a városban.

— ... a mi itteni házukban fognak, — volt Domonky részéről a válasz, — még anyai nagyatyám vette, mikor miniszter volt. Abban lakom most én is.

Anna gyöngécskén elpirult, mert hiszen volt ő már a Domonky lakásán. Szinte gondolkodás nélkül kérdezte:

— Ugye lakott már ott az édesanyja is a húgával?

— Hát hogyne, kicsi Ancsu. Minden esztendőben itt töltenek el három-négy hetet.

Ez megnyugtatta Bakunin Annát. Egy háznak a küszöbét, mely ha csak esetről-esetre is, a Domonkyné otthona meg a lányáé, ő átléphette veszélyeztetés nélkül. Még ha Domonky más ember volna is, mint amilyen: egy házbán, melynek szobái a húgocskája tisztaságát lehelik, ő nem élt volna vissza a helyzettel...

— Ezenfelül még szereti is; Magdát szereti, — gondolta Anna és egy elhamarkodott kérdés tödült az ajkára. Észre is vette azon nyomban, hogy meggondolatlanul kiváncsiskodott és szerette volna visszaharapni a kiejtett szót; de már elkésett vele.

A meggondolatlan kérdés pedig így hangzott:

— Hát Kodolányi Magda is feljön-e? Csak nem rég utazott haza... megint feljön-e?

Domonky szája-szeglete megrándult. — Igen, két nappal azután utazott, hogy a Gross-Wienben olvasta... itt megakadt. — Vajjon miért utazott el? — tűnődött. — Azért-e, hogy az ünnepségekre készüljön, vagy azért-e, mert párját kapta a struccetollnak?

— Óh, bocsásson meg Ancsu, — eszmélt fel Domonky nyomban — azt kérdezte tőlem, hogy Kodolányi Magda is feljön-e? Egész biztosra veszem, hogy feljön. Ahol koronás nők és trónörökösök fénylenek, ott királynőnek is ragyogni kell... nem úgy van?

Olyan keserűség epéskedett a szavában, hogy Bakunin Anna szinte megijedt. — Jaj, mit tettem, én ostoba, azzal az elstetett kérdéssel? gondolta.

Domonky most másra terelte a beszédet. — Hát Ancsukám, — folytatta megint nyugodtan — ön még nem mondta el nekem, miért tért vissza már Berlinből, holott haza akart utazni, ha jól tudom.

(Folytatjuk.)

HUMOR

Írta: HESZ FERENC

A kiránduló

*Nem büszke bajnok, nem lovag,
A vállán zsák és sok csomag.
S ilyenkor, hogyha itt a nyár,
Nagybőszén kirándulni jár.
Vasárnaponként ötkor kel,
Csomagol, készül és cipel
És hegy-völgy után vágycakoz,
Mig villamosra várakoz.
Az órák múltnak nesztelen,
Mig villamosa megjelen,
Mit bánja ezt, mit bánja ő
A bösz, a hős kiránduló.*

*A villamoson préselik,
A máját nyomják, spēkelik,
A kocsi lők, a kocsi ráz
S a kalajz tyúkszemére mász:
„Szabad kérem egy kis helyet?“
Bömből s ha rád lép, csak nevet
S a kocsiában az utasnép
Egymáshoz ragad, mint a pép
S a sok utas körömmel ás
Helyet, ha jön egy állomás.
Mit bánja ezt, mit bánja ő
A bösz, a hős kiránduló.*

*De közelg a végállomás,
Jöhet a várt kirándulás.
Leszállva ám, amerre lát
Nem lát egy árva füt vagy fát.
Mind foglalt már ej, ejnye ej,
Nincs ott egy talpalatnyi hely.
Minden fűszálon hempereg
Egy-két család s vagy tíz gyerek,
A hegyen és hegyoldalon
Mindenütt rémes forgalom...
Mit bánja ezt, mit bánja ő
A bösz, a hős kiránduló.*

*A kiránduló, — mit tehet?
Mégmássza búsan a hegyet.
Onnan oszt visszabandukol,
De hely akkor sincs, nincs sehol.
A lába fáj már, füle zúg,
De nincs egy talpalatnyi zúg.
A bőre ég, a feje fáj,
De foglalt mindenütt a táj.
A fáradtságtól majd meghal,
De hely még mindig — fiatal!
Mit bánja ezt, mit bánja ő
A bösz, a hős kiránduló.*

*S otthon, este, ha ágyra rogy,
Elgondolja a szép napot:
Pengője elment tizenégygy,
De nem koplalt úgy már ő rég,
A nadrágja elfeslett lent,
Az új kalapja tönkrement,
Letaposták a tyúkszemét.
Szerencse, nagy szerencse még,
Hogy tyúkszeme oly kitünő,
Ha letapossák újra nő...
Mit bánja hát, mit bánja ő
A bösz, a hős kiránduló.*

Kérjük, sziveskedjék ismerőseit figyelmeztetni, kérjenek lapunkból mutatványszámot.

Mindennapi problémák

— Psychotechnika —

„Ismerd meg tenmagadat!“ Bölcös szólás, melyet még a görög klasszikusoktól vettünk kölcsön. Gyakorlása azonban, valljuk meg, kissé nehezen megy. Egyik fő akadály, hogy az átlagember általában nagyon meg van elégedve becses énjével. Legalább is az eszével, amelyet igen is hódolattal övez körül. Csak a szerencséje ellen háborodik.

Ha önönmagunkba nézünk, elködösödik, vagy túlságosan felfénylik az a lelkitükör, melyet a hiúság sugarai simítanak végig, viszont annál élesebbé szűköl a tekintetünk, ha a más énjét surolja végig kritikus szemünk. Nehéz, túlságosan sok önmehtagadással teli feladatot az önismeret.

De ez még hagyján! Végkép elhamisul azonban a különösen rózsaszínben táncol a szemünk az ösztönös elfogultság magaslatai felé, ha saját gyermekeinkről van szó. Hát persze, hogy csemetéink mind kiváló egyedek, a tehetség, a tudás kiválasztottjai s diadallal legal szemünk a hétköznap kis sablonjain. Az én fiam, az én leányom! Közhely, szólam, de ahogy mondva van, abban megannyi apotheosis a szülő ajkán.

Sajnos, az élet nem honorálja ezt a vajmi sokszor egész kedves lírát, az apa-anya szeretetnek ezt az ömlengő poézisét. Az élet a maga prózai darabosságával, kiméletlen szigorú kritikájával s rendezésével hamar összetöri a gyermekbálványt. Összetöri az egy-kettőre, ha vérmes illuziókkal és csillogó fantáziával öltöztetjük fel azt a rögös utat, melyre az otthon meleg fészkéből kibocsátjuk az életnek nekivágó ifjúságot. Ha nem igyekszünk éles késbontóval megismerni a szülöttünket, tudását, hajlamait, képességeit s aszerint meg nem vonjuk számára azt a kört, melyben éljen és boldoguljon, — kész sokszor a magunk tragédiája is.

Pályaválasztás! Nincs ennél sorsdöntőbb s mégis itt történik a legtöbb hiba, melynek eredő forrása a legtöbbször a gyermek túlbecsülése. De hát a mi korunk a találmányok kora és ma már ez ellen az ösztönös betegség ellen is vannak intézmények és intézetek, melyek a pszichotechnika jegyében biztosra megmondják, ki mit ér, mihez tudhat, intelligens-e vagy sem? Idegberendezés, lelki összetétele, értelmi felvevőképessége, jellembeli minősége minő munkateljesítményekre képes, miben specializálódhatik, mire alkalmas, mire nem?

Igy többek között a bécsi pszichotechnikai intézet is vállalja már ezt a feladatot és tépelődő, határozatlan szülők ott megkapják a fontos kérdésre a választ: mi legyen a fiamból vagy a lányomból? Ámbár az utóbbi — bocsánat e merev konzervativizmusért! — egy derék, jóra való férj mellett a hitves és anya szerepében mégis csak legjobban kapja meg a pályáját.

De mi legyen a fiamból? Nézzük meg rövidesen, hogy oldja meg ezt a pszichotechnika? Mindenekelőtt sorát ejti az általános intelligencia-próbának. A megvizsgálandó elé egy lapot tesznek, melyre különböző mondatok vannak nyomtatva, de ezekből egyes szavak hiányzanak s a feladatot az, hogy az intelligenciájáról szigorlatozó egészítse ki a szöveget.

Például: „Én nem tudok kimenni, mert én..... vagyok“. A legtöbb így egészíti ki ezt a mondatot: „beteg vagyok“ vagy „akadályozva vagyok“. De akad, aki ezt írja: „mert én meztláb vagyok“. Ugyebár, ha meztláb is vagyok, azért kimehetek a szobából? Ennek az intelligenciája, azaz a logikája már másodsorba csúszik.

Egy másik mondat: „Az ő.....összetörte a széket“. Ezt temperamentum szerint egészítik ki: „haragjában“ vagy „fájdalmában“ mondják. A kevésbé intelligens azonban, aki a dolgok lényegét, azaz motívumait nem fogja fel, ezt írja: „az ő szobájában összetörte a széket“.

Most jönnék a részletpróbák! Például kérdés, hogy az illető alkalmas-e a technikai pályára? Egy részben már megrajzolt mintát tesznek eléje, melyet folytatnia, azaz befejeznie kell. Ha eltalálja, úgy kiderül, hogy optikusan

Kipróbálta Ön is talán?
Ugy-e legjobb szer a SALAN!

tud analizálni és a technikai rajzolásához van érzéke. Ha nem, úgy eltanácsolják a technikai pályáról.

Következik a „formakereső“. Egy táblán tarkán összedobva mértani formák és ezek közül a vizsgázónak az azonosakat, összeillőket ki kell kapnia. Közbe kis csapdák, trükkök, hogy a megoldás ne legyen túlkönnyű. Így a formaezér fokáról ad tanúságot a gyerek. Tervező-művész lesz belőle.

Megfigyelőképesség! Két egymáshoz hasonló rajzot tesznek a vizsgázó elé, jelölje meg az eltéréseket. Majd súlyokat besüljön meg mérleg nélkül, távolságokat szemmértékkel és így tovább. Irja le édesapja személyleírását, a különös ismertető-jelkkel. Mondja el, mi történt tegnap? Legyen benne leírás, jellemzés, motívumadás, következtetés-vonás. Sikerül. Akárki meglássa, rendőr, ügyész, vizsgálóbíró lesz belőle!

Kedves olvasóm, mintha kissé mosolyognál! Te ezt tudományos játékosdinak nézed. No, nem éppen! Mondjuk, feltéve és megengedve, hogy a sors különös kegyben részesített, az élet útjain nem baktatsz, hanem saját autón roghatsz végig. Amerikai stílus és takarékoság szerint magad vezetted az autót s úgy nézed le az apostolok lován ballagó polgártársaidat. De vajjon okos dolog-e, hogy a kormánykerékhez ülj, mert az autó ördögös jármű, a gyorsaság és balesetek ikertestvére. Aki uralkodni akar felette, annak külön parancsolási tehetségekkel kell rendelkeznie. Egy kicsit rá is kell születni az autóvezetésre. Lélekjelenlét, biztos szem, gyors elhatározóképeség, fegyvelmezetség az autó vezetésénél nemcsak ékesítő tulajdonságok, hanem elengedhetetlen feltételek.

Rendelkezel-e ezekkel? Megmondja a pszichotechnika.

...Az asztalon egy henger van felszerelve, melynek sík felületén utcai képek vannak rajzolva, szűk és széles utcákkal, terekkel, palotákkal, villamos-sínekkel, keresztelő pontokkal, mindennel, ami az utca ábrázatjához tartozik. Az automobil kormánykerékéhez hasonló kerék egy toll hegyén, mely a legkisebb nyomásra reagál s lejt végig a lerajzolt utcákon. Ezt a keréket a vizsgázó kézbe kapja, a készülék belsejében lévő óraszerkezet működésbe hozza a hengert, az utcák megmozdulnak, mennek, rohannak. Kezeld úgy a kormánykereket, hogy a toll hegyével vont vörös vonal szabályszerű menetelést mutasson! De robigunk már!... egy rántás most, egy villamos mellett épp, hogy elsuroltunk. Most majd nekimentünk a nagy idegességben, pont a közlekedési rendőrnek... jaj! Ügyetlen fordulat, nekiszaladtunk a járdának...

Igy volna, ha igazi kormánykeréknél ülnénk. A pszichotechnikus nézi a vörös vonalat, aztán kimondja az ítéletet: „Még lehetőségen biztos kéz, de a körültekintés hiányos“.

*

Lélekkutatás a technika eszközeivel! Ez hát a pszichotechnika, mely ma már, — csekély egy-két példát adtunk róla — a kísérletezések és teoriák bizonytalan világából ime a gyakorlati életben is hasznosítani akarja magát. Természetes, hogy ebben a németek járnak legelől, akiknek alaposága elbir egy kis fantáziát is. Nem lemosolyogni való! A tudomány és fantázia összeférnek egymással, sőt épp a fantázia az, mely a tudománynak szárnyat ad. Ad astra!

Székely Vladimír, m. kir. h. rendőrfőkapitány.

Mindennap szebbek és szebbek leszünk...

Ismeretes Couénak, a francia patikusnak és gyakorlati ideggyógyásznak a módszere: betegei minden este lefekvés előtt elmondják: „ma megint sokkal jobban érzem magamat, mint tegnap.“ Ezt a kedves megállapítást azután addig mondják, amíg egy szép napon tényleg meggyógyulnak. A tudomány ezt röviden autoszugesztiónak nevezi, de tulajdonképpen nem tudjuk, hogy mi is van az egész folyamat mögött. Az idegbetegségek lényegét nem ismerjük és így nincs módunkban megállapítani, hogy mi-féle szerveket befolyásol a lefekvés előtti mondat: *ma ismét jobban érzem magam*, — tény azonban, hogy ezek a szervek az akarat befolyása alatt állhatnak, ha ilyen belső parancsra engedelmessé válnak. Bizonyára igen komplikált jelenségekről van szó és a gyógyulásban szerepet játszhat a test valamennyi szervei.

Ezek a dolgok jutnak eszünkbe, mikor megnézzük a mai asszonyt és megállapítjuk, hogy mennyivel szebbek, mint azok, akik ötven, száz éve éltek és akikről fényképek, vagy festmények maradtak ránk. Az ember önkéntelenül azt hiszi, hogy ilyen jelenségekkel áll szemben, amelyekben rendkívüli szerepet visznek a *film*, de talán még jobban a *társadalmi hetilapok* a maguk csodálatosan szép asszonyaival és asszonyportréival.

Tessék egyszer egy ilyen külföldi magazint végiglapozni: a tökéletes-nél tökéletesebb nők minden oldalán, sőt oldalanként többször. Vagy tessék megfigyelni akár egy amerikai, vagy német filmet — magyar filmjátszás sajnos nincs — és könnyűszerrel állapítható meg, hogy a legkisebb és legjelentéktelenebb statisztáló hölgy is oly szép, hogy ezelőtt ötven évvel biztosan kifogták volna kocsija elől a lovakat, kevéssel utána, hogy valamely bőkezű mecénás hintót ajándékozott neki.

Persze, hogy filmre és a magazinokba kiválogatják a legszebb rendelkezésre álló asszonyi példányokat, de nem is erről van szó. Hanem arról, hogy ezek a nők azután „megmetyelvezik“ millió kedves és rokonszenves polgárasszony lelkét és ezek a kedves és rokonszenves polgárasszonyok, vagy kisleányok ugyanolyan szépek akarnak lenni, mint Greta Garbo,

vagy Lil Dagover, vagy Clara Bow, esetleg Dorothy Gulliver — és ebben a felsorolásban nem néztünk beérkezettségre, vagy tehetségre, mindössze különböző szépség típusokat említettünk.

És most jön a legkülönösebb: az asszonyok és kisleányok, az egyszerű, igénytelennek tetsző polgári osztály női tényleg naponta szebbek lesznek, amit kétségkívül meg lehet állapítani, mondjuk úgy, hogy kezembe veszek száz darab női arcképet 1900-ból és száz mai arcképet. Megdöbbenő és frappáns a különbség. Vagy ha valaki nem hisz ebben a kísérletben és azt mondja, hogy a rövid ruhák és rövid frizura általában

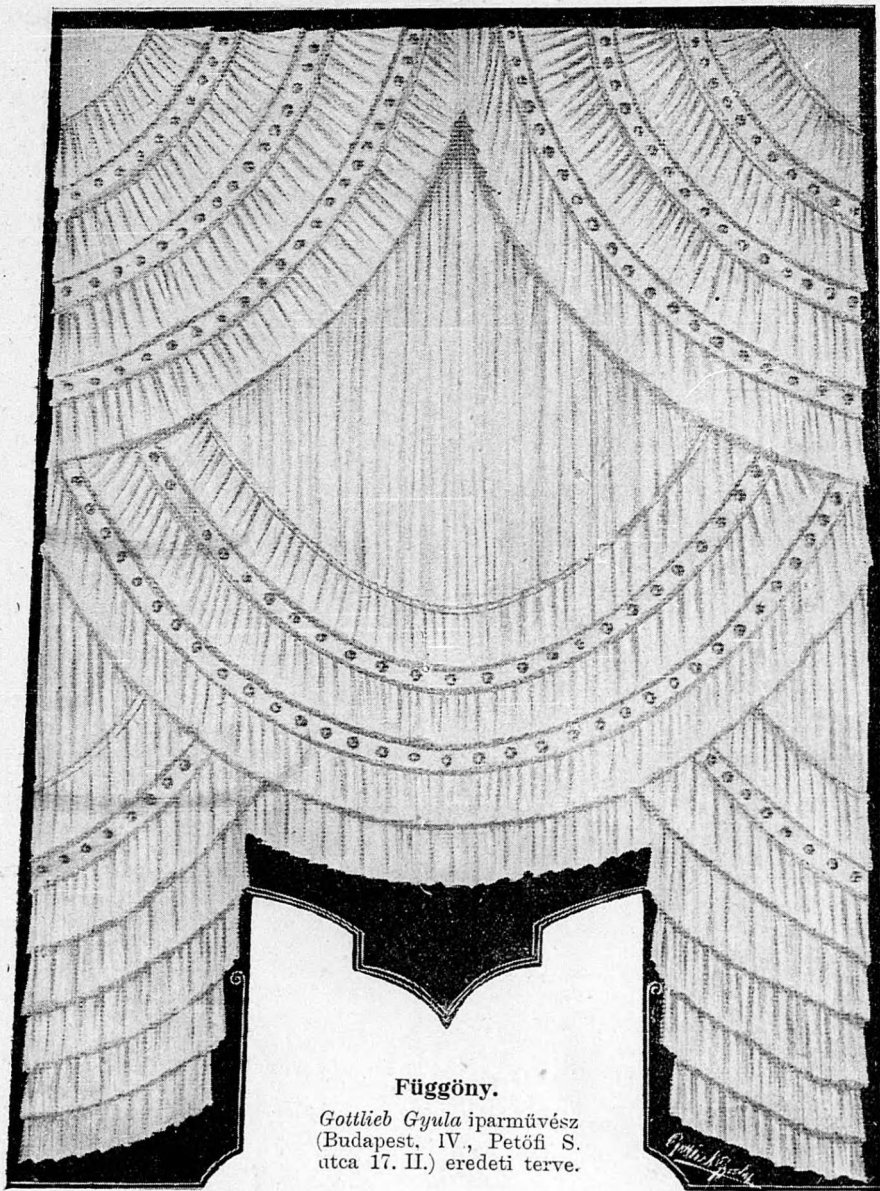
jobban kifejezésre juttatja a női szépséget, mint a régi divat, az egyszerűen kérdezze meg valamely férfismerőst, hogy a mostani nők tetszenek-e neki jobban, vagy a húsz-harminc év előttiék.

E sorok írója, aki hat évi berlini tartózkodása után visszajött Budapestre, és a pesti asszonyokra és leányokra halványan bár, de nem sok rajongással emlékezett vissza, valóságosan megdöbben, mikor a korzón, a Váci-utcán, a hivatalokban, az irodákban meglátta ezt a sok fiatal, finomprofilú, friss, szép arcot, megannyi mását egy filmstar-nak öltözködésben, kedvességben és a nagyszerű tudományban, hogy szépségét a legkedvezőbb formában juttassa érvényre. Pedig csak hat esztendőnek a különbségéről van szó.

Ebből a szempontból tehát csodát művelt a film: a szépség nem egyesek kizárólagos tulajdona már, sőt nem is egyes szépek mondott fajok kiváltsága: a szépség nemzetközi lett Hollywoodtól New-Yorkon, Londonon,

Párizson, Berlinen, Bécsen és Budapesten át Konstantinápolyig és amíg a férfiakon megközelíthető pontossággal fel lehet ismerni a nemzetbeli hovátartozást, addig az asszonyi szépség nemzetközi lett, és ugyanúgy találni Pesten szép szőke „angolszász“ típusokat, mint Berlinben, német nők között hamisítatlan francia szépségeket, akik valahol Berlin egyik elővárosában születtek és Franciaországból csak a rúzsok és púdereket neveit ismerik.

Kétségkívül sokat jelent a sport népszerűsége is. A nők rájöttek, hogy a kozmetika okszerűen, tapintatosan használható találmány, de mindennél jobb alakot, finomabb teint-csilló-góbb tekintetet, hajlékonyabb izmokat és mindenekelőtt fiatal-ságot ad a sport. Érdekes tünet, hogy egy nem is tulzotta

Függöny.

Gottlieb Gyula iparművész (Budapest, IV., Petőfi S. utca 17. II.) eredeti terve.

jó film, amelyet Berlinben hoztak ki, a legnagyobb premiéromozik egyikében, az *Ufa-Palast am Zoo-ban* egyfolytában három hónapig ment, pusztán tárgyánál fogva, amely nem volt szerelmi történet. A film még amerikai technikai bravur sem volt, mindössze becsületes német gyártmány, amely a szépség és a sport közti összefüggéseket tárgyalta, bemutatott egy csomó sportoló nőt, *iskoláslányokat, hivatalnoknőket*, szóval nem hivatásszerűen szépeket, mint színésznőket, vagy a Németországban ezerszámra szaporodó női torna-iskolák vezetőit, vagy növendékeit.

A nők tehát napról-napra szebbek lesznek, akár akarják, akár nem. A szuggesztió naponta egyre jobban hat és ha ma divatba jön Clara Bow, biztos, hogy három hónapon belül a világ valamennyi világvárosában kis Clara Bow-k sétálnak, akár látták Clara Bow filmjeit, akár nem látták, mert a divat mindenütt ott van, egyik nő a másikat önkéntelenül lemásolja és az ilyesmi ellen ugyanúgy nem lehet védekezni, mint teszem föl nem lehet megcsinálni, hogy más levegőt szívjunk, mint ez és ez a hölgy mellettünk.

Berend Pál

GYERMEKEKNEK

MEGYÜNK AZ ISKOLÁBA

Irta: Gelsei Biró Zoltán.

Isten veled! játszi szép nyár,
Lepke-üző szünidő!
Pihenjétek: játékszerek!
Most a komoly munka jó.

És szerető szülőnk helyett
Már itt vár ránk új szülőnk:
Tanító úr! és a Néni
Nemes szívvel nevelőnk!

Aki téllen, — hazájának
Büszkesége nem lehet,
Tanulás ad: tisztességet,
Megbecsülést, kenyeret.

Hálás szívünk újra hallja.
Oktatóink bölcs szavát:
— Tanulj gyermek! Hidd az Isten
S imádd ezt a szent hazát!

Isten hozott: játékos őszzsel
Elénk nyíló iskola!
Csak annak lesz szebb jövője,
Aki kedvvel jár oda.

Ha mindaz, mit most itt tanulsz
Lelked mélyén megmarad,
Megerheted, hogy bús hazád
Újra nagy lesz és szabad!

Appassionata

— Regény —

Irta: Szabó Mária

X.

— Semmire sincs szükségem, Horvát. Kérem, ne is zavarjon a hangverseny végéig!

— A Beethoven-sonáta végéig?

— Mondtam már, hogy a hang-verseny vé-gé-ig! Jó mulatást!

A szőke fiatalember mélyen meghajolt, de sértődötten vonult vissza. S Márta értelmetlenül nézte, hogy a Szécsy arcán kialszik a fény:

— Ugye most meghajolt ez az ember?

— Meg. Miért?

— Nagyon meghajolt.

A lány kacagása arányszálát szótt a férfi rosszkedvébe.

— Istenem, nem tudhatom, milyen szögben kell meghajolni maga előtt, hogy így el ne komorodjon. Ki volt ez az ember? Miért olyan türelmetlen hozzá?

— A titkárom ez!... A kincs, — ahogyan Miklós bácsi mondja. Mindig hangsúlyozza, hogy túrnóm kell, mert az özvegy anyjáról gondoskodik... De én utálok!

Olyan különös volt az elmélyülések megmutakozása után ez a szinte gyermekes ellenérzés, hogy Márta szándéka dacára is megfélekedett a férfi vakságáról. Támadóan vetette oda:

— Milyen különös, hogy maga nem jó!

Szécsy kinyitotta az ökölbeszorult kezét, s ez a mozdulat az elbámuló gyermeké volt.

— Miért nem vagyok én jó?

— Áldozatot hoz, de nem szívből. Inkább nagylelkűségből ad... Maga nem szereti azt az öregasszonyt, akiért a fia tűr és nem szereti ezt a fiút. Csak gesztus az, hogy állást ad neki. Ez nem szép!

A vakember hevesen csapott le a kisasztalra.

— Miért ilyen szigorú velem szemben?

Márta még most is heveskedett.

— Miért ne lennék? Az előbb panaszkodott, hogy az emberek a feltörő sajnálkozásuk elmúltával magára hagyták. Pedig látja, az őszintébb cselekedet, mint a magáé. Miért nem igyekszik megszokni ezt az embert? Miért nem becsüli meg a gyermeki szeretetén keresztül? Barátjává tehetné...

— Látta?

— Kicsit rövidlátó vagyok. Csak homályosan.

— Olvasta Cooperfield Dávidot?

— Hogyne!

— Emlékszik Heep Uriásra?

— A zsemlyeszőke, nedves kezű, mindig hajlongó Uriásra? Nagyon jól! És Barkisra és Pegottyra, meg a böles Dick úrra! Ó de drága, csupa szív ez a könyv!

— Olyan ez a Horvát.

— Drága? Csupa szív?

— Dehogyan! Mint Heep Uriás!

Márta felkacagott. Olyan üde, vidám volt megint a kacagása, hogy a vak ember komor arcán is szétvillant a mosolygás.

— Igazán sajnálom, hogy nem néztem meg!

— Ne sajnálja... Különben, ha visszajön, nézze meg kérem, jó? És mondja meg, olyan-e csakugyan?

Újra elszomorodott már.

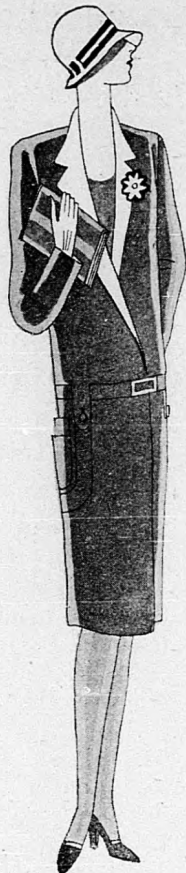
— Olyan kínos, hogy nem ismerhetem az emberek igazi arcát.

Itt vonaglott újra a vakság tragédiája s Mártában végigfájult, hogy megfélekedett róla.

— Szívesen elmondanám. De csak a hangverseny végére rendelte ide. Akkor én már nem láthatom meg. Menem kell haza. A néni korán lefekszik s az öcsém fél egyedül.

— Ki a néni?

— Egy református pap özvegye. Nála lakunk és na-

gyon jó hozzánk. De fáradt, öregedő asszony. Túlságosan nem vehetem igénybe a jóságát.

- Maga mindig másokra gondol?
- Nem. Csak másokra is...
- Ez nekem szól?

Tréfás volt a hangja és Márta örömmel folytatta így.

— Igen. Mert sajnálom azt a szegény izé... Heep Uriást.

— Ó, ne sajnálja! Nem tudhatja, milyen az az ember! Az csak hozzáér valamihez és megöli a benne élő szépet. Mindig a mesebeli királykisasszonyra kell gondolnom, akinek a szájából békák ugráltak szavak helyett. Valamelyik nap kértem, hozza be egyik kis Alt-Wien porcellánomat. Letörte a lábát...

— Ez ügyetlenség. Vagy véletlen...

— Nála ez törvénytörés... Mást is mondhatok. Tegnap igénybe akartam venni sokat dicsért nyelvtudását. Byron Don Juan-jából olvastattam fel vele. El sem képzelheti, mi történt!

— Nem tud talán jól angolul?

— Tökéletesen tud. De a hangja fakó, a hangsúlyozása fontoskodó. És szavai nyomán utálatos porfelhőbe burkolóztak a festői szépségek, pocsolyává sekélyesült a tenger. És vén banyákká zsugorodtak az imádandó női alakok. Egyszerre csúnyult meg minden! És ennek egyedül ő volt az oka!

— Képzlődés...

— Nem képzlődés. Látja, nekem szépséget már csak a hallás és tapintás adhat. Új megismeréseket én már csak így kaphatok. Ezért imádom most fokozottabb mértékben a zenét, az igazán szép emberi hangot s képek helyett érzékelhető dolgokat gyűjtök. De ez az ember megutáltatja velem a beszédet és letöri a kis ballerinám kinyújtott lábát. Tönkreteszi még a meglévő szépségemet is.

Mártában most két szálamal küzdött. Sajnálta, hogyne sajnálta volna a vakot, hiszen egyre nagyobb mélységekbe vitte a szavaival. De sajnálta a szerencsétlen fló-

tást is, akihez ez a gyűlölködés hozzátapadt. Segíteni szeretett volna mindakettőn.

— Ha így van, talán csakugyan jobb volna elküldenie...

— Jobb. De magának is igaza van. Ez csúnya gesztus volna, míg a megtartása, ha gesztus is, de szép. És nekem véremlen van a szépség...

Márta most újra haragot érzett. S ez a harag kisdorta a felkiáltását:

— Nem is ismeri!

Felháborodva ugrott fel a férfi.

— Én nem ismerem?! Én, aki egész életemben hódoló szolgálója voltam?!

— Összetéveszti a művészetet a szépséggel! Hiszen igaz, a művészet szépség. De szép nemcsak a művészet lehet. Igazi szépség elsősorban a jóság. A lélek szépsége. Mert nemcsak tájak, képek, szobrok és könyvek vannak a világon, hanem érző, örülő és szenvedő emberek is. Ezeknek a szeretése, a mások örömeiben csztózás, a szent segítenivágyás a legörökebb szépség.

Összeszorult a szíve, mert Morvaira és Andorra gondolt és arra, hogy voltaképpen ő is csak mások tettein keresztül ismerheti ezt a szépséget. S még jobban elszomorította a vakember megjegyzése:

— Nagyon jók lehettek magához az emberek, hogy így tudja szeretni őket.

— Voltak nagyon jók, voltak rosszak is. De a jókhoz én sem tudtam elég jó lenni. Éppen ezért tudom már, hogy a rosszak sem mindig bűnösök. Csak megy mindegyik a maga kijelölt útján, éli a saját életét. S ezzel kizárja magát a nagy örömeiből, amit a jóság adhat. Az igazi jóság. A gesztustalan, örök...

Még mindig a két férfire gondolt és azon töprengett, hogy mégis segítenie kellett volna rajtuk valamiképpen. Nem engedni el Morvait!... De akkor Andor!

Összekúszálódtak a gondolatai. Menekülve tért vissza egyre a két szerető férfihoz és nem tudta, mi kényszeríti erre a menekülésre. De a vakember nem érezte meg a szakadékot a leány lelkében. Inkább irigykedve mondta:

— Különös teremtés maga!

— Különös? Nem hiszem, hogy az volnék. Csak inkább sokat vagyok egyedül. Ha meggondolom, egész életemben mindig egyedül voltam. Így sok mindenről nem tudok, amiről tudnom kellene, de a mások és a magam sorsa szemlése közben önálló megismerések alakulnak ki bennem. Talán azért látszanak különöseknak, mert nem befolyásolhatja őket a mások véleménye. Hiszen beszélni én nem szoktam ilyen dolgokról. Minek? Úgy is hiába! És nincs is kivel...

— Nem is volt?

— Nem.

Igazán így érezte, mikor kimondta, de azután mintha megégette volna a szó a száját. Most megtagadta Morvait... Mert vele lehetett volna!

— Maga szerint tehát legjobb, ha mindenki egyedül, segítség nélkül jut el minden megismerésig.

Most újra hitte, amit mond, a nagyon önálló lelkek hitével vallotta:

— A kiindulás talán lehet egy beszélgetés, egy könyv, talán egy véletlen találkozás, a beérkezés sohasem.

Szécsy újra cigarettát vett elő, Márta közelebb tolta a hamutartót. A vakember feléje fordult:

— Magánál ez nem gesztus?

— Mi?

— Ez a sziveskedés a vakemberrel szemben. Nem érez ilyenkor valami kis meghatottságot: milyen szép, hogyha valaki ilyen megértően jó tud lenni, mint én most?!

Mártát mulattatta ez a gondolat. Nevetnie kellett.

— Ezt igazán nem gondolom még. Hiszen ez olyan természetes...

— Az előbb is ezt mondta.

— Nem mondhattam mást.

Újra áthallatszott a taps, Márta felugrott.

— Most egy hosszabb szünet jön, azután a művész. Az Appassionata. Kinyissam az ajtót?

Szécsy utána kapott.

— Még ne!

A váratlan érintésre vér szökött a leány arcába. Tétován ült vissza. Egyikük sem talált mondanivalót az elmondhatatlan gondolatok tömegében. Csaknem elviselhetetlen lett a rövid hallgatás, mikor Szécsy elszántan vette ki a legfontosabbat, amit egyformán éreztek. Mégis inkább álmodozva mondta:

— Milyen csodálatos ez a mi találkozásunk!

Márta éppen úgy magának is felelt:

— Talán minden találkozás ilyen csodálatos, csak nem vesszük észre.

Szécsy felélénkült. Szinte sértődötten tiltakozott:

— Dehogy ilyen! Sok emberrel találkoztam már, de még soha nem éreztem ilyen különös, ellentétes áramlatokat, mint most. Maga vonz és taszít egyszerre.

Ez megint annyira a saját hangulatának kifeléfordítása volt, hogy Márta idegesen rezzent össze. Tréfára fordította a zavaró beszélgetést:

— Plus és minus annyi, mint zéró, tehát ebben a pereben semmivé váltam.

— Ne tréfáljon, kérem! Nagyon jól érzi, hogy nem semmi.

— Legalább is ezt hittem eddig.

— Mikor azt mondom: vonz, — ez igaz. Nem szabad bóknak tartania ezt. Különös keveréke az igazmondásnak és az öntudatlan hazudozásnak. Az utóbbiról nem tehet, talán az elszigeteltsége hozza magával, hogy értetlenül mondja ki a gondolatait, most, hogy egyszer beszélnie lehet... Igen, igen, nem várja meg, míg egy belső hang megcáfolhatja... De a következő mondásánál mégis megmondja az igazi gondolatát a hangja változása.

A leány a teljes kiszolgáltatottság gyötrelmesen csúnya érzésével várta mi jöhet még.

— Végeredményben így mégis igazmondó mindenképpen. Nekem egészen keserves igazságokat mutatott meg. Pedig rajtam ez úgy sem sokat változtat. Különösen így nem, hogy a lényéből határtalan gyöngédség árad. S hogy nem a megszokott sajnálkozás hangján beszélt velem, ez határozottan felüdített. De...

— De?

— De taszít a fizikai lénye. Azaz, rosszul fejeztem ki magam, mert nem ez taszít. Hanem egy eshetőség... Egy hátha...

— Nem értem.

— Pedig így van. Tudom, szörnyüséget mondok most. De vak vagyok. Más egy tekintettel felértékeli, milyen maga. Én ezt nem tehetem meg. És ezért megkérdem: Milyen maga? Ugy-e borzasztó kérdés...

Könnyek bujkáltak a leány hangjában. Most újra nagyon erősen érezte a végzetes fogyatékoságát.

— Nem borzasztó...

— Örülök, hogy így megért. Kérem, mondja el hát! Különböznél ne szóljon még! Megmutatom, mire tanított meg a vakság! Alljon fel, kérem, jó?

Márta felállt. Szécsy is felemelkedett. Közöttük volt a két szék karjának a távolsága. Kis szünet után a férfi megszólalt.

— Most üljön vissza, kérem.

Közvetlen utána maga is leült.

— Köszönöm. Tehát magas. Alig alacsonyabb nálam. Elcsodálkozva kérdezte a leány:

— Honnan tudhatja ezt?

— Megéreztem a levegő mozgásáról, mint a Heep Uriás hajlongását.

— A — Heep? Igaz, tudom már ki az!

— A keze nagyon finom, az ujjai hosszúak, ezt azonnal megfigyeltem, mikor kezet fogtunk. Remélhetőleg a lába is finom, hiszen ez rendszeren együtt jár.

Mártát már kinozta ez az aprólékos bírálgatás. De a férfi most már parancsolóan szölt reá:

— És az alakja?

A leány hallgatására sürgetve, idegesen ismételte meg:

— Milyen az alakja? Telt? Sovány? Arányos

— Azt hiszem... igen... arányos... talán az...

— A haja?

— Barna a hajam.

— Lehetne egy kis vöröses árnyalat is benne!

Mártát mulattatni kezdte a szigorú, sőt követelőző hang.

— Talán van is.

— Ne nevéssen, kérem... A szeme?

Most már határozottan mulattatta a különös játék.

— Amilyennek parancsolja...

— Ó, hát változik a színe?

— Változik.

— Színre? Indulatokra?

— Azt mondják, mindenre.

— Igaz ez?

Márta nem akarta tovább folytatni a dolgot. De Szécsy idegesen folytatta tovább:

Budapest, Póstafiók 32

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET

ÉS RENDELŐLAPOT!

Színház

Nyitllevél Budapest színházgatóihoz!

— Maradna az arca. Mondja el, milyen!
— Erre már nem vállalkozom!
Az ezredesné nyitott be. Kicsit elfuladt a nagy sietéstől.

— Gyerekek, mindjárt a művész száma következik...
Hát ezt az ajtót miért tettétek be?
A vakember borzasztó izgalomban, kínlódva indult feléje.

— Berta néni, jöjj ide, kérlek!
Átölelte és fülébe súgva kérdezte:
— Milyen az arca?

Az ezredesné uszályát igazította már, hogy megforduljon. Kifelé figyelve szórakozottan kérdezte vissza:

— A művésznek?
— Dehogy! Ennek a leánynak!
És vonaglott az arca az idegességtől.

Pálössyné meglepetve nézett rá. Csak most érkezett el igazán a két elkülönítetthez. Hirtelen támadt öröm szaladt át a szíven.

— Szép-e? Szép bizony!
A férfi agyába gyanakodás furakodott be.
— Egy pillanatig hallgattál. Miért nem feleltél azonnal?

— Nem hallgattam én... Azaz... meglepett a kérdésed. De... Kicsi Mártám, édes kis leányom, jöjj közelebb! Engedd meg édes, hogy László megnézzen téged, úgy, ahogy Miklós bácsit, meg engem szokott megnézni, mikor jó kedve van. Engedd meg neki kedves.

Márta vonakodva közeledett. A szeme csupa kérdés volt.

— Hadd simogassa meg az arcodat, lelkem, látod, ő nem láthat meg másképen, pedig annyira imádja a szépet.

A vakember is könnyörögni kezdett:
— Engedje meg, kérem! Esküszöm, hogy olyan áhitattal teszem, mintha a Michel Angelo Madonnáját nézném így meg a Pieta csoportozaton. Engedje meg!

A leány még habozott, de a jóság és a vonzódás fölébe kerekedett vonakodó érzéseinek. Elszántan lépett közelebb a vakemberhez és fölébe hajolt.

Ujjai hegyével lassan, óvatosan húzott végig arcán a vakember. Márta a szavai hatása alatt szinte igazán csak nézésnek érezte a simogatását, ahogy haladt lefelé a homlokvonalától le az állig, egyik halántéktól keresztbe a másikig. És mégis sajtáságos volt ez az érintés, akaratlanul vonta kissé hátrább a fejét.

A férfi szigorúan szolt rá, mint egy műélvezet profán megrontójához:

— Ne mozogjon!
(Folytatjuk.)

Beszélgessünk!

Részlet: *Gelsei Biró Zoltán*
legközelebb megjelenő „Horthy” c. munkájából.

„Vértől tajtékozó harcok tengerében
Magyar vér ömlött Nyugat védelmében.
De soha: — „Hoch Ungar!” Mindig szidott: „rebell!”
Míg ő a rom helyén virágzó Wien-t emel.
Míg itthon dúlnak vad keleti vészek,
Ott felpuffad a kincses osztrák fészek.
Imádott Alt-Wien! Cifra! Szép! Bigott!
A sok vig burger mind jól felhizott.
Vad harci vész őt nem zavarja,
Azért csattog a magyar kardja.
S míg vérpatakok közepén
Török-tatárral öltre mén,
Ragyog Bécs kultúrája:
Muzik, ceppedli járja!...
Üres kamrája nincs,
A Burgban mennyi kincs,
Sarc, sáp, konc, pazar!
S ez mind-mind... magyar!”

Naptár szerint megkezdődött a színházak új évadja. E sorok írója azonban azt szerette volna mondani, hogy a színházak új korszaka kezdődött. De nem mondhatja, mert az előzetes jelentések, nyilatkozatok, interjúk és kommunikék tömkelegéből egyetlen olyan momentumot sem tud kiragadni, amely a fővárosi színházak s velük a magyar színmű- és zeneirodalom megújulásának vagy legalább is egészséges átalakulásának reményét kelthetné benne. Sőt: minden oka megvan az aggodalomra, hogy a színházak vezetői a világháborút követő szellemi és erkölcsi elsatnyulás gidres-gödörös kerékvágásából sehogyan sem akarják kiköszöröteni Thália nyikorgó szekerét. Seholl semmi kezdeményezést, bátor állásfoglalást, szakítást a tegnap, határozott visszakanyarodást a színpad éltető forrásához, a költészethez, nem veszünk észre, ellenben látjuk a folytatódó megalkuvást a tömeg elferdült ízlésével és a kínos erőlködést, hogy minél otrómbább trükkökkel és blöffökkel szédítsék be a kiskorúnak és gyöngéitéletűnek vélt közönséget.

Nem egyszer bebizonyítottuk a mult szezonok során, hogy szívvel-lélekkel barátai vagyunk a színháznak, ennek az örök emberi művészetnek és rajongói minden szépnek, nemesnek és fenköltnek, ami prózában és versben, zenében és dalban, némajátékban és táncban gyönyörködött. El tudunk ragadtatva lenni egy őszinte hangtól, amely a színpadon föleselndül, egy hangulatos képtől, amelyet a diszlettervező fantáziája tár elénk, de le vagyunk sújtva, amikor azt látjuk, hogy a tömegnevelés katedráját lebujjja alacsonyítják és a tömegszórakoztatás pallérozott eszközeit, az irodalmi hangot, a művészi csiszoltságot és a jóízlést brutális hatásokkal próbálják. Nem öltjük fel az erkölcsprédikátor tógáját, — őh tudjuk, nagyon jól tudjuk, hogy a színpadnak és a színműírásnak megvannak a maga törvényei s hogy mégis csak más érzéssel, más várokozással, más beidegzettséggel lépünk át a színház küszöbét, mint akár a templomét, akár egy tudományos vagy irodalmi előadás színhelyét. Ne magyarazzák nekünk a tisztelt színházgatók urak, hogy a színház nem erkölcsnemesítő intézmény és nem iskola és nem szószerk, de azt se akarják ám velünk elhitetni, hogy a színházban nincs egy-egy atom az erkölcsiségből, az iskolából és a szószéki emelkedettségéből. A színházra azért tekint fel ki-gyulladt arccal, ragyogó szemmel az ifjú, mert szépet, — szebbet vár tőle annál, amit az élet nyújt, mert az emberi sors egy-egy tragikus vagy vidám fordulatában a földi lehetőségek nagyszerű változatait látja, amelyekből tanulságot és okulást meríthet.

Csakhogy nálunk — mint majdnem egész Európában, — a színház öncél lett. Nem is a színház, mint inkább a színházi vállalkozás. Maga az üzlet. Ugyanakkor az irodalom és a művészet, legalább is színházi vonatkozásban, elvesztette öncélúságát. Mostohája, törlőrongya lett a spekulációnak. Megtúrték, amíg csodát művelt, t. i. megtöltötte a kasszát, de az utóbbi esztendőben felszínre került rétegek nyers élvezethajszája, amely vadul tört út a színpad felé, elriasztotta a megalázott Múzsákat és nem egy direktor hivalkodva mondta: „Irodalom? Marhaság! A publikum röhögni akar a pénzéért.” És széles ivben penderültek ki az igazgatói szobákból az írők, akik szellemi és lelki vajadásuk igazgyöngyeit vitték a kalmár asztalára és biztató szó helyett fitymáló gúny volt a jutalmuk. Természetes, hogy ilyen légkörben csak a színpadi mesteremberek jutottak szóhoz, köztük tagadhatatlanul néhány előkelő szellem is, akik az író szerzetesi szegénység-fogadalmával fittyet hányva, hangos sikerre és sok tantiémre dolgoztak. Súlytalan, léha, bukfencet hányó, sikamlós történetek a prózai színpadokon, elképesztően bornirt revük és ál-operettek az énekes színpadokon: ez volt a termés. Hogy valójában mennyire silány, kiténik abból, hogy a legzajosabb kasszasikerekre ma már úgy-szólván alig emlékszünk. Tiszavirágéletű darabok, egy szezonnál tovább nem nyújtózkodó sikerek.

Ezt a színházpolitikát mi nem helyeselhetjük és azokba a színházakba, amelyek diametrális távolságban kerülnek mindent, ami irodalom és művészet, ami nemes és izléses, nem fogjuk beterelni a mi publikumunkat. A tavalyi szomorú (oh, gazdaságilag is nagyon szomorú) szezon talán végre felnyitotta a színházvállalkozók szemeit. Ha csak kissé pszichológus lelkek, észre kellett venniök, miért húzódozik a művelt magyar társadalom a színházbajárástól, miért beszéli le barátait, ismerőseit családi összejöveteleken, klubokban az a pár ember, aki megnézett egy értelem, de annál közönségesebb vigjátékot vagy egy feje-lágyára esett, meztelen görölkkel spékelt revüt, s egyáltalán, hogy miért fordult el a színházak legjobb régi közönsége a színházi produkcióktól. Ha a direktorok megeleg-szenek a Dob-utca és kapcsolt részei támogatásával, ha félművelt és látszatok szerint ítélő, külsőségekkel megvesztegethető közönség kell nekik, ám legyen az ő akaratuk szerint, de akkor ne számítsanak arra, hogy a jobb-izlésű és kulturájú közönség is odaáll majd a jegyváltók és a tapsolók közé. Ez esetben meg kell elégedniök a színházaknak azzal a néhány telt házat jelentő publikummal, amelynek mikrokozmoszát ott látjuk minden főpróbán, mani- és pedikűrökkel szaturáltan. A pesti direktorok a konjunktúra idején megszokták, hogy a kis- és közép-kereskedők egyébként tiszteltreméltó osztályának izlése után szabják meg műsorukat s válogassák meg szerzőiket. A „régis szép idők” emléke nem akar elmosódni érzékeny lelkükben s azt hiszik, — vulgárisan, de találóan szólva, — lesz még egyszer kutyavásár.

Nos hát: nem lesz. Az imént jellemzett kereskedő-kategória (tisztelőt a kivételnek), mihelyt nem megy úgy az üzlete, ahogyan fokozott magán- és családi igényei megkivánják, elsőnek a könyvtől, azután a színháztól fordul el. Mert az asszony megköveteli a maga jó néhány pár selyemruháját, bundáját, a téli Rivierázásról se hajlandó egykönnyen lemondani, s követik a jó példát a leányok is. De abban a társadalmi osztályban, ahol a műveltség nem máz és fényűzés, hanem lelki szükséglet, ahol nemcsak kirakathá szánt dísz tárgynak nézik a szépen kötött könyvet, hanem szellemi tápláléknak, a színházbajárás sem csupán kiöltözködési alkalmat, feltünős-ködést, hanem egy mély és meghatódni vágyó érzésvilág gyönyörű megmozdulását jelenti. Erre a közönségre építenek a pesti szinigazgatók. Ez a közönség adja oda szívesen és időközki gazdasági kilengésektől nem befolyásolatva a maga tisztos obulusait színházra, szerzőnek, színésznek, muzikusnak, énekesnek. Ez a közönség terjeszti a magyar vidéken a jó szindarab jóhíret, ez verbuvál új meg új híveket a színházaknak. Csak persze számolni kell ennek a közönségrétegnek nagyobb szellemi követeléseivel, lelki fegyelmességével, erkölcsi felfogásával, tartalmasabb kultúrájával. A szíprekerülő darabok kiválogatásánál tehát emelkedett irodalmi szempontokat várunk a direktoroktól, várjuk tőlük a négy-ötszázmilliósi kiállítások józan redukálását, mert fényreklámos díszletekkel ezt a publikumot nem lehet megtéveszteni, várjuk az ostoba fércelmények kiküszöbölését, a trágárság és a jassz-stílus teljes száműzését, és várjuk a szívét-lelket gyönyörködtető irodalmi- és zenei alkotásokat.

Ha ezzel a programmal jönnek Budapest szinigazgatói: maguk mellett találnak bennünket. Ha — mint a jelek mutatják — a tavalyi csapáson maradnak (amit mi a szó minden értelmében csapásnak tartunk), ellenük szegezzük tollunkat.

Ügyelő.

Szemtől-szembe

HA A VIDÉKRŐL, a vidéki városok kultúrájának föllendítéséről olvasok, rendszerint a szegény ember meg a tyúk esete jut eszembe. Ha a szegény ember tyúkhúst eszik, akkor vagy a szegény ember beteg vagy a tyúk beteg. Amikor sokat beszél a főváros a vidékről, akkor vagy a főváros beteg vagy a vidék beteg. Pár esztendő óta sajnos, mind a kettő beteg. És ha a szegény főváros a szegény vidéket akarja felfalni, ettől sem Budapest nem gyógyul meg, sem a vidék nem semmisül meg. Mert a vidéket nem olyan könnyű ám megemészteni. Sok politikusnak, sok írónak megfeküdte már a gyomrát a vidék, amely elsősorban a maga sajátos országfenntartó magyarságát nem engedte elhalványítani, megfertőzni. De most hála Istennek, nem erről van szó, hiszen véres megpróbáltatásunk fővárost és vidéket egy szenvedő testté gyúrt össze. Ellenben szó van arról, hogy több kultúrát kell adni a vidéki városoknak, még pedig nemcsak a vezető empóriumoknak, hanem az eddig alig észrevett, régi mezővárosi színvonalon fejlett városainknak is. Szépp, méltó, lélekemelő feladat s örök dicsőség ennek a tépett nemzedéknek, ha sorsunknak ép e legmostohább szakában képes pótolni évezredek mulasztásait. De gondoljunk arra, hogy a vidék szegény, nagyon szegény, hogy Budapest a hatvanas kiegészítés óta felszívta az ország legdrágább életnedveit s bizony a fővárosnak is adni kell valamit, ha a jövőben a vidék változatlan áldozatkészségére számít. Szegény a főváros is, de amit nélkülözni tud, adja oda a kultúrára, haladásra szomjas vidéknek. Egy test ez a megcsontult ország s anyagvilkos az, aki éket akar verni főváros és vidék közé, de valahogy meg ne feledkezzünk a végtagok szükségletéről és táplálásáról, mert jaj lesz nekünk, ha a vézna test viszont nem tudja ellátni a betegesen megduzzadt fejet: a fővárost. Az elefantiázisz nemcsak az emberi szervezetet öli meg, hanem az emberi intézményeket is.

BORRAVALÓBAN idehaza és a külföldön is a magyar ember vezet. Fogadok, hogyha Amsterdamban az olimpiász egyik versenypontja a borraavalóság lett volna, a kint mérköző és kibicelő magyarok első díjat nyertek volna. Csúnya és megalázó a borraavaló-rendszer, — ezt senkisé megtagadja. Minél civilizáltabb egy ország, annál kevesebb a borraavaló-alkalom és a borraavaló existencia. Aminthogy keleti, ázsiai eredetű az egész baksis-rendszer. Nyugaton már majdnem mindenütt áttértek a százalékos rendszerre, vagyis a személyes szolgálatot teljesítő alkalmazottak — főleg a pincérek, szállóportások, szobalányok, szolgák — a számla végösszege után bizonyos percentet kapnak. Olaszországban, ahol jelenleg a legtöbb magyar fordul meg, tizenkét percent a szolgálati díj. Jelentékeny summa. Párizsban átlag nyolc-tíz pengőre rug hetenként. De hát a rend és a nyugalom kedvéért szívesen fizeti a vendég. Azonban mit csinálnak a mi derék, külföldet járó magyarjaink? A maguk uraságát mintegy megcsorbítottnak érzik azzal, hogy nem személyesen, ama bizonyos öröklött granddezzával osztogatják ki a borraavalót, tehát — tekintet nélkül a már lerótt személyzeti adóra — portásnak és szobalánynak, pincérnek és cipőpucolónak, akik a magyarok, de csakis a magyarok elutazásakor sorfalat állnak, bőséges borraavalókat adnak. Nem voltam rest és megkérdéstem egy nemzetközi nagy hotel igazgatóját, hogy vajjon ezt a gyönyörű példát más nemzetiségbeliek is követik. A válasz az volt: nem, uram, kizárólag a magyarok adnak ilyen dupla borraavalót. Szégyelltem magam. Megmondom miért. A magyar ember azt hiszi, hogy külföldön a megbecsülés mértékét a pincér meg a bérszolga állítja fel, pedig — számmra — a markába röhög az az olasz meg stájeri meg osztrák pincér, mikor a balek magyar duplán meg triplán fizeti meg a pünkösdi királyságnál is gyatrább uraságát. Föl kellene habrodni a magyarok pazarlása és a mult század hirhedt gavallérait majmoló naggyúri tempója ellen, ha egyáltalán érdemes lenne dühbe gurulni amiatt, hogy mások milyen megfontolatlanul szórják a pénzüket. De hogy én is beleestem a külföldi magyarok virtusába, ezért mélyen megvetem magamat.

Szépséghibája van?? Azért ön maga felelős!!!

Díjtalan kozmetikai tanácsot ad telefonon is!

Szépségápolást; szépséghibák végleges eltávolítását
elismerően kiténő sikerrel végzi

IGNÁTHÉ KOLOZSVÁRY LINCZEGH LUJZA
KOZMETIKAI INTÉZETE

VIII. JÓZSEF-KÖRUT 2. I. EMELET. Nemzeti színházzal szemben.

TELEFON: JÓZSEF 301-03.

Orvosi rendelő! Szolid árak! Kozmetikumok postai szétküldése!

MAGYAR ZENÉT Szegeden nem hallottam annyit, mikor a nyáron a Kass-kávéház terraszán jazz-band szórazottatta a limonádé szalmaszálás szopogatóit, mint az idén Pöstyénben, a világnak ez egyik leghíresebb gyógyfürdőjében. Elszorult a szívem, amikor hazagondoltam a mi förtelmesen kiforgatott néger pesti-rítmusunkra, mert a pöstyéni gyönyörű parkban kitűnően összetanult zenekar Liszt és Brahms magyar kompozíciói mellett Kálmán Imre és Lehár Ferenc gyújtó indulóit, Johann és Strauss magyar motívumokból átszőtt „Cigánybáró“-ját és válogatott magyar népdalokat játszik, s nem szabad elfelejteni, hogy a közönségnek több mint háromnegyedrésze nem magyar. Túlnyomóan angol, amerikai, svéd, norvég, dán, lengyel, német és szlovák. Nagy hatalom a muzsika a szíveken. Ahol dalolnak, mondja Goethe, ott nyugodtan letelepedhetsz. Ahol magyar zene hangzik, ott a legkérgesebb szív is megmozdul. A magyar zene propagatórikus erejét, úgy látszik, kevéssé ismerik és kevesen méltányolják. Nekem a torkomig ugrott a szívem, mikor Kálmán Imre „Marica grófnő“-jének hamisítatlan magyar dallamai csendültek fel, szinte kiáltani szerettem volna a büszkeségtől: halljátok, ti messze földről jött emberek, ez a muzsika, mely gyorsabb ütemre kergeti a vértékeket, magyar szellem alkotása és hallottam néhány tehetséges zeneszerzőnk amerikai tánc-számát is. Mindenkinnek tetszik, fiatalok és öregek mosolyogva táncolnak rá, de senkisésem érzi, hogy ez a melódia magyar lélekből fakadt. Milyen kár, hogy kitűnő komponistáink nem a magyar népdalból merítenek inspirációt, pedig a sok száz divatos zeneszerző versenyében előbb-utóbb ismét csak azok kerekednek felül, akik a kozmopolitizmus sáppadozó sugarait a néplélek sajátos, szugesztív fényforrásával végleg elhomályosítják.

*

ISKOLAÉV elején hagyományos vezércikk-témája az újságoknak az ifjú nemzedék nagyobb kötelességtudásra oktatása, a kultúra magaslataira való törekvés nemzeti fontosságú és mindaz a szempont, amely a tanítással és a tanulással kapcsolatos. Mi, tegnapi generáció, nem látunk okot, hogy a régi dicsőség fátyláját gyujtsuk meg, — már ami a pedagógiát illeti. Be kell vallanunk: határozottan józanabb, praktikusabb, életre nevelőbb az a tanítási rendszer, amelyet a háború gazdasági és szociális tanulságainak figyelembevételével honosítottak meg. Az ifjúság mentesült a klasszikus ókor behatóbb ismeretének holtsúlyától és a rádió, a repülés, a távolbalátás gigantikus korának lelkeivel tud lélegzeni. Boldog ifjúság, amelynek megértő oktatói vannak, de százszor boldogtalan, ha a napi realitások kiülik szívéből a fiatalság isteni adományát: az eszményiséget. Ettől óvja Isten az új magyar nemzedéket!

Tisztelettel értesítem a Magyar Uriasszonyok Lapja igen tisztelt előfizetőit, hogy lakásomat Jókai-utca 37. sz. alól Sziv-utca 51., III. em. 2. alá tettem át. Továbbra is a legjutányosabb áron készítek **kosztümöket, délutáni- és estélyi-ruhákat, kabátokat, otthoni ruhákat.** Szíves pártfogást kér Schusztner Hugóné, Sziv-u. 51., III. em. 2.

28 éves, r. kath. vallású, egyedül álló nő vagyok, a háztartás minden ágában jártassággal bírok. Magányos urinő vagy úr, kisebb család háztartása vezetését vállalom azonnalra. Címem: Schmidt Cecilia, Bpest, Ráday-utca 31., I. em. 16.

2—3 vidéki urileányt, közép- vagy főiskolai hallgatónőt az iskolai tanévre elvállalva teljes ellátásra pénzügyi tanácsos özvegye. Főiskolák közvetlen közelben. Gondos felügyelet, német társalgás. Cím: Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 28., III. em. 25.

Szövöszék 2 darab, jutányos árért eladó. Egyik belső-mérete 2 m., a másiké 1 és fél méter. Kemény fából, vas-kerekkelkel, jó erős szerkezet. Megtekinthető délután 1—3 óra között. Bővebbet: IX., Ráday-utca 22., I. em. 4.

Uricsaládból való két fiú- vagy leány-tanulót anyai gondozással, teljes ellátásra havi 140 pengő ellenében elvállal evangélikus úri családnak. Cím: Budapest, VIII., József-körút 29., II. em. 7.

Kézimunka

Rovatvezető: **Gottlieb Gyula iparművész, kézimunkaspecialista, Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 17. Telefon: Aut. 811—26.**

Lapunk mai számában az alább felsorolt kézimunka-rajzokat mutatjuk be:

Ebédlő sztor, finom francia tusszorból, 150/260 cm. nagyságban, riselő, magashímzéssel és kézi azsúrozással, grenadin fodrokkal.

Előrajzolva, fodrokkal együtt	— — — —	34.— P.
Teljesen készen	— — — —	140.— „
Szúrt sablonja	— — — —	10.— „
Hozott anyagra rajzolva	— — — —	6.— „
Utánvét külön	— — — —	—80 „

Kombinált sazionfüggöny, háló- vagy leányszobába is alkalmas. Fehér vagy ecru grenadinból. A hímzett pettyek színes pamutttal hímzendők. A fodrok hasonlószínű anyaggal szegendők be.

Teljesen készen, 300/160 cm. méretben	— — — —	120.— P.
Utánvét külön	— — — —	—80 „

Ebédlő- vagy kávé abrosz, kerek, 180/180 cm. nagyságban, 6 drb. csemegével, rumburgi vászoura előnyomva

— — — —	— — — —	36.— P.
---------	---------	---------

Ugyanez, ovál alakban, 180/200 cm. méretben, 6 drb. csemegével

— — — —	— — — —	42.— „
---------	---------	--------

Szúrt sablonja

— — — —	— — — —	7.— „
---------	---------	-------

Hozott anyagra előnyomva

— — — —	— — — —	5.— „
---------	---------	-------

Teljesen készen, 6 drb. csemegével és monogrammal

— — — —	— — — —	96.— „
---------	---------	--------

Utánvét külön

— — — —	— — — —	—80 „
---------	---------	-------

Díszpárna. A virág szirmai külön-külön körülhurkolva, 60/75 cm. nagyságban, készen

montirozva, kívánt színben	— — — —	60.— P.
----------------------------	---------	---------

Utánvét külön

— — — —	— — — —	—80 „
---------	---------	-------

Divatos monogram ágyneműbe, 12 cm. nagyságban, mely magában véve is díszkrét dísz képez, darabonként, himezve

— — — —	— — — —	4.— P.
---------	---------	--------

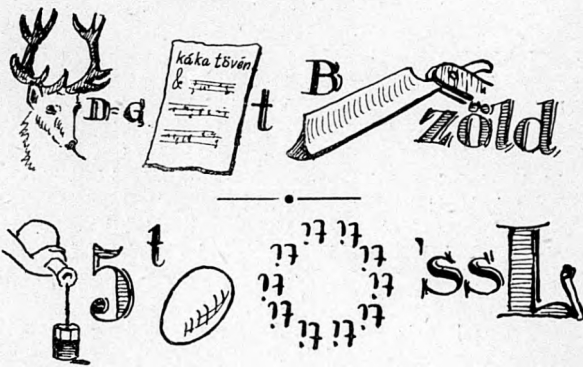
Tetszés szerinti betűk sablonja

— — — —	— — — —	—60 „
---------	---------	-------

Utánvét külön

— — — —	— — — —	—80 „
---------	---------	-------

Képrejtvény

Lapunk mai számában közölt képrejtvény megfejtési határideje folyó év szeptember hó 15. Azon előfizetőink között, kik mind a két képrejtvényt helyesen megfejtették, az alább felsorolt jutalmakat sorsoljuk ki. A sorsolás eredményéről lapunk október hó elsejei számában tájékoztatjuk olvasóinkat és a jutalomdíjakat is ugyanekkor küldjük meg.

I. jutalomdíj: Egy biedermeier-stilban rajzolt és elsőrendű minőségű anyagra előnyomatott millő.

II. jutalomdíj: Egy kgr. „Hóvirág“ mosópor és Murgács Kálmán autogramjával ellátott nótáskönyv.

III. jutalomdíj: Egy kgr. „Hóvirág“ mosópor és 2 darab magyar dalokat tartalmazó kotta.

Mit főzök?

Szeptember 1. Szombat: Köménymag-leves, töltött kalarábé, kukorica, dinnye. — **Vacsora:** Paradicsomos csirke, makaróni-körítés, szőlő.

Szeptember 2. Vasárnap: Gombaleves csirke aprólékkal, töltött borjumáj, kovászos uborka, rántott csirke, paprikasaláta, almáspité dióval, kukorica, gyümölcs. — **Vacsora:** Prágai sonka, szalámi, keménytojás, körített liptói, zöldpaprika, vegyes gyümölcs.

Szeptember 3. Hétfő: Húsleves tüdőtáskával, főtt hús, burgonyakörítés, sóskamártás, daramorzsa izzel. — **Vacsora:** Borjupörkölt galuskával, dinnye.

Szeptember 4. Kedd: Zöldségleves, töltött paprika, kukorica, gyümölcs. — **Vacsora:** Párolt libamell, sült burgonya, uborkasaláta, gyümölcs.

Szeptember 5. Szerda: Pöréleves, kirántott sertés-karaj, tökfőzelék, szilvágombóc. — **Vacsora:** Sült libamáj, burgonyapüré, paprikasaláta, sajt, gyümölcs.

Szeptember 6. Csütörtök: Karfiolleves, rakottkáposzta, lekváros csodakifli. — **Vacsora:** Tejeles csirke, rizskörítés, gyümölcs.

Szeptember 7. Péntek: Zöldbableves csipetkével, apróhal sütvé, vegyes saláta, túrós-palacsinta. — **Vacsora:** Tojásrántotta zöldpaprikával, kovászos uborka, rokfort vajjal, vegyes gyümölcs.

Szeptember 8. Szombat: Paradicsomleves galuskával, párolt rostélyos, parajfőzelék, almásrétes, kukorica, gyümölcs. — **Vacsora:** Vese-velő, körítés: párolt zöldpaprika gombával, kovászos uborka, gyümölcs.

Szeptember 9. Vasárnap: Galambleves, libaprólék rizsszel, uborkasaláta, libasült, párolt káposzta, mandulataorta mokkakrémmel, gyümölcs. — **Vacsora:** Hideg sült, kovászos uborka, sajt, fagyalt ostyával.

Szeptember 10. Hétfő: Tejeles reszelttészaleves, sodrott hús, zöldbabfőzelék, madártej, gyümölcs. — **Vacsora:** Lecsó virslivel, uborkasaláta, sajt, gyümölcs.

Egyszerű étlap

Szeptember 1. Szombat: Köménymag-leves, töltött kalarábé, kukorica. — **Vacsora:** Tojásrántotta zöldpaprikával, gyümölcs.

Szeptember 2. Vasárnap: Csirkeaprólék-leves, töltött-csirke, sült burgonya, uborka-saláta, almáspité. — **Vacsora:** Vajaskenyér, szalámi, gyümölcs.

Szeptember 3. Hétfő: Húsleves finom metélttel, főtt hús, burgonyakörítés, sóskamártás, gyümölcs. — **Vacsora:** Körített liptói zöldpaprikával, gyümölcs.

Szeptember 4. Kedd: Zöldségleves, töltött paprika, kukorica. — **Vacsora:** Lecsó virslivel, gyümölcs.

Szeptember 5. Szerda: Pöréleves, szilvágombóc, kukorica. — **Vacsora:** Borjupörkölt galuskával, gyümölcs.

Szeptember 6. Csütörtök: Karfiolleves, rakottkáposzta, gyümölcs. — **Vacsora:** Túró tejfellel, gyümölcs.

Szeptember 7. Péntek: Zöldbableves csipetkével, túrós-palacsinta. — **Vacsora:** Kávé, vajaskenyér, gyümölcs.

Szeptember 8. Szombat: Paradicsomleves galuskával, párolt rostélyos, tökfőzelék, almásrétes, kukorica. — **Vacsora:** Vese-velő, körítés: párolt zöldpaprika gombával, kovászos uborka, gyümölcs.

Szeptember 9. Vasárnap: Borjucsontleves, libasült, párolt káposzta, lekváros csodakifli. — **Vacsora:** Rizses libaprólék, kovászos uborka, gyümölcs.

Szeptember 10. Hétfő: Tejeles reszelttészaleves, vagdalt pecsenye, zöldbabfőzelék, gyümölcs. — **Vacsora:** Aludttej, vajaskenyér, gyümölcs.

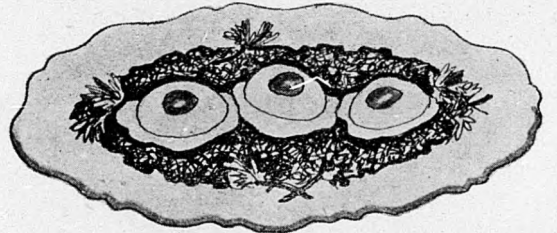
Háztartás

Paradicsomleves. Egy kiló paradicsomot egy fél fej vöröshagymával, petrezselyemzölddel, egy zellerlevéllel, ízés szerinti sóval és egy egész zsemlyével jól megfőzünk. Szokás szerint szitán átpasszírozzuk a zsemlyével együtt. Egy edénybe egy kanál zsírt teszünk, a paradicsomot beleöntjük és felforraljuk. A zsemlye megadja a sűrűségét és jobb, mint a rántással készített leves. Ugyanígy készíthetjük a mártást is, csakhogy azt sűrűre előfőzzük.

Előétel. Paradicsomban sült tojás. Gömbölyű, ép paradicsomot veszünk, belső részét, mint a töltött paradicsomhoz szokás, kivájjuk, egy tűzálló tálat kikenünk vajjal jó vastagon, a paradicsomokat belerakjuk, mindegyikbe ütünk egy-egy nyers tojást, megsózzuk és pár percre sütőbe tesszük. A paradicsom-fedőket nem használjuk. Vesepecsenye vagy beefsteakhez körözésnek is nagyon alkalmas.

Rakott csirke. Egy lábost jól kiszírozunk, alul rakunk egy sor vékony szeletekre vágott szalonnát, rá egy sor vékony karikára vágott rózsaburgonyát, erre a fel-darabolt és jól beszózott csirkehúst, reá egy sor vékony karikára vágott paradicsomot, egy sor egész vékonyra vágott paprikát, reá szintén hajszálvékonyra vágott hagymát, meghintjük egy fél kávéskanál rózsapaprikával, töl-tünk rá egy féldeci jó tejfelt, most az előbbi sorrendet megismételjük a burgonyától kezdve, legfelül tejfelt öntünk és sütőbe téve, két óráig pároljuk. Ugyanebben a tálnban adjuk fel és salátát adjunk mellé.

Borjuszélet gombával. Egy szép borjuszéletet besó-zunk, tetejét meghintjük finoman összevágott gombával és egy megfelelő edénybe helyezzük. Öntünk rá bőven olvasztott zsírt, kb. 8–10 kanállal, egy negyedliter tejfölt, és egy kávéskanál rózsapaprikát szórunk rá. Sütőbe tesz-zük, gyakran öntözve, szép pirosra megsütjük.

Tükörtojás szervirozása.

A tálat zöldséglevéllel kirakjuk, apró virággal díszítjük, a tükörtojást a tál közepére rakjuk. A tojás alá kerek cakkos fehér papírt tegyünk, hogy a tojás úgy nézzen ki mint a fehér rózsá.

Égésben sült apró hal. Bármilyen fajta apró halat az alábbiak szerint sütünk meg. A 10–15 cm. nagyságu halakat szépen megtisztítunk, belső részét kidobjuk, azután megmossuk, megsózzuk. Deszkára rakjuk és mindkét oldalan kétujnyi távolságra bőrét kissé bevagdossuk. Egy picit vöröspaprikát dörzsölünk rá, hogy szép rózsaszint nyerjen. Tepsibe egymás mellé rakjuk, öntünk rá egy kanál olvasztott zsírt, esetleg olajat vagy vaját is lehet. Forró sütőbe tesszük és negyed óráig sütjük. Ez alatt néhányszor locsoljuk meg egy pár kanál vízzel, hogy a hal bőre ne ráncosodjon meg, vagy ne legyen száraz. Ha

WEIL HEDVIG

gyermek és leányruha divatterme

IV., VÁCI UTCA 12. FÉLEM.

Szvetruháknagyság szerint 65-85 P-ig. | készült az előírások intézeti ruhákért
Vászonblúz nagyság szerint 24-26 " | mérték szerint finom kivitelben.

megsült, vigyázva, hogy egészben maradjon, tálra tesszük, felvágjuk, úgy azonban, hogy formáját ne veszítse el. Adhatunk hozzá zöldpaprika-salátát.

Zöldsaláta. Kalarábét, sárgarépat, fehérrépat tetszés szerinti alakra vágunk és hűslében puhára főzzük; ha megfőtt, hűlni hagyjuk. A levest leszűrjük róla. Egy tálban olajat, ecetet, izlés szerint sót, borsot, vagdalt zöldpetrezselymet teszünk, keverünk hozzá pár kanál majonéz, a megfőtt kalarábét, sárgarépat és fehérrépat összevegyítjük vele. Főtt tojással, madársalátával díszíthetjük, és hidegre vagy jégre tesszük.

Rántott kalaráb-körítés. A megtisztított kalarábét vastagabb szeletekre vágjuk és sósvízben puhára főzzük. Vigyázzunk, hogy a szeletek egészben maradjanak. Azután lisztben, tojásban, prézliben megforgatva, forró zsírban halványpirosra kisütjük. Ugyanígy burgonyakörítést is készíthetünk.

Ecetes uborka megóvása. Hogy az ecetben eltett uborkát a penésztől megóvjuk, tegyünk egy kis zacskóba fekete mustárt és helyezük el az uborka közé. Akkor mindig friss és a penésztől mentes marad.

Receptek

Hirtelen készült mandulás torta. 30 deka tisztított, darált mandulát összekeverünk 30 deka cukorral, 7 tojás-sárgájával és a 7 tojás kemény habjával. Kikent és morzsával behintett tortasütőbe tesszük és kisütjük.

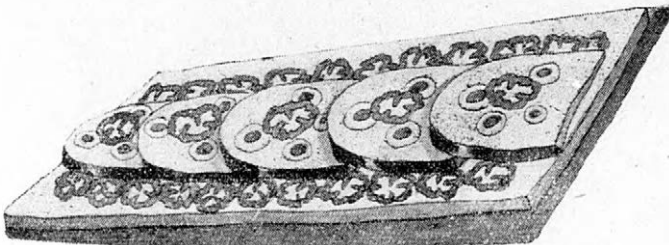
Dr. Kerekes Endréné, Budapest.

Kiflimáglya. Egy liter tejben elkeverünk 6 tojás sárgáját és 14 kiflit karikára vágva beletesszük. Ha átázott, 12 deka mazsolát és törött mandulát keverünk hozzá. Egy tepsibe felolvasztunk 12 deka zsírt, a keveréket beleöntjük és sütőbe tesszük. 14 tojásfehérjét kemény habbá keverünk, adunk bele 6 kanál barackíz, 6 kanál törött-cukrot és a kiflikeverék tetejére öntjük. Addig sütjük, míg a hab szép pirosra sül. Fánkszedő lapáttal szépen kiszedjük és négyzetes darabokban tálra rakjuk.

Horváthy Istvánné, Szeged.

Almás lepény. Egy és fél liter liszt, 7 egész tojás, annyi porcukor, hogy édes legyen, késhegynyi só, annyi zsír, amennyit omlós tésztához szokás venni, egy kis citromhéj (reszelve), és borral összeállítva jó omlós tésztát készítenek. Négy részre osztjuk, kinyújtjuk; egy részt a tepsibe tesszük, meghintjük almával jó vastagon, cukorral behintjük, rátesszük a tészta másik felét, meghintjük törött és cukrozott dióval, erre tesszük a harmadik rész tésztát és valamilyen lekvárral megkenjük. A negyedik rész tésztát tészta-metélővel kisujnyi szeletekre vágjuk és ezzel szépen berácsozzuk. (A diót szegfűszeggel, az almát fahéjjal ízesítjük.) Egy jó óráig lassu tűznél pirosra sütjük. Deszkára borítva, kocka alakokra vágjuk.

Tomka Lia, Békéscsaba.

Vajaskenyér díszítve tojás és zöldpaprika szeletekkel.

Rumhab. Egy liter jó sűrű tejszínt vaniliás porcukorral, egy csésze finom rummal kemény habbá verünk, poharakba töltjük, jégre állítjuk. Ha kihült, ostyával szervírozzuk.

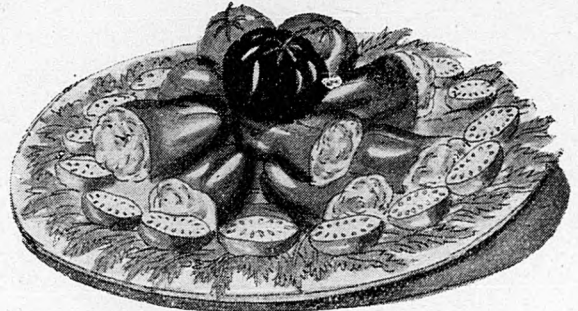
Tomka Lia, Békéscsaba.

Málna-krém. Egy kiló málnát szítán áttörünk, egy liter tejszínből kemény habot verünk, 20 deka cukorral elkeverjük, alkörmőssel rózsaszínre festjük. Jégre tesszük és azután szervírozzuk.

Tomka Lia, Békéscsaba.

Berlini koch. Darát tejben középsűrűre megfőzünk, melybe cukrot is teszünk. Körülbelül egy csésze tejhez egy evőkanál darát számítunk, hozzá keverünk még forrón 4 tojás habját. Egy formát vízbe mártunk, a felét beletöltjük, teszünk rá lekvárt, rátöltjük a többi. Tálalásig hideg helyre tesszük. Ekkor kiborítjuk és tejszínnel öntjük le. — Krém: Egy liter tejbe teszünk izlés szerint cukrot és egy darab vaniliát. Négy tojássárgáját 3 evőkanál cukorral, 3 kávéskanál finom liszttel elkeverünk, azután egy csésze hideg tejjel felhígítjuk. Ha a tej forró, lassan beleforgatjuk, folyton keverjük, míg sűrűsödik. A tűzről levéve, tovább keverjük és azután hidegre tesszük.

Özv. Zettl Józsefné, Csikostöttös.

Töltött paprika tálalása paradicsommal díszítve.

Beőzés

Őszibarack. A barackot meghámozzuk, magját kivesszük, kissé timsós vízbe tesszük, azután jól leszárítva, kengőz fölött fehéritjük. Ezután többször hidegvízben átöblítjük. Sűrűbb szirupot készítünk, rátöltjük, tetejére kevés szalicilt adunk, légmentesen lekötte, gőzben pároljuk.

Görög- vagy sárgadinnye cukorban. A vastag héjú dinnyének zöld héját lehámozzuk, kockákra vágjuk és gyöngye ecetes-vízben főzzük ki. Ha félig megfőtt, az ecetes vizet leszűrjük róla, most a dinnyét tegyük vastag szirupba és hagyjuk abban puhára főni. Ha megfőtt, kiszedjük, üvegekbe rakjuk, a szirupot magára tovább főzzük, míg ismét jó sűrű lesz, és azután rátöltjük a dinnyére. Ha másnap úgy tapasztalunk, hogy a leve megfűzött, újra felfőzhetjük, és mikor megvastagodott, rátöltjük és leköttjük.

Birsalmasajt. Nem egészen túlérett birsalmát veszünk. Tiszta ruhával letöröljük a héján levő bolyhokat és egyforma gerezdere felvagdalkjuk, magházát kivesszük. A gyümölcsöt zománcos edénybe tesszük és annyi vizet öntünk rá, hogy ellepje és lassu egyenlő tűznél addig főzzük, míg teljesen megpuhul. Ekkor cseréptálra borított szítán a levét leszűrjük. A levéből kocsonyát készíthetünk. Az almát ledaráljuk és szőrszítán áttörjük. Az így nyert birsalmapépet megmérjük és minden kilóra egy kiló cukrot számítnak és kilonként másfél deci vízzel főni tesszük. Forrás után öt perccel a birsalmapépet beletesszük. Lassu tűznél folyton keverve főzzük, hogy oda ne égjen. Mikor a gyümölcs a kanáltól teljesen elválk és vöröses barna színt nyert, azon forrón lapos tányérra kiszedjük. A tányérokot pormentes száraz helyre tesszük. Másnap kés segítségével meglazítjuk a szélét körül és a sajtot tiszta tányérra áttesszük. Azután minden harmadnap átfordítjuk. Mikor egyforma száraz mindkét oldala, tiszta papírba becsomagolva bádoga eltehetjük. Izessé tehetjük a birsalmasajtot, ha borsó nagyságú diódarabkákat keverünk bele, mikor a tányérra kiakarjuk tenni.

Birsalma ecetben. Három kg. birsalmát megmosunk, minden darabot négybe vágunk, magházát kivesszük, mindenikbe egy kis rész fahéjat, egy szegfűszeget szúrunk. Kettő kg. cukrot 3 liter víz és 3 deci jó ecettel sűrűre főzünk, a birsalmaszeleteket beletesszük, puhára főzzük. Ha megfőtt, egy tálba kiszedjük, a levét tovább sűrűre főzzük, a birsalmát üvegekbe tesszük, a szirupot rátöltjük, légmentesen leköttjük és száraz kamrába eltesszük.

Tanácsot kérnek

Kérjük mélyen tisztelt előfizetőinket, hogy lejárt előfizetéseiket a megküldött csekkklapon szíveskedjenek megújítani, hogy lapunk előállításával felmerülő igen súlyos kiadásokat mi is akadálytalanul fedezhessük.

Teljes tisztelettel a
Kiadóhivatal.

Kegyetlenül fájdalmas lelki gyötrelmem

között a sir szeléről fordulok vissza, hátha még van egyetlen mód az életbenmaradásra és akik távol állanak, inkább meglátják, hogy mit kellene tennem, mert én már majdnem beleőrülök a szenvedésbe.

Férjem kisebb állású közalkalmazott volt tizenhat évig, de miután 1920-ban már nem bírtunk abból a csekély fizetésből megélni, lemondott állásáról és iparos-pályára lépett, gondolva, hogy jobb megélhetést tud családjának biztosítani. Hogy önállóítani tudja magát, eladtuk lakásberendezésünket, minden nélkülözhető tárgyainkat. Megjegyzem, hogy mint egészséges ember, sem nyugdíjat, sem végkielégítést nem kérhettem, pedig résztvettem a háborúban is és negyvenkét hónapot töltött különböző fronton.

Négy évi nehéz küzdelmünknek nagyon csekély eredménye volt, mert a rettenetes magas boltbér, a nagy adó a tőke nélküli keresetet majdnem egészében felemésztette, csak szegény jó uram határt nem ismerő fáradtsága, a leglemibb igényről való lemondása és az én mindenben résztvevő segítségem tette lehetővé, hogy kis forgatóként bűtorainkat visszaszerezhetjük volna, de még így sem volt soha egy zokszavunk sem. És mikor már azt hittük, hogy valamennyire zöldágra vergődünk, beköszöntött a rossz gazdasági helyzet, szakmánk áldoztult esett a nagytőkének és most újra itt állunk tehetetlenül. Negyedik éve, hogy minden megfeszített küzdelmünk dacára sem bírjuk előteremteni a legszükségesebb létminimumot sem. A sorozatos haszon nélküli kényszereladások elsorvasztották nehéz verejtékkel és nélkülözések árán összehozott kis pénzünket is. Gyenge kis fiamat korán befogtuk az iparba s most úgy állunk itt, mint akit lehengerelt a nagy tőke. Erőnk végső megfeszítésével berendezkedtünk egy rokon-szakmába, ennek pedig igen nagy akadály, hogy félre-első helyen lakunk, forgalmas helyre jutni pedig már nincs módunkban. Teljesen reményvesztetten, kétségbeesve, — amit fájdalmasan fokoz az is, hogy jó uram fiamat is az iparba vette be és most félbemaradt iskolával, egy haldokló szakmában, minden anyagiaktól kifosztva, — vajjon van-e mit keresni nekünk, vagy remélni az életben? Az élet derekán túl lehetetlenné válva, nem tudok mást elgondolni, nem látok mást magam előtt, mint az életünk megsemmisítését. A rettenő megélhetési gondok ezt tanácsolják. Nem bírom már szemlélni szegény jó uram gyötrelmes küzdelmét, nem bírom elviselni, hogy serdülő drága gyermekeimnek nem bírom beszerezni a legszükségesebbet sem. Minden kint meghaladó gyötrelmem a nappalom és éjjelem, hogy akikért éjjelt nappallá téve dolgoztam, akiket ezer gondnal neveltem, és akik már gyermekkorukban megtanultak dolgozni, az élet nem adja meg nekik a mindennapi kenyeret és nem hagyhatom itt őket sem. Nem látok más megoldást. Pedig az Ég alatt nincs még ehhez hasonló fájdalom. Én az életben nem látok lehetőséget arra, hogy fenntartsuk magunkat és ha tudnám, hogy életem feláldozásával gyermekeimen és az uramon segíthetnék, nem haboznék azonban mindenről lemondani. Talán az uram újból megnősülne és tőkéhez jutna házassága révén, ami megmentené mindnyájukat. De vajjon így történne-e ez? Hulló könnyeim között könyörgök a megértő anyákhoz, adjanak tanácsot,

mit tehetnék? Van-e más megoldás is? Főszerkesztő úr szíves türelméért köszönetet mond „Egy kinlódó anya“.

Nagyon kérem a „M. U. L.“ kedves előfizetőit, szíveskedjenek velem tudatni, hogy van-e közöttük olyan, aki átesett a tüdőbetegségen. Inkább azok a kedves előfizetők irjanak, akik valami háziszertől gyógyultak meg, esetleg valami újonnan feltalált gyógyszerrel, mellyel otthon is lehet a beteget gyógykezeltetni. Kérem azon orvos címét is, aki sikeresen gyógyítja e bajt. Költséget nem sajnálom, csak szeretném, ha mellette lehetnék, édes kis feleségem ápolását én végezhetném, örökdhetnék felette. A szanatóriumi kezelést éppen ezért nem óhajtom.

Még egyszer kérem a kedves olvasókat, legyenek segítségemre, hogy édes jó feleségemet, ki most 20 éves, megmenthessem. Mielőbbi szíves tanácsukat kérem.

Az előfizető úriasszonyoknak kézesókot, férjüknek számtalan üdvözlötlet küld viszontszolgálatra mindig kézzel hívuk:
„A feleségét imádó férj.“

Ki ismeri kedves olvasótársnőim közül „Ötvönszer is lehullott már az akácafa ezüst fűrtös levele“ című dal szövegét? Nagyon hálás volnék, ha lapunk útján megkaphatnám. Öszinte köszönettel

J. Sándorné, Nyiregyháza.

Kaptuk az alábbi kedves levelet, melyben olyan imponánsul nyilvánul meg a lapunk iránti szeretet, hogy úgy érezzük, nem szerénytelen dicsekvés, ha azt e helyen leközöljük és megörökítjük magunknak.

„Kedves jó Főszerkesztő Ur! Legnagyobb meglepetéssel és örömmel vettem a napokban kedves megemlékezésüket, mikor szép milió ajándékukat megkaptam. Egy esztendeje vagyok előfizetőjük és igaz lelkelem kijelenthetem, hogy legkellemesebb óráim azok, amelyeket lapjuk minden sora szerez s ami legfontosabb, a lap nivója állandóan emelkedik az előfizetők számával. A jó Isten segítse Önöket, hogy mindig így maradjon a nagy szeretet és megértés a lap vezetői és az olvasótábor között. Mindig nagyon várom kedves lapjuk megjelenését s míg nyaralni voltam négy hétig Passauban és Regensburgban, végtelemül nagy hiányát éreztem s annál kellemesebb volt az összegyülemlett olvasnivaló. A Magyar Uriasszonyok Lapja sokoldalúsága miatt minden úrihölgynek nélkülözhetetlen. Különösen figyelemmel kísértem színházi kritikáikat, amelyek eltérően az összes újságoktól és egyéb folyóiratoktól, teljesen elfogulatlanok és nekem nagyon imponál, hogy az ügynevezett és sajnos, igen gyakran előforduló „gyenge“ és „nagyon gyenge“ darabok mentesítve minden reklámozástól, a legszigorúbb kritika tárgyát képezik. Így kellene minden lapnak kritikát gyakorolni, csak akkor lehetne az ügynevezett „kassza“-daraboktól megszabadulni és ha nehezen összegyűjtött garasainkon színházba megyünk, legalább művészi élvezetet szerző darabokban gyönyörködhetünk. Azokat a színdarabokat, melyeket az Önök szigorú és pártatlan bírálata ajánlott, még mindeddig nyugodt lélekkel mentem el megnézni és soha sem csalódtam.

Még egyszer hálásan köszönöm kedves ajándékukat, a jó Isten áldása kísérje Önöket továbbra is, ezt kívánja és Szerkesztő Urat üdvözlöli
V. Istvánné, Ujpest.“

A kedves olvasók közül nagyon hálás lennék annak, aki tudna ajánlani férjem részére egy 100—200 holdas bérletet. Címem: Toldy Andorné, Jánd, Bereg megye.

Kérem kedves olvasótársnőimet, szíveskedjenek a dínnye befőtt, a képviselőfánk és a zöldpaprika télre való eltevési módjának kipróbált és bevált receptjeit lapunk útján közölni. Előre is hálás köszönettel

„Egy fiatalasszony.“

Az A. B. C.-bajnokainak!

A gondos anya támogatja az iskolát az iskolai szájjápolásra irányított törekvésében és iskolás gyermekeinek már az iskola megkezdése után a legmegfelelőbb ajándékot: 1 tubus Chlorodont fogkrémet, 1 Chlorodont gyermek-fogkefét és 1 szájjვის poharat ad Minden Chlorodont elárusítóhelyen kapható.

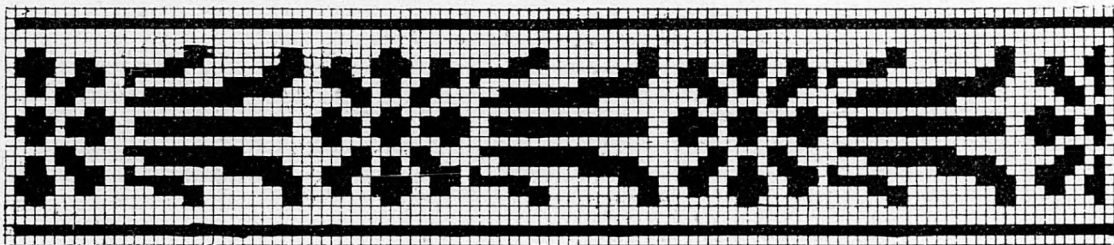
Kedves jó Főszerkesztő Ur! Mindig olvasom az Ön vigasztaló sorait, amellyel annyi olvasótársnőmet megvigasztalja és most én is ezért fordulok Önhöz.

Egy képet festek Ön elé, mely a lelkeket mutatja meg. A színkeverésben lehetnek majd hibák, de a lényeg felismerhető lesz. Látja azt a sötét színt, mellyel a kontúrt húztam meg, ez azt jelenti, hogy végtelenül elkeseredett vagyok és tehernek érzem az életem. De hogy miért, azt magam sem tudom. Hivatalnoknő vagyok és a nap háromnegyed részét az irodában töltöm el. Barátnőim nincsenek és ha voltak is, mindenikben csalódtam, — mert nem tudnak engem megérteni. Kivétel nélkül mulatni, szórakozni akarnak, léha kedvtelésben lelik kedvüket, de ezek engem mind nem tudnak lekötni. Hogy nem tartok velük, azt mondják — gögös vagyok. Pedig, higgye el, kedves Főszerkesztő úr, hogy a komolyság, magabazárkóztottság és szomorúság még nem gög. Igyekeztem megváltozni, de nem tudok. Egyedüli vágyam, elmenni otthonról, valahova messze, a hegyek közé és ott élni egy kis család, az én családom körében. Szeretném, ha valaki nagyon szeretne. De egy nagy csalódás óta elvesztettem a hitemet, pedig még nagyon fiatal vagyok. Olyan fáradt vagyok és életkedv nélkül vonzoló az életem.

Kedves jó Főszerkesztő úr, vigasztaljon meg pár szóval és adjon tanácsot, hogy mikép változhatnék meg. Talán olvasótársnőim is tudnának tanácsot adni, amit különösen hálásan vennék.

Szívélyesen üdvözlí és köszönti egy

„Szomorú tisztilány.“

Fileé-betét. Tobiás Lászlóné előfizetők terve.

Kedves Főszerkesztő Ur! Elnézését kérem, hogy én is háborgatom soraimmal, de van nekem egy nagyon kedves dalom, amelynek a szövegét nem tudom. Szeretném megszerezni s ezért fordulok úgy kedves Szerkesztő úrhoz, mint olvasótársnőimhez, ha ismerik Leoncavallo-tól a „Mattinata“ című dal szövegét, küldjék be lapunkhoz. Kedves Szerkesztő úr és olvasótársnőim szíveségét előre is köszönöm és hasonló viszonzásra bármikor tudásomhoz mérten kész vagyok. Szív. üdvözlettel

K. Mária, Budapest.

Kedves Szerkesztő Ur! Nagyon kérem szíves tanácsát, Önnek vagy kedves olvasótársnőimnek arranézve, hogy a szállítástól megtört bort hogyan lehet abszolút tisztává tenni 2—3 nap alatt, hogy az üvegekbe lehúzzható legyen. Megjegyzem, hogy hűvös pincébe tenni nincs módomban. Szíves tanácsukat sürgősen kérem „Rizling“ jelleg alatt.

Mint régi hívük és előfizetőkük fordulok Önökhöz egy kéréssel. Néhány éve hallottam egy magyar nótát és sehol sem tudtam a teljes szöveget megszerezni, szerzőjét sem ismerem. Egy pár sort, ami megmaradt emlékezetemben, alább ismertetem:

„Virágokat fogok vinni,

Ha még egyszer merem hinni, hogy valaki rám vár,

Két karommal átölelvé

Nem sirok már árván...“

Ennyi az egész, amire emlékszem belőle, de sehol sem hallottam többé s így máig sem tudom a teljes szöveget.

Ha nem okozna nagyobb fáradságot, kérném kedves olvasótársaimat, hogy a teljes szöveget küldjék meg lapunk útján, amiért leghálásabb köszönetemet fejezem ki.

K. Mikiósné, Budapest.

Kedves olvasótársnőim szíves tanácsát kérem az alábbiakban. Az uram, ki 34 éves, már régebb idő óta gyomorsav-túltengésben szenved s az utóbbi időben úgy elővette ez az alattomos betegség, hogy minden héten egy fél kilót lefogy. Dacára annak, hogy szigorú diétát tart és az orvos által rendelt orvosságot állandóan használja, semmi javulást nem észlelünk. Érthetetlen, hogy rendszeren táplálkozik úgy a mennyiséget, mint a minőséget illetőleg és mégis állandóan fogy, amit nem jó jelnek tartunk. Egyik ismerősünk azt tanácsolta, hogy egyen sok császárkörtét és mosászi almát héjával. Nem merjük e tanácsot magunkévá tenni addig, míg e kúrára vonatkozólag több véleményt nem hallunk, miért is olyan valaki tanácsát kérjük, aki esetleg e betegségben szenvedett. Nagyon hálásak volnánk, ha más kipróbált gyógyszerről is szívesek volnának értesíteni. — Szíves értesítést hálás köszönettel „Gyomor baj“ jelige alatt kérek.

Kérem kedves Asszonytársnőimet, ajánljanak valami jó, kipróbált arckrémot, melyet pouderekhez lehet használni alapul, továbbá valami jó gyógykrémot éjjeli használatra, mert az arcbőröm időnként tele van pattanással és különösen mittesszerrel. Miután eddig csak poudert használtam, ezután sem akarok mást, mint valami jó, értelmetlen arckrémot, mert az arcfestésnek soha sem voltam barátja. Továbbá nagyon kérem kedves olvasótársnőimet, ha hajhullás ellen tudnának valami kipróbált, jó szert, ismertessék meg velem, mert évek óta kísérletezem mindenféle hirdett szerekkel, de egyik sem használt. Hálás köszönet szíves válaszukért. „Vale.“

Tizenöt éves, használt, feketére pácolt tölgyfa ebédlőbutorom szeretném kitisztítani. Falusi, hozzánemértő asztalosra nem merem bízni, azért kérem kedves olvasótársnőimet, ajánljanak erre a célra nekem egy biztos kipróbált szert. Hálás köszönettel és szíves üdvözlettel

B. Andorné.

Kérem kedves olvasótársnőimet, akinek a Pénzügy- vagy Honvédelmi minisztériumnál összeköttetései volnának, közölje címét velem, nagyon-nagyon hálás lennék érte.

„Vidéki özvegyasszony.

Nagyon kérem kedves olvasótársnőimet, ha volnának szívesek nekem egy megbízható, igen jó izléssel rendelkező felsőruha varrónót ajánlani. Szíveségüket előre is köszöni

„Margit asszony.“

Középiskolás, preparandiát végző, vagy egyetemi hallgató urileányt teljes ellátásra elfogadnék. Zongora van. Értekezni d. e. 12—2 óra között. Cím: Matics mérnökne, II., Batthyány-utca 46., III. em. 6.

Háziaszony támaszául ajánlkozik a háztartásban jártas, gyermekkel bánti tudó, ilyen minőségben huzamosabb ideig alkalmazásban volt, megbízható, 30 éves árva urileány. Pusztára is elmegy. Megkeresések a fizetés megjelölésével „Leikiismeretes“ jeligére a kiadóhivatalba küldendők.

Rákospalotán, magányos uri villában, villamos és vonat megállónál, különbejáratu mansard szoba szép erkéllyel, kizárólag magányos, idősebb urinőnek bútorozatlanul kiadó. Felvilágosítást levélben is, Jarosch Bözsike, Rákospalota, Főti-út 67.

Nagyon szép, himzett tusszor ágyterítő 140 pengőért eladó. Cím: Jakab Mária, Budapest, I., Csurgói-út 13.

Üzenetek

„Anyai szeretetet nem ismerő fiatal leány“. Kedves szomorú kisleány, bocsásson meg nekünk, de azt a súlyos vádat, hogy édesanyja magát nem szeretné, nem hihetjük el, nem akarjuk elhinni. Lelekiismeretünknek tartozunk azzal, hogy ne törjünk pálcát a maga édes anyja felett, aki szintén megtestesítője annak a szimbólumnak, melyről mindig hódolattal emlékeztünk meg. Téved, bizonyára téved, kisleány s csak a maga egzaltált lénye látja ilyen végtelenül lesújtónak édes anyjához való viszonyát. Mondhatja talán azt, hogy édesanyja — mint anya — kissé túlszigorú magával szemben, mert bizonyára neki okozna legnagyobb fájdalmat, ha tudomására jutna, hogy gyereke egy tévedés miatt szenved. Magácska ezen elszomorító gondolatokkal, melynek értelmét még nem is tudja kellően mérlegelni, makaesul foglalkozik és ahelyett, hogy igyekezze édes anyja kedvében járni, a gondolatát ellesni, minden munkájában segíteni, világfájdalmas arccal félrevonul és töpreng ezzel a lehetetlen tudattal lelkében, míg édes anyjának, aki családjáért a háztartás ezer gondjával küzd nap mint nap, sejtelve sincs arról, hogy a maga lelkében mi megy végbe és mint távolodik el az ő szívtől, lelkétől. Tegye szívére a kezét és vallja be, hogy soha egy lépést sem tett, hogy édes anyjának kedvébe járjon, hogy részt kérjen abból a munkából, melynek egykor maga is elhivatottja lesz. Hagyta, hogy az ő vállára nehezedjen még ma is az egész háztartás nehézsége s ha édesanyja kimerülten, néha kissé erősebb hangsúlyt adott hangjának, azt szeretetlenségnek könyvelte el az ő terhére. Kedves kisleány, mi nem tudunk a maga pártjára állni, mert nem hisszük, hogy az édesanyja, aki életét kockáztatta akkor, mikor magának életet adott és azóta, a mai napig, a gyermek neki soha ki nem fejezhető gondot, aggdóást, félelmet, rettegést — a felneveléssel automaticus vele járó dolgot most nem említjük — jelentett, nem hisszük, hogy az ilyen anya nem szeretné, vagy egyik gyereket kevésbé szeretné, mint a másikat, és az otthonlét tühretlenülé válnék az egyik részére. És ha ezerszer olvassuk át levelét, akkor is tagadjuk, hogy így volna, mert ha fennállhatna, akkor ebben magának is része kellene, hogy legyen, és ezt nem akarjuk feltételezni. Ellenben hisszük azt, hogy ennek a szomorú panasznak a megoldásához illő kulesot maga tartja a kezei között, de nem tudja használni. Gondolja csak meg, ha mindazt, amit eddig mondott, tett, az ellenkezőjét tenné, nem változtatná-e meg a jelenlegi feszültebb viszonyukat, amit elmergesített az is, hogy nincs bizalommal ahhoz, aki az egész világon egyedül áll ilyen közel magához. Hallgasson ránk, kisleány, és e gondolatot, mely nem lehet méltó magához, dobja ki agyából, mintha soha sem ismerte volna, mert ezt nem a szíve, sem a lelke nem diktálhatta, hanem befurakodott oda, mint a tolvaj. Ha e gondolatnak többé soha nem ad helyt és kiüzi lelkéből, magáé lesz a szeretet, amely után úgy vágyódik. Tudja-e mi a szeretet? Adni, mindig adni, az egész lelkünket, a szívünket, a gondolatunkat. Ha így tudunk adni, ha minden gondolatunk azt kutatja, hogy mit tehetünk azokért, akik hozzánk legközelebb állanak, akiknek soha sem tudjuk megköszönni az életet, akkor a szeretet még ott is új otthont lel, ahonnan ridegen elűzték. Érezte-e, hogy a szeretet milyen hatalmas, mindent átölelő, — ha ad? Tudja-e, hogy az a mosoly a legszebb az emberi arccon, melyet az adakozó szeretet fakaszt? Mindaddig, míg e mosoly hiányzik a maga tizenhét éves arcáról, lelki-egyensúlyát elvesztve, felőrölt idegekkel bukdácsol az emberek között. Közeledjen édesanyjához hálados meleg szívvel, vallja be neki, hogy mennyire tévedett, hogy azt hitte, hogy nem öröklik maga felett az ő édesanyjai szeretete és ez a téves tudat majdnem végzetesen befolyásolta. Őlje át a kis hugát és mint aki hosszú távollét után hazatért, legyen nagyon-nagyon boldog és szeretőnk, ha érezné, hogy az édesanyja szíve mellett felesleges védőbeszédet tartanunk.

Sziv. üdv. a

Szerk.

„Bogarika“. Teljesen egészséges fiatal leány súlyának gyarapítását elsörendű ételekkel és azonkívül naponta 1—1½ liter elsörendű tej fogyasztásával 2—3 hónapra belül el lehet érni. A tejfogyasztást úgy kell beosztani, hogy délelőtt tízóraira vajaskenyér mellé egy jó pohár tejet, délután uzsonnára szintén mézet, vaját, stb. és egy jó pohár tejet is igyon. Lefekvés előtt fogyasszon el egy kis üveg sört. Jó levegőn tartózkodjon, naponta két órát sétáljon és két hónap alatt felvehet 5—6 kilót. Szív. üdv. és kézsök a Szerk.

„Táncosnő“. A m. kir. Operaház balettmestere Brada Ede, lakik: Budapest, IV., Királyi Pál-u. 7. félemelet. Méltóztassék bővebb felvilágosításért a megadott címre írni. Szerk.

Teljesen egyedülálló, vidéki hivatalnok úrileány levelezni óhajt társaságba járó úrileánnyal vagy fiatalasszonnyal. Teljes című levelet „Chrysanthème“ jelígre kiadóhivatalba kérek.

Barczikay Andrásné úrnő, lapunk példányonkénti vásárlója, ki e lap 9-ik számában tészta-receptet közölt, — tudassa címét mielőbb Barczikay Bélával. Debreczen, Apafi-utca 22. szám.

„Lelkes olvasó“. Szíves sorait hálásan köszönjük. E rovat részére küldendő mindennemű levél a szerkesztőség címére címezendő. Sziv. üdv. a Szerk.

Kedves „Egy hű olvasó“-társam! A korai öszülést nem lehet megakadályozni, ezt tapasztalatból is mondhatom. Tizenkét éve már sok mindent próbáltam és arra a megállapításra jutottam, hogy a hajfestés kellemetlen, unalmas, tökéletlen és leginkább azt bánom, hogy egyáltalán hozzáfogtam. Legutóbb az úgynevezett „Érféj-hajregenerátor“-t használok és talán mindkőzt ez a legmegfelelőbb. Ha bővebben kíván érdeklődni, szívesen rendelkezésére állok és közölni fogom a hajfestés terén észlelt tapasztalataimat, — egyébként, ha valami kiváló szert ismerne meg, úgy én is hálás lennék, ha velem szíves volna közölni. Sziv. üdv. „Clemánisz.“

„V. Zoltán“. Többszöri eredménytelen próbálkozása azt bizonyítja, hogy nem lehet reményünk arra, hogy Öntől megfelelő kéziratot kaphassunk. Teljesen hiányzik írásából a költő színes fantáziája és a téma maga anynyira agyoncsépelet, hogy egyetlen gondolata sem új. Mi nem használhatjuk. Üdv. a Szerk.

Visszatérünk „Lapunk jó barátja“ jelígre küldött üzenetünkre és ezuttal ismételen kérjük kedves előfizetőinket, kik lapunk érdekeit épp olyan lelkiismerettel tartják szem előtt, mint azt, hogy a lap irodalmi nivója egy jottányit se csökkenjen és veszítsen az eddig elért eredményből, amihez mi is ragaszkodunk és ennek érdekében a lap kölcsönzését méltóztassanak beszüntetni, mivel a legutóbbi vidéki turnéről visszatért tisztviselőink egyöntetűen arról panaszkodtak, hogy egy olyan községben, ahol hűsz intelligens család van, maximum háromnak jár a lap és a többi nem fizet elő, mert a lapot kölcsön kapják. A kölcsönzés eredményezi tehát azt, hogy általános elismerést megérdemelt lapunknak ilyen gondokkal kell küzdeni és a teljes kifejlődés elé ez gőrdít akadályt, holott a lap előfizetése alig minimális megterhelhetést jelent. Járuljanak hozzá tehát kedves olvasóink szeretettel lapunk további fejlődésének kiépítéséhez annyival, hogy azokat, akik a lapot kölcsön kérik, hívják fel az előfizetésre és szüntessék be egyszerismindenkorra a lap további kölcsönzését. Így lehetünk egyek a munkában, mely közös érdeket, a lap szellemi fejlődését szolgálja.

Sziv. üdv. a

Szerk.

Vad- és baromfikereskedés

MARSCHALL JÓZSEFNÉ (ezelőtt Aranyossy András)

Budapest, IV., Fővám-tér 6.
Telefon: J. 348—84. Aut. 876—92.Főüzlet: Hunyadi-tér 4.
Telefon T. 204—56.

Ingyenes hirdetések

E rovatban foglaltakért semmiféle felősséget nem vállalunk.
Szerkesztőség.

Páratlanul olcsón világmárkás zongorák, pianinók részletfizetésre. Javítás, hangolás, kölcsönzés Ehall zongoratermeiben, Andrássy út 15.

Ferzsa- és más szönyegek szakszerű és művészi javítását vállalom. Vidéki megrendeléseket is pontosan eszközlök. A lap előfizetői részére 10 százalékos kedvezmény. Cím: Teharhoukin M. Vosdanik, Budapest, VII., Wesse-lényi-utca 1. szám.

Zongoraoktatást nyerhet akadémiai módszerrel okl. tanítónő lakásán hetenként kétszer. Tanítás díja havonta 20 pengő. Szíves jelentkezést kér kedden és pénteken délután 4—5 óra között: Somfay Margit, VII., Vörösmarty utca 11a. fldsz. 2.

Egy magányos úrinőnél kiadó tiszta, csinosan bútorozott szoba. IX., Angyal-utca 9., III. em. 4.

Okleveles óvónő, ki 6 évet Hollandiában töltött gyermekek mellett, úri családnál gyermekek mellé állást keres. Perfekt német, holland és angol. Háztartásban segítkezik, varr, kézimunkál. Bizonyítvánnyal rendelkezik. Deák Anna, Sárvár, Kórház.

Nulláslisztből készült tarhonyát szállítok brutto 5 kg. 7 pengő bcküldése ellenében bérmentve. Utánvétellel portót felszámítok. özv. Für Pálné, Polgár, Szabolcs megye.

Vérfrissítésre kitűnő. Jó hírnevű, teljesen egészséges baromfitelepről naposibe korában beszerzett, pár darab fölös fehér leghorn kakas darabja 6 pengőért eladó. Cím: Ráth Istvánné, Szarvasd-pusztá, up. Nagykonka. Tolna-megye.

Baromfitelezést felelősséggel — csak nagyban — elvállalnám, akár új üzemet kezdenék, hizott és faji tenyésztéssel részesedés mellett. Ajánlatokat „Jószágigazgató huga” jelige alatt kiadóhivatal továbbít.

Teljes ellátásra egy-két leányt vagy fiút úricsalád elvállal. Mindenféle iskola közelben. Német társalgás. Cím: Molnár Istvánné, I., Greguss-u. 10. III. em. 2. Déli vasút mellett.

Uriasszony, szép lakással, zongorával, ellátást adna zeneakadémiai növendéknek. Cím: II., Fillér-u. 11a I. 1.

Idősebb, gyermekszertető sógornőmet ajánlom háztartás vezetésére. Szorgalmas, magányos asszony, jól főz, varr, kézimunkál, a háztartás külső-belső munkáit érti és cseléddel végzi is. Cím: P. J.-né Orosháza, Thék Endre-utca 18.

Egyetemek közvetlen közelében, úri családnál, nagy utcai szoba 1—2 személynek kitűnő ellátással kiadó. Cím: IV., Magyar-u. 12. II. em. 4.

Keresek egy jóllelkű, szolid, szorgalmas nőt, ki jól főz és a háztartásban előforduló összes munkákat vállalja. Cím: Fröschl Ferencné, Székesfehérvár, József-u. 17.

A háztartás minden ágában jártas, jó családból való, középkorú urileány házvezetőnői állást vállal. Címe: R. J. Somlószőlős. Veszprém-megye.

A jövő tanévre elvállalna pénzügyi tanácsos özvegye 1—3 feltétlen úri leánykát, közép- vagy főiskolai hallgatónőt. Egyetemek, klinikák, felső kereskedelmi iskolák, nőipariskola, tanítóképző, iparművészeti iskola közvetlen közelében. Cím: Budapest, VIII., Röck Szilárd-utca 28. III. em. 25. Levélbeni megkeresést kérek.

25 éves, tanítónőképztő végzett ügyvéd árva, ki perfektül főz, a varrásban, kézimunkában jártas, keresztény úricsaládhoz ajánlkozik gyermekek mellé, vagy házi-kisasszonynak, ahol nyugodt otthonra talál. Cím: Csepregy Emmy, Szalánta. Baranya-megye.

Harmadéves egyetemi hallgató (bölesész) franciaszakos ismerősöm részére nevelőnői állást keresek a fővárosban, esetleg a környéken szeptember 1-ére. Érdeklődők Postahivatal, Mezőtúr, Ujváros címre írjanak.

Házaspár keres egy tisztességes, lelkiismeretes középkorú jobb asszonyt a háztartás vezetésére, lehetőleg vidékit. Jó otthonra talál, ahol élete végéig el lehet. Jelige: „Pedáns, komoly asszony”.

A böleskei (Tolna-megye) „Miasszonyunk” leánynevelő intézet bennlakásra felvesz elemi és polgári iskolai tanulókat, valamint továbbképző tanfolyamra növendékeket, ahol német, franci nyelvben, rajz, zene, kézimunka, továbbá háztartási munkákban kiképzést nyernek. Az intézet fekvése ideális, nagy kert, megfelelő játszótér, kitűnő levegő, jó ellátás, mind nagyon alkalmas arra, hogy a vallásérkölcsi és szellemi nevelés mellett az előnyös testi fejlődést biztosítsa. Kívánatra bővebb felvilágosítással szolgál a Miasszonyunk zárda főnöksége. Válaszbélyeg csatolandó.

Kiadó udvari butorozott szoba egy-két szerényebb igényű köztisztviselő részére. Cím: VIII., Mária-u. 10. földszint 6.

Kellemes szórakozásul kiadnánk úricsaládokhoz 8—10 hónapos korig gyönyörű kis dundi, hathetes vadászvizslakölykeinket. A szállítási gondjait és költségeit viselem. Cseh Jánosné, Kercseliget, Somogy-megye.

Feltétlenül intelligens, egészséges, pesti utcákon tájékozott, nyugdíjas vagy más biztos jövedelmű úrinővel, vagy felnőtt leánnyal megosztanám butorozott utcai szép világos szobámat, konyha-használattal, szerény fizetés ellenében. Cím: Dr. Bánóné, ügyvéd özvegye. VII., Elemér-utca 17. II. em. 7. Jelentkezés reggel 10-ig.

Magaslati fenyes helyen egy-két hónapra ellátást keresek 8 éves leánykával, minek ellenében gyönyörű dunaparti szobát teljes ellátással nyújtanék a téli hónapokban. Ajánlatokat „Belváros” jeligen a kiadóba kérek.

Okleveles, keresztény tanítónő, 29 éves, főjegyző özvegye, tanító-nevelői állást keres. Vidékre is. Kezdő zongorát, hegedűt, németet is tanít. Polgáristák korrepetálását vállalja. Ajánlatokat: Sz. V.-né, Pápa, Árpád-u. 9. címre kérek.

Egy teljesen jókarban levő mosógép kályhával együtt és alig használt ruhafacsarógép jutányosan eladó. Cím: Zmeskall. IX., Mester-u. 39. III. em. 3.

Két-három leánykát iskolai évre teljes ellátásra olcsón elfogadok. Zongora van. IV., Múzeum-körút 21. III. emelet 22. Balogné.

Magányos özvegy októbertől teljes ellátásba elfogad urat vagy hölgyet. Közelebbi felvilágosítást nyújt I. ker., Krisztina-körút 115. szám alatt.

Cigányosan tanítok zongorázni magyar népdalokat művészies futamokkal, kotta nélkül. Felnőtteknek legjobb módszer, gyors és biztos eredmény. Ugyanitt kottából, akadémiai módszerrel, külön tanítás. Cím: Császár Mária, zongoratanítónő, I., Orbánhegyi-úton, Tóth Lőrinc-u. 28.

Gondnoknői, felügyelőnői, vagy bárminemű bizalmi-állást vállal feltétlenül megbízható, idősebb intelligens úrinő. Cím: S. V.-né, Bábolna (Komárom-megye).

Perfekt szalonszabónő angol, francia és gyermekruhávarrást vállal, házaknál és házon kívül is, jutányos áron. Cím: „Szalonszabónő” jelige alatt a kiadóhivatalban.

Kezdek és haladók zongoraoktatását (akadémiai módszerrel) igen jutányos díjazás mellett vállalja zongoraművész. VI., Felsőerdősor 5., fldsz. 2.

Felelős szerkesztő, kiadó és tulajdonos: KERTÉSZ BELA

Szerkesztő: tordai BÓJTHE ETELKA
Kiadóhivatali igazgató: BARTHA ISTVÁN

Kéziratokat nem adunk vissza.

Tökéletes francia

Gummi harisnya fűző

elsőrangú szakerek által kiszolgálva. (Kérjen ingyen prospektust!)

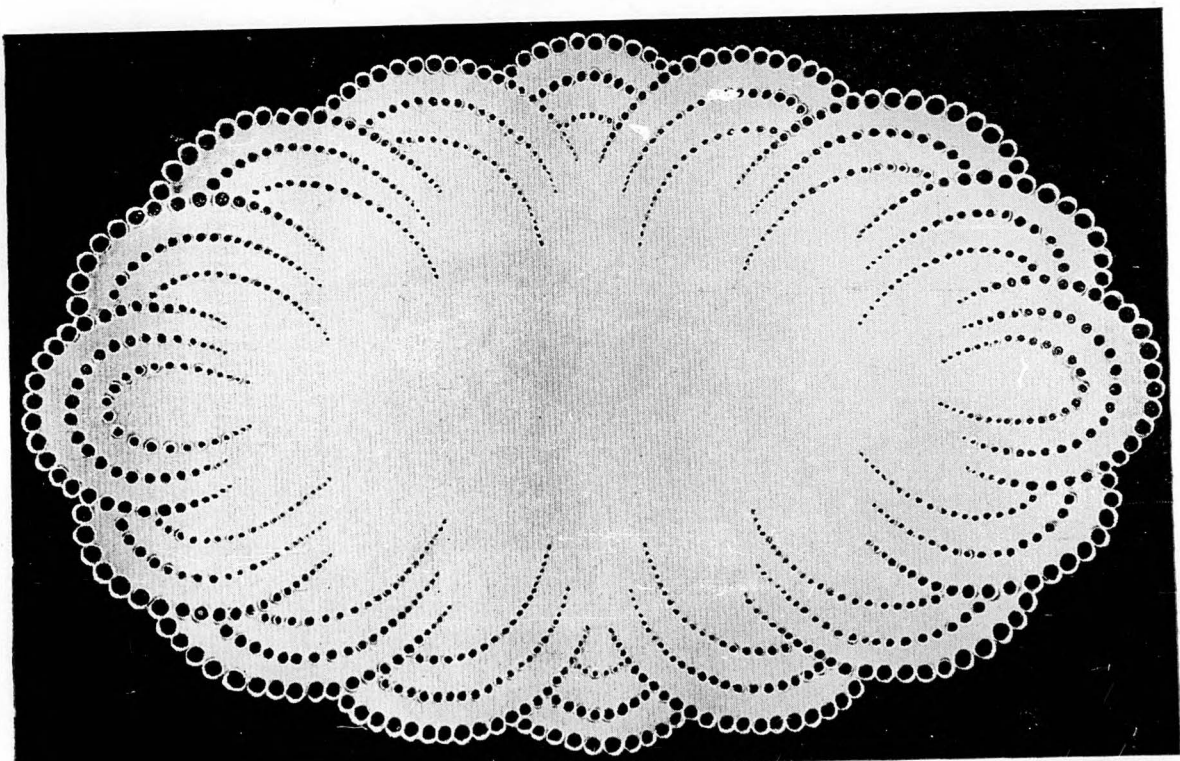
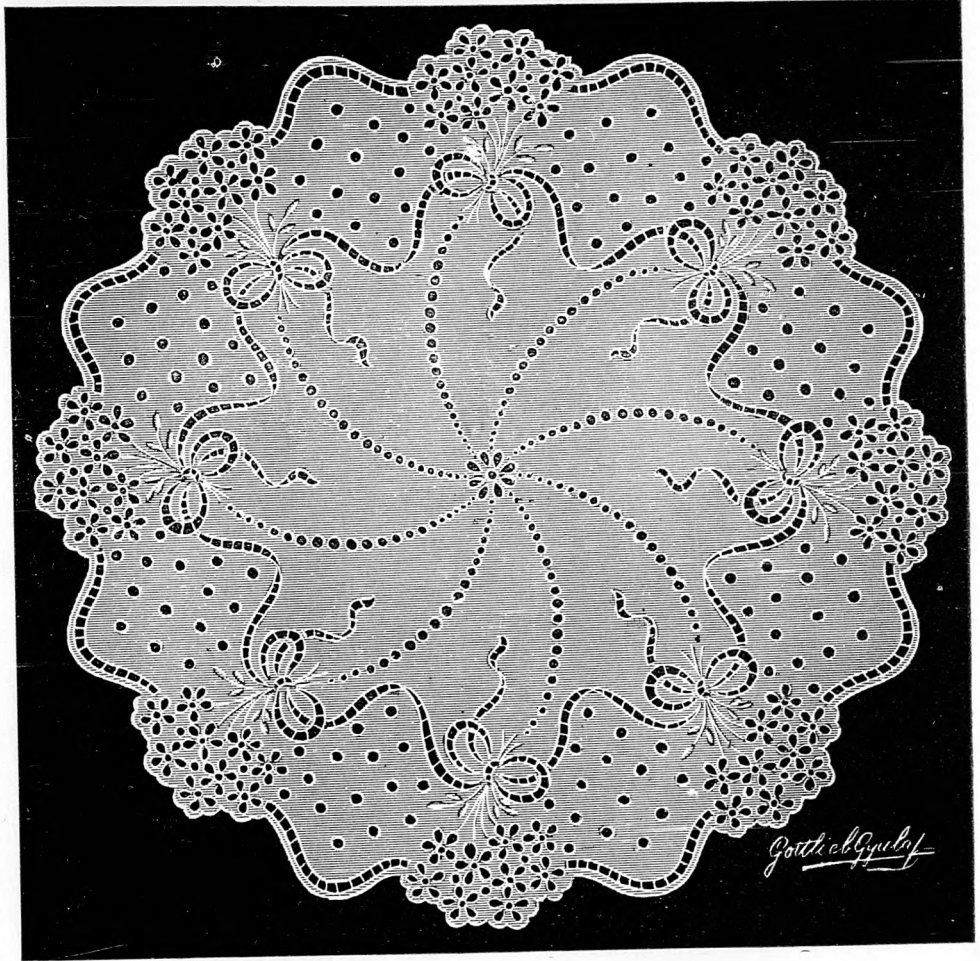
A Dr. Barrère & Cie Paris

magyarországi főraktára: SALVATOR KÖTSZERGYÁR R-T. VI., Nagymező-u. 6/U. (Terézvárosi templommal szemben.) Telefon: T. 250-14.

MÉLTÓZTASSANAK LAPUNKAT ÖSMERŐSEIK KÖRÉBEN AJÁNLANI:

**AZ ALÁBBI MILIÓ
 AJÁNDÉKKAL
 HÁLÁLJU'K MEG!**

Minden előfizetők, aki ösmeretsége köréből lapunk részére egy új fél éves előfizetöt szerez, vagyis 10 pengő előfizetési díját beküldi, vagy a rendelö az utalvány szelvényére rávezeti, hogy kinek ajánlására fizet elő, hálánk jeléül *ajándékba* kapja ezen kerek miliöt, vagy a lenti ovális teritöt és még hozzá 8 drb kis jégkendöt a legfinomabb anyagon előrajzolva, postán ajánlott levélben, bérmentve küldve.

Aki két fél éves előfizetöt szerez, illetve 20 pengő előfizetési díját beküldi, annak megküldjük még a kézimunkához szükséges 4 nagy matring DMC. pamutot is.

Ezen ajándékozás visszamenő hatállyal nem bír.

Tisztelettel
 a Kiadóhivatal.

Gottlieb Gyula
 iparművész
 eredeti tervei.

MAGYAR URIASZONYOK LAPJA

HORTHY HILDEGARD.